

7. Қосымшалар

1-қосымша. Есеп туралы

Осы «KEGOC» АҚ-ның 2023 жылғы жылдық есебі тұрақты даму саласындағы жұмысты және 2023 жылғы аудиттелген қаржылық есептілікті қоса алғанда, барлық негізгі бағыттар бойынша Компания қызметіне кешенді шолу болып табылады. Тұрақты даму саласындағы қызмет туралы ақпарат дәстүрлі түрде «KEGOC» АҚ оны 2009 жылдан бастап ұсынған нысанда және көлемде ұсынылған. Компания жыл сайынғы негізде екінші тоқсанда тұрақты даму туралы ақпаратты ашық қолжетімділікте шығару және орналастыру тәжірибесін жалғастыруда.

2-3

«KEGOC» АҚ Жарғысына сәйкес Басқарма дайындаған және Стратегия, корпоративтік және тұрақты даму комитеті мен Аудит жөніндегі комитет алдын ала қараған Жылдық есептер мен тұрақты даму саласындағы есептерді «KEGOC» АҚ Директорлар кеңесі бекітеді. 2022 жылғы жылдық есептің құрамына енгізілген «KEGOC» АҚ-ның 2022 жылғы тұрақты даму саласындағы алдыңғы есебін «KEGOC» АҚ Директорлар кеңесі бекітіп, 2023 жылғы мамырда жариялады. Компанияның барлық есептері «KEGOC» АҚ-ның ресми сайтында қолжетімді.

2-3, 2-14

Компания маңызды тақырыптардың көрсеткіштерін растау үшін конкурстық негізде айқындалған тәуелсіз тарапты тартты. Тақырыптар мен көрсеткіштердің тізбесі осы қосымшаның «Маңыздылықты талдау» бөлімінде келтірілген. Тәуелсіз аудитордың есебі 6-қосымшада берілген.

2-5

Есептіліктің шекаралары

«KEGOC» АҚ осы Есепті жалпы корпоративтік деңгейде дайындады — осы Есепте ұсынылған тұрақты даму контекстіндегі деректер «KEGOC» АҚ еншілес ұйымы — «Энергоинформ» АҚ деректерін қамтиды.

2-2

Осы Есепке енгізілген тұрақты даму туралы ақпарат AA1000SES стейкхолдерлерімен өзара іс-қимыл жөніндегі стандарттың талаптарын ескере отырып, GRI Universal Standards 2021 (In accordance) сәйкес әзірленді және Компанияның 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап 2023 жылғы 31 желтоқсанды қоса алғандағы тиісті қызметін сипаттайды.

Осы Жылдық есепте көрсетілген жоспарларға қатысты кез келген ақпарат болжамды сипатта болады және «KEGOC» АҚ-ның болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы көзқарастарын көрсетеді және «KEGOC» АҚ-ның бизнеске, қаржылық жағдайға, операциялық нәтижелерге, өсу стратегиясына және өтімділігіне қатысты қандай да бір тәуекелдерге, белгісіздіктер мен болжамдарға ұшырайды.

Тұрақты даму мақсаттары

Осы Есепте «KEGOC» АҚ БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарына бейілділігін растайтын ақпарат, сондай-ақ 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған тұрақты даму саласындағы күн тәртібі шеңберінде 2015 жылы БҰҰ-ға мүше барлық мемлекеттер қабылдаған ТДМ бойынша жұмыс туралы ақпарат бар.

Біз кез келген бизнестің ТДМ-ға қол жеткізуге қосқан негізгі үлесі жұмысқа орналасу, салық төлеу және әлеуметтік-экономикалық даму мүмкіндіктері, сондай-ақ қоршаған ортаға ұқыпты қарау болып табылады деп санаймыз. Бұдан басқа, нақты және ұзақ мерзімді оң өзгерістерге біздің қоршаған ортаға әсерімізді басқару (кең мағынада), мақсатты әрекет ету, негізгі ойыншылармен және мүдделі тараптармен ынтымақтастық және күш-жігерімізді кеңейту арқылы ғана қол жеткізуге болады.

Жыл сайын біз өз қызметімізбен ең күшті байланысы бар нақты ТДМ бойынша жұмыс туралы хабарлайтын боламыз. Сонымен қатар, біз жағдайды өзгерту үшін ең үлкен әлеуетіміз бар салаларды талдаймыз. Біз теріс әсердің қай жерде болуы мүмкін екенін зерттейміз, сондай-ақ мүдделі тараптармен бірге оң өзгерістерді жүзеге асырудың бірегей мүмкіндіктері бар бағыттарды іздейміз. Бағалау шеңберінде біздің құндылық тізбегіміз үшін мақсаттар мен міндеттердің өзектілігі, жауапкершілікпен және тұрақты дамуға деген ұмтылыстарымызға сәйкестігі, өзгерістерді ынталандыру үшін дағдыларымызды, құзыреттеріміз бен ресурстарымызды пайдалану қабілетіміздің болуы және мүдделі тараптар үшін мәселелердің маңыздылығы сияқты факторлар талданады.

2023 жылы жұмыс жүргізілген негізгі бөлінген ТДМ

БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттары

Жаһандық шарттың қағидаттары	бет.
Адам құқықтары саласындағы қағидаттар	
1-қағидат. Іскер топтар халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын қорғауды қолдауы және құрметтеуі тиіс.	40
2-қағидат. Іскер топтар адам құқықтарының бұзылуына қатысы болмауы тиіс.	75
Еңбек қатынастары саласындағы қағидаттар	
3-қағидат. Іскер топтар бірлестік еркіндігін және ұжымдық шарттар жасасу құқығын нақты мойындауды қолдауы тиіс.	49
4-қағидат. Іскер топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық түрлерін жоюды жақтауы тиіс.	40
5-қағидат. Іскер топтар балалар еңбегін толығымен жоюды жақтауы тиіс.	40
6-қағидат. Іскер топтар Жұмыспен қамту саласындағы кемсітушілікті жоюды жақтауы тиіс.	40
Қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидаттар	
7-қағидат. Іскер топтар сақтық қағидатына негізделген экологиялық мәселелерге көзқарасты қолдауы тиіс.	33
8-қағидат. Іскер топтар қоршаған ортаның жай-күйі үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамалар қабылдауы тиіс.	33
9-қағидат. Іскер топтар экологиялық таза технологияларды дамытуға және таратуға жәрдемдесуі тиіс.	33
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қағидаттар	
10-қағидат. Іскер топтар сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне, соның ішінде бопсалау мен парақорлыққа қарсы тұруы тиіс.	75-76

Есепті қалыптастыру қағидаттары

Жылдық есептің тұрақты даму саласындағы қызмет туралы есептемеге қатысты бір бөлігін әзірлеу кезінде Компания GRI стандарттарының төмендегі қағидаттарын қолданады:

Дәлдік	Осы Есепте ұсынылған ақпарат құжатталған деректер негізінде жиналады және мүдделі тараптарға Компания қызметінің нәтижелерін бағалауға мүмкіндік береді. Осы Есептің экономикаға қатысты бөлімдерін әзірдеу кезінде ХҚЕС сәйкес жасалған аудиттелген қаржылық есептілік пайдаланылды.
Теңгерімділік	Осы Есеп «KEGOC» АҚ қызметінің нәтижелілігінің оң және теріс тақырыптарын көрсетеді.
Айқындық	«KEGOC» АҚ осы Есепті түсінікті және мүдделі тараптардың кең ауқымына қолжетімді етуге ұмтылады. Нақты терминдер мен қысқартуларды түсіну үшін есептің соңында глоссарий берілген.
Салыстырмалылық	Осы Есеп GRI стандарттарына сәйкес әзірленді, бұл мүдделі тұлғаларға «KEGOC» АҚ қызметін басқа ұйымдардың қызметімен салыстыруға мүмкіндік береді. Осы Есепте ашылған көрсеткіштер соңғы бес жылдағы динамикада ұсынылған.
Толықтығы	Осы Есепте саланың ерекшелігін ескере отырып, экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға барлық елеулі әсерлер бойынша барлық ЖЭТ филиалдарының, ЖО ҰДО филиалының, Атқарушы дирекцияның, «Энергоинформ» АҚ еншілес ұйымының қызметі туралы ақпарат қамтылады. Кейбір жағдайларда ақпараттың қайталануын болдырмау үшін «KEGOC» АҚ интернет-сайтына немесе көпшілікке қолжетімді құжаттарға сілтемелер келтіріледі.
Тұрақты даму контексті	Осы Есептегі деректер үш құрамдас бөлікті қоса алғанда, «KEGOC» АҚ Корпоративтік басқару кодексінде айқындалған тұрақты даму контекстінде ұсынылған: экономикалық, экологиялық және әлеуметтік. «KEGOC» АҚ Даму стратегиясында тұрақты даму саласындағы мақсаттар, міндеттер, негізгі бастамалар мен стратегиялық ҚНҚ айқындалған және олардың 2023 жылғы жетістіктері туралы ақпарат осы есепке енгізілген.
Уақытылылық	Осы Есепті дайындау жоспарлы сипатта болады, есепті жылдан кейінгі жылдың екінші тоқсанында жарияланады.
Верификациялануы	Есептегі барлық ақпарат тексерілуі мүмкін деректерге, оның ішінде ресми статистикалық есептерге, бақылаушы органдардың есептеріне, компанияның және KASE сайтында орналастырылған ақпаратқа, SAP цифрлық платформасына, аудиттелген қаржылық есептілікке және т.б. негізделген.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл және маңыздылығын бағалау

Компанияның стратегиялық мақсаттарына жету үшін:

- стейкхолдерлермен тиімді жұмыс істейтін өзара іс-қимыл саясатының болуы;
- барлық мүдделі тараптармен ашықтық пен өзара тиімді ынтымақтастыққа қол жеткізу;
- стейкхолдерлердің даму стратегиясын іске асыру кезінде барлық нақты тәуекелдерді барынша азайту және жою бойынша компания қабылдайтын шараларды түсінуіне қол жеткізу;
- мүдделі тараптар үшін компания қызметі туралы сенімді ақпарат көзін құру және «KEGOC» АҚ қызметі туралы сенімді ақпаратты стейкхолдерлердің нысаналы топтарына жедел жеткізуді қамтамасыз ету маңызды.

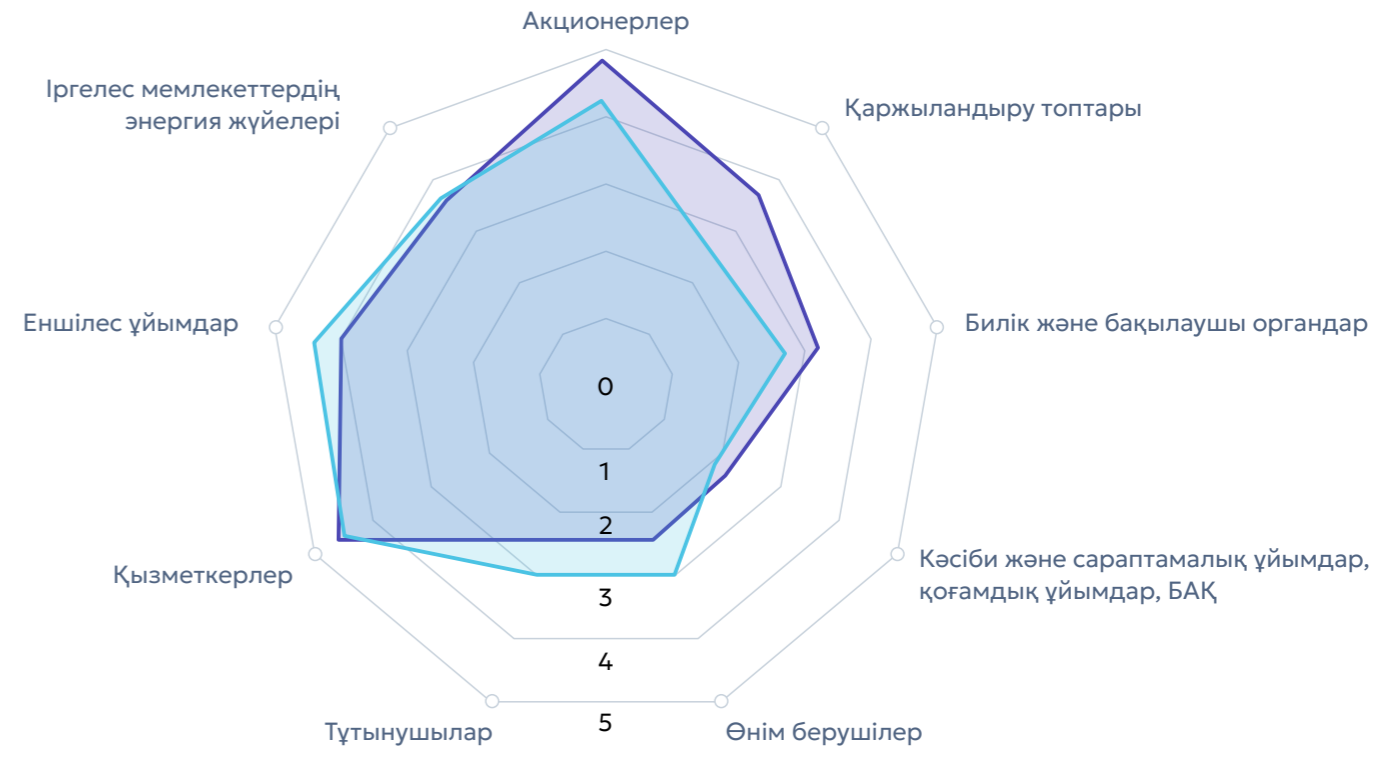
«KEGOC» АҚ компанияның барлық құрылымдық бөлімшелерімен бірлесіп анықталған мүдделі тараптардың (стейкхолдерлердің) топтарын, сондай-ақ олардың даму

2-29

Стратегиясының мақсаттарына қол жеткізуге әсер ету дәрежесін және Компания қызметінің оларға бес балдық шкала бойынша әсер ету дәрежесін айқындады. Бұл ретте, талдау қорытындыларын шығару кезінде «сарапшылардың», яғни стейкхолдерлердің нақты топтарымен тікелей өзара іс-қимыл жасайтын құрылымдық бөлімшелердің пікірлеріне ерекше назар аударылды.

«KEGOC» АҚ осы топтармен тұрақты ашық диалог жүргізеді және «KEGOC» АҚ қызметіне, оның ішінде тұрақты даму саласындағы қызметіне қатысты ақпаратты үнемі ашып отырады. Компания стейкхолдерлер картасын, өзара іс-қимылдың негізгі арналарын айқындайтын коммуникациялық стратегияны, сондай-ақ Даму стратегиясын іске асыруды қолдау үшін жыл сайын әзірленетін өзара іс-қимыл кезеңділігі белгіленген барлық мүдделі тараптармен коммуникациялар жоспарын бекітті.

«KEGOC» АҚ стейкхолдерлерінің картасы

- Стейкхолдерлердің компанияға әсер ету дәрежесі
- Компанияның стейкхолдерлерге әсер ету дәрежесі

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл

2-29

Стейкхолдерлер	Өзара әрекеттесу мақсаттары	Өзара әрекеттесу арналары
1. Акционерлер	Компанияның акционерлермен өзара іс-қимыл жөніндегі қызметі корпоративтік басқару кодексінде және «KEGOC» АҚ Жарғысында бекітілген акционерлердің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға және құрметтеуге бағытталған.	Компанияның жылдық және аралық есептілігін, корпоративтік оқиғалар, мәмілелер туралы ақпаратты, акционерлердің жалпы жиналыстарын, инвестициялық қоғамдастықпен кездесулерді өткізу туралы ақпаратты, өтініштерге жауаптарды жариялау. 2023 жылғы 1 қаңтар мен 31 желтоқсан аралығында акционерлерден «KEGOC» АҚ және оның лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне өтініштер түскен жоқ. 2-25
2. Қаржыландыру топтары	Компания инвесторларға қатысты өзінің қаржылық міндеттемелерін уақтылы және толық көлемде орындайды және өзара сенімге негізделген ұзақ мерзімді өзара іс-қимылға ұмтылады.	Компанияның жылдық және аралық есептерін жариялау, ХҚИ-ға мерзімді есептілікті және сұрау салулар бойынша ақпаратты жіберу, қарыз қаражатын тарта отырып іске асырылатын жобалар шеңберінде ХҚИ делегацияларының кездесулері, миссиялары мен сапарлары, ақпаратты веб-сайтқа орналастыру.
3. Билік және бақылаушы органдар	«KEGOC» АҚ Қазақстан Республикасының стратегиялық объектісі және табиғи монополиялар субъектісі бола отырып, мемлекет алдындағы өзінің жауапкершілігін түсінеді және құқықтық және этикалық міндеттемелерді орындауға, сондай-ақ заңнама нормаларын сақтауға ұмтылады.	Тұрақты есептілік, құқықтық актілерді, бағдарламалық және салалық құжаттарды әзірлеуге қатысу, жұмыс кездесулері, сұрауларға жауаптар, жедел кеңестер.
4. Кәсіби және сараптама-лық ұйымдар, қоғамдық ұйымдар, БАҚ	«KEGOC» АҚ интеграцияны тереңдету тетіктеріне және Қазақстан Республикасында және одан тыс жерлерде электр энергетикасын дамытудың Үйлестірілген стратегиясын әзірлеуге назар аудара отырып, халықаралық, өңірлік және республикалық салалық ұйымдардың мүшесі және қатысушысы болып табылады. Компания жеделдік, сенімділік, қолжетімділік және теңгерімділік қағидаттарына сүйене отырып, өзара іс-қимыл және ақпаратты ашу есебінен БАҚ-та беделді капитал мен оң имиджді қалыптастыруды қамтамасыз етеді.	Электр энергетикалық ұйымдардың қызметіне, бағдарламалық және салалық құжаттар мен бастамаларды әзірлеуге белсенді қатысу, инвестициялық жобалар бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізу, веб-сайтта және БАҚ-та қызмет туралы ақпаратты ашу, сұрауларға жауаптар, брифингтер, баспасөз конференцияларын өткізу. 2-26
5. Өнім берушілер	Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуды жүзеге асыру кезінде Компания: сатып алу процесінің жариялылығы мен ашықтығы; сапалы тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алу; мүгедектер ұйымдарын қолдау шартымен барлық әлеуетті өнім берушілерге тең мүмкіндіктер беру; әлеуетті өнім берушілер арасында адал бәсекелестік; қабылданатын шешімдерді бақылау және жауапкершілік; делдалдарды сатып алу процесіне қатысуды барынша азайту қағидаттарына негізделеді.	Шарттық міндеттемелерді орындау, әлеуетті өнім берушілермен тендерлік құжаттама жобаларын алдын ала талқылау, сатып алу қызметі туралы хабардар ету.
6. Тұтынушылар	Компанияда тұтынушыға бағдарлану қағидаты енгізіліп, сақталады, тұтынушылардың талаптарын айқындау және орындау тетігі құрылады және қамтамасыз етіледі.	Тұтынушылардың қанағаттанушылығын бағалауды, Қоғамдық тыңдауларды, тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есепті, тұтынушылармен кездесулерді жүйелі түрде өткізу, веб-сайтта қолжетімділік рәсімдерін және қатысу өңірлері бойынша бос қуаттардың болуын жариялау. 2-26
7. Қызметкерлер	Компания өз қызметкерлерін құрметтейді және бағалайды, персоналдың қажеттіліктері мен қажеттіліктеріне бағдарланады, персонал үшін қауіпсіз еңбек жағдайларын, еңбекақы мен әлеуметтік жеңілдіктердің лайықты деңгейін, кәсіптік оқыту мен дамытуды қамтамасыз етуге ұмтылады.	Менеджменттің жыл қорытындысы және болашақ кезеңге арналған жоспарлар бойынша ұжыммен есептік кездесулері, өзекті мәселелер бойынша қызметкерлердің пікірін сұрау, ішкі портал арқылы ақпараттандыру және кері байланыс, әлеуметтік тұрақтылық рейтингін жыл сайынғы зерттеулер, омбудсмен институты, жедел желі. 2-26
8. Еншілес ұйымдар	Компания корпоративтік басқарудың тиімді тетіктеріне негізделген еншілес ұйымдарды теңгерімді дамытуға ұмтылады.	Өзара іс-қимыл корпоративтік рәсімдер шеңберінде жүзеге асырылады. «KEGOC» АҚ басқаруды ЕҰ басқару органдарының өкілдері арқылы жүзеге асырады, ЕҰ қызметіне әдіснамалық қолдау көрсетеді.
9. Іргелес мемлекеттердің энергия жүйелері	Қазақстан Республикасы мен іргелес мемлекеттердің энергия жүйелерінің қатар жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін Компания Ресей Федерациясымен және Орталық Азия елдерімен өзара тиімді және тиімді ынтымақтастыққа ұмтылады.	Кездесулерді тұрақты негізде өткізу (ОА ҰЭК, ТМД Электр энергетикалық кеңесі және т.б.), энергия жүйелерінің жұмыс режимдерін және нормативтік құжаттаманы келісу.

Маңыздылықты талдау

Компания мүдделі тараптар үшін өзекті және маңызды ақпаратты жылдық есепте көрсетуге тырысады. «KEGOC» АҚ жыл сайын сыртқы және ішкі стейкхолдерлердің сауалнамасы негізінде маңыздылығына талдау жүргізеді. 2023 жылы маңызды тақырыптар анықталған кезде компанияны басқару ерекшеліктерін, экономикалық тиімділік мәселелерін, адам құқықтарын сақтауды, салалық ерекшеліктерді ескере отырып, компанияның қоғам мен экологияға әсерін қамтитын барынша толық тізім қарастырылды. GRI стандарттарының маңыздылығы принципіне сәйкес, тұрақты даму туралы ең өзекті тақырыптарды анықтау үшін 2023 жылдың тамызында компанияға анағұрлым елеулі әсер ететін ішкі және сыртқы стейкхолдерлердің бес балдық шкаласы бойынша сауалнама-бағалау жүргізілді. 2023 жылы жүргізілген маңыздылыққа талдау «Қос маңыздылық» тәсілін қолдануға негізделген. Осы есепті дайындау шеңберінде стейкхолдерлерге сауалнама жүргізілді, оның ішінде 120 сыртқы (тұтынушылар) және 123 ішкі (акционерлер, компания қызметкерлері) стейкхолдерлерден 243 толтырылған сауалнама алынды.

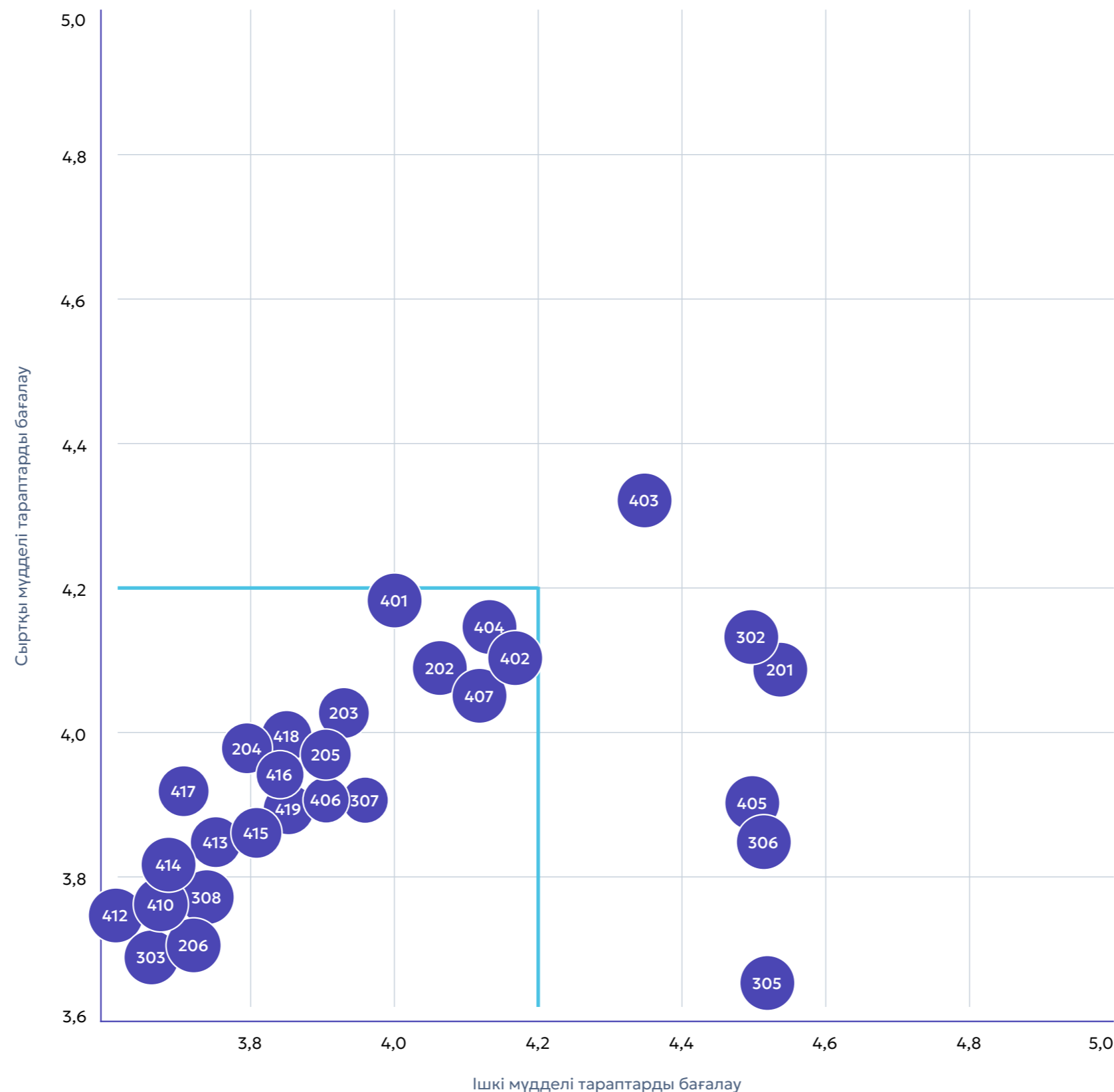
2-29

Сауалнамаларды талдау нәтижелерін қарастыра отырып, орнықты даму жөніндегі үйлестіру кеңесі мен БМЖ бес балдық шкала бойынша мүдделі тараптардың бағалауы мен шешімдеріне маңызды тақырыптардың экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсерінің маңыздылығын бағалады. Сауалнама нәтижелері мүдделі тараптардың басымдықтарын және тұрақты даму саласындағы негізгі тенденцияларды көрсететін ішкі құжаттарды бағалаумен біріктірілді. Маңыздылығын бағалау нәтижелері бекітілді орнықты даму жөніндегі үйлестіру кеңесі және БММ (2023 жылғы 11 желтоқсандағы №4 хаттама).

Жоғарыда сипатталған екі бағалау негізінде маңыздылық матрицасы құрылды, оған сәйкес компания үшін ең маңызды болып табылатын «KEGOC» АҚ стейкхолдерлерін қызықтыратын 6 тақырып анықталды.

3-1

Маңыздылық матрицасы

Осылайша, осы есепте ашылған маңызды тақырыптардың тізімі мыналарды қамтиды:

Экономикалық тақырыптар:

- 201 Экономикалық тиімділік

Экологиялық тақырыптар:

- 302 Энергия
- 305 Шығарындылар
- 306 Қалдықтар

Әлеуметтік тақырыптар:

- 403 Еңбек қауіпсіздігі және денсаулықты қорғау
- 405 Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер

3-2

2023 жылғы сауалнаманы талдау нәтижелері 2022 жылы жүргізілген талдау нәтижелерімен салыстырылды. 2022 жылы жүргізілген талдау нәтижелері бойынша маңызды деп анықталған тақырыптардан басқа, «Қалдықтар», «Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер» тақырыптарын стейкхолдерлер маңызды деп таңдайды. Дегенмен, GRI тақырыптарының көпшілігі осы есепте, соның ішінде TCFD ұсынымдарын қолдана отырып әзірленген KASE және AIX биржаларының бағалы қағаздарға рұқсат беру бастамашыларының ақпаратты ашу ережелерінің талаптарын сақтау үшін ашылған.

3-2

Тұрақты қаржыландыруға қатысты мәселелер мен мақсаттарға қатысты шешімдер қабылдауға қызығушылық танытатын бизнес пен нарықтардың өсіп келе жатқан назары ESG аспектілеріне және онымен байланысты тәуекелдерге көбірек назар аударуға әкеледі. ESG мәселелері Топтың стратегиясы мен бизнес-моделінің ажырамас бөлігі болып табылады және оларға көбірек көңіл бөлінеді. Бұл, ең алдымен, экологиялық сипаттағы тәуекелдерге және әлеуметтік мәселелермен байланысты тәуекелдерге қатысты болып табылады.

2-қосымша. Индикаторлар

Кадрлық саясат

405-1

Көрсеткіш	Өлшем б.	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022	2023/2022, %
Кадрлық көрсеткіштер								
Қызметкерлердің тізімдік саны	адам	4 819	4 371	4 400	4 376	4 446	70	1,5%
оның ішінде:								
- ерлер	адам	3 502 (72,7%)	3 465 (73,2%)	3 377 (76,8%)	3 367 (76,9%)	3 409 (76,7%)	42	1,2%
- әйелдер	адам	1 317 (27,3%)	1 266 (26,8%)	1 023 (23,2%)	1 009 (23,1%)	1 037 (23,3%)	28	2,7%
SRS Индексі	%	90	91	85	86	86	0	-
Қызметкерлерді тарту индексі	%	74	90	85	-	-	-	-
Дамыту және оқыту								
Бір қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа жылдық саны	сағ.	25,2	23,0	22,3	27,6	25,96	-1,64	-5,9%
оның ішінде								
- ерлер	сағ.	25,9	22,7	21,9	27,7	30,2	2,5	9,0%
- әйелдер	сағ.	21,3	26,3	25,5	26,9	12	-14,9	-55,3%
- ӘБҚ	сағ.	18,9	23,7	21,5	27,1	18,2	-8,9	-32,8%
- ӨҚ	сағ.	26,3	22,9	22,4	27,6	27,1	-0,5	-1,8%

31.12.2023 жылғы жай-күй бойынша жалдау шарты және жынысы бойынша бөлінген қызметкерлердің жалпы саны, адам

2-7

Бөлімше	Толық жұмыс күні жұмыс істейтіндер, адам.			Вахталық жұмыс әдісімен айналысатындар, адам.			Толық емес жұмыс күні жұмыс істейтіндер, адам.			Барлығы
	Барл.	ер.	әйел.	Барл.	ер.	әйел.	Барл.	ер.	әйел.	
Ақмола ЖЭТ	568	470	98	0			3	3	0	571
Ақтөбе ЖЭТ	262	211	51	0			0			262
Алматы ЖЭТ	466	393	73	5	5		3	2	1	474
Шығыс ЖЭТ	289	236	53	0			1	1	0	290
Батыс ЖЭТ	202	146	56	50	50		0			252
Сарыбай ЖЭТ	411	334	77	0			0			411
Солтүстік ЖЭТ	379	286	93	0			2	1	1	381
Орталық ЖЭТ	413	335	78	7	7	0	0			420
Оңтүстік ЖЭТ	431	360	71	0			1	1	0	432
ЖО ҰДО	101	60	41	0			0			101
Атқарушы дирекция	372	186	186	0			0			372
«Энергоинформ» АҚ	476	318	158	2	2		2	2		480
Барлығы	4 370	3 335	1 035	64	64	0	12	10	2	4 446

* Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 70-бабына сәйкес жұмыс беруші жүкті әйелдің, үш жасқа дейінгі баласы (балалары) бар ата-анасының бірінің (асырап алушының), сондай-ақ медициналық қорытындыға сәйкес отбасының науқас мүшесіне күтім жасауды жүзеге асыратын қызметкердің жазбаша өтініші бойынша оларға толық емес жұмыс уақыты режимін белгілеуге міндетті.

31.12.2023 жылғы жай-күй бойынша жұмыспен қамту түрі мен жынысы бойынша бөлінген қызметкерлердің жалпы саны., адам.

2-7

Бөлімше	Тұрақты жұмысшылар, адам.			Уақытша қызметкерлер*, адам.			Барлығы
	Барлығы	ер,	әйел.	Барлығы	ер,	әйел.	
Ақмола ЖЭТ	571	473	98	0			571
Ақтөбе ЖЭТ	255	210	45	7	1	6	262
Алматы ЖЭТ	463	395	68	11	5	6	474
Шығыс ЖЭТ	288	236	52	2	1	1	290
Батыс ЖЭТ	242	195	47	10	1	9	252
Сарыбай ЖЭТ	410	334	76	1		1	411
Солтүстік ЖЭТ	369	285	84	12	2	10	381
Орталық ЖЭТ	412	338	74	8	4	4	420
Оңтүстік ЖЭТ	425	359	66	7	2	5	432
ЖО ҰДО	101	60	41	0			101
Атқарушы дирекция	345	175	170	27	11	16	372
«Энергоинформ» АҚ	468	321	147	12	1	11	480
Барлығы	4 349	3 381	968	97	28	69	4 446

* Уақытша жұмыскерлер деп компанияға уақытша бос бос лауазымдарға қабылданған (сырқатқа, оқу демалысына, жүктілік және босану бойынша демалысқа, бала күтімі бойынша демалысқа, мерзімді әскери қызмет өткеруге байланысты) ішкі орын ауыстырулардан басқа қызметкерлер түсініледі.

31.12.2023 жылғы жай-күй бойынша өңірлер мен жыныс бойынша бөлінген жұмыс күшінің жалпы саны, адам

2-7

Бөлімше	Гендерлік негіздегі қызметкерлердің құрылымы		
	ер.	әйел.	Барлығы
Ақмола ЖЭТ	473	98	571
Ақтөбе ЖЭТ	211	51	262
Алматы ЖЭТ	400	74	474
Шығыс ЖЭТ	237	53	290
Батыс ЖЭТ	196	56	252
Сарыбай ЖЭТ	334	77	411
Солтүстік ЖЭТ	287	94	381
Орталық ЖЭТ	342	78	420
Оңтүстік ЖЭТ	361	71	432
ЖО ҰДО	60	41	101
Атқарушы дирекция	186	186	372
«Энергоинформ» АҚ	322	158	480
Барлығы	3 409	1 037	4 446

Санаттар бойынша қызметкерлердің құрылымы

Бөлімше	ЖҰМЫС ІСТЕЙТІН- ДЕРДІҢ БАРЛЫҒЫ	Оның ішінде		
		Басшылар	Мамандар	Жұмысшылар
Ақмола ЖЭТ	571	68	209	294
Ақтөбе ЖЭТ	262	45	104	113
Алматы ЖЭТ	474	62	192	220
Шығыс ЖЭТ	290	42	123	125
Батыс ЖЭТ	252	40	95	117
Сарыбай ЖЭТ	411	54	155	202
Солтүстік ЖЭТ	381	52	137	192
Орталық ЖЭТ	420	61	162	197
Оңтүстік ЖЭТ	432	60	162	210
ЖО ҰДО	101	23	78	
Атқарушы дирекция	372	39	333	
«Энергоинформ» АҚ	480	84	368	28
Барлығы	4 446	630	2 118	1 698

Жұмыс өтілі бойынша қызметкерлердің құрылымы

Бөлімше	Жұмыс істей- тіндердің барлығы	Оның ішінде													
		1 жылға дейін		1 жылдан 3 жылға дейін		3 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан 10 жылға дейін		10 жылдан 15 жылға дейін		15 жылдан 20 жылға дейін		20 жылдан астам	
			%		%		%		%		%		%		%
Ақмола ЖЭТ	571	39	6,83	63	11,03	48	8,41	114	19,96	103	18,04	86	15,06	118	20,67
Ақтөбе ЖЭТ	262	15	5,73	31	11,83	14	5,34	45	17,18	48	18,32	49	18,70	60	22,90
Алматы ЖЭТ	474	26	5,49	43	9,07	33	6,96	114	24,05	78	16,46	69	14,56	111	23,42
Шығыс ЖЭТ	290	9	3,10	21	7,24	26	8,97	60	20,69	59	20,34	33	11,38	82	28,28
Батыс ЖЭТ	252	17	6,75	35	13,89	31	12,30	57	22,62	39	15,48	34	13,49	39	15,48
Сарыбай ЖЭТ	411	3	0,73	18	4,38	35	8,52	56	13,63	41	9,98	53	12,90	205	49,88
Солтүстік ЖЭТ	381	27	7,09	42	11,02	31	8,14	68	17,85	54	14,17	59	15,49	100	26,25
Орталық ЖЭТ	420	23	5,48	38	9,05	23	5,48	90	21,43	76	18,10	57	13,57	113	26,90
Оңтүстік ЖЭТ	432	14	3,24	30	6,94	29	6,71	66	15,28	66	15,28	69	15,97	158	36,57
ЖО ҰДО	101	6	5,94	14	13,86	15	14,85	23	22,77	15	14,85	15	14,85	13	12,87
Атқарушы дирекция	372	34	9,14	37	9,95	17	4,57	66	17,74	56	15,05	92	24,73	70	18,82
«Энергоинформ» АҚ	480	58	12,08	58	12,08	57	11,88	92	19,17	76	15,83	63	13,13	76	15,83
Барлығы	4 446	271	6,10	430	9,67	359	8,07	851	19,14	711	15,99	679	15,27	1 145	25,75

Қызметкерлердің жасы бойынша құрылымы

405-1

Бөлімше	Барлығы	Оның ішінде (жылдар)									
		30 дейін		31-40		41-50		51-60		61 жастан асқан	
		адам	%	адам	%	адам	%	адам	%	адам	%
Ақмола ЖЭТ	571	104	18,21	155	27,15	139	24,34	146	25,57	27	4,73
Ақтөбе ЖЭТ	262	47	17,94	85	32,44	47	17,94	70	26,72	13	4,96
Алматы ЖЭТ	474	100	21,10	159	33,54	100	21,10	96	20,25	19	4,01
Шығыс ЖЭТ	290	48	16,55	104	35,86	59	20,34	63	21,72	16	5,52
Батыс ЖЭТ	252	65	25,79	90	35,71	52	20,63	40	15,87	5	1,98
Сарыбай ЖЭТ	411	57	13,87	107	26,03	100	24,33	130	31,63	17	4,14
Солтүстік ЖЭТ	381	47	12,34	113	29,66	91	23,88	115	30,18	15	3,94
Орталық ЖЭТ	420	50	11,90	121	28,81	109	25,95	118	28,10	22	5,24
Оңтүстік ЖЭТ	432	57	13,19	118	27,31	107	24,77	136	31,48	14	3,24
ЖО ҰДО	101	15	14,85	35	34,65	35	34,65	16	15,84		0,00
Атқарушы дирекция	372	38	10,22	141	37,90	115	30,91	73	19,62	5	1,34
«Энергоинформ» АҚ	480	81	16,88	185	38,54	92	19,17	101	21,04	21	4,38
Барлығы	4 446	709	15,95	1 413	31,78	1 046	23,53	1 104	24,83	174	3,91

Білімі бойынша қызметкерлердің құрылымы

Бөлімше	Барлығы	Оның ішінде					
		жоғары		орта-арнайы		орта	
		адам	%	адам	%	адам	%
Ақмола ЖЭТ	571	342	59,89	175	30,65	54	9,46
Ақтөбе ЖЭТ	262	179	68,32	57	21,76	26	9,92
Алматы ЖЭТ	474	310	65,40	102	21,52	62	13,08
Шығыс ЖЭТ	290	178	61,38	84	28,97	28	9,66
Батыс ЖЭТ	252	166	65,87	55	21,83	31	12,30
Сарыбай ЖЭТ	411	272	66,18	94	22,87	45	10,95
Солтүстік ЖЭТ	381	235	61,68	83	21,78	63	16,54
Орталық ЖЭТ	420	247	58,81	118	28,10	55	13,10
Оңтүстік ЖЭТ	432	320	74,07	93	21,53	19	4,40
ЖО ҰДО	101	101	100,00	-	0,00	-	0,00
Атқарушы дирекция	372	372	100,00	-	0,00	-	0,00
«Энергоинформ» АҚ	480	418	87,08	45	9,38	17	3,54
Барлығы	4 446	3 140	70,63	906	20,38	400	9,00

Персоналдың ерікті тұрақтамауының құрылымы, адам

Филиалдың атауы	01.01.2023 жылғы жай-күй бойынша			31.12.2023 жылғы жай-күй бойынша			Кезең ішіндегі тұрақтамау: 01.01.2023-31.12.2023		
	Барлығы	оның ішінде:		Барлығы	оның ішінде:		Барлығы	оның ішінде:	
		ерлер	әйелдер		ерлер	әйелдер		ерлер	әйелдер
Ақмола ЖЭТ	567	467	100	571	473	98	0,71%	1,28%	-2,00%
Ақтөбе ЖЭТ	250	204	46	262	211	51	4,80%	3,43%	10,87%
Алматы ЖЭТ	462	388	74	474	400	74	2,60%	3,09%	0,00%
Шығыс ЖЭТ	288	235	53	290	237	53	0,69%	0,85%	0,00%
Батыс ЖЭТ	238	185	53	252	196	56	5,88%	5,95%	5,66%
Сарыбай ЖЭТ	407	337	70	411	334	77	0,98%	-0,89%	10,00%
Солтүстік ЖЭТ	381	292	89	381	287	94	0,00%	-1,71%	5,62%
Орталық ЖЭТ	410	334	76	420	342	78	2,44%	2,40%	2,63%
Оңтүстік ЖЭТ	439	368	71	432	361	71	-1,59%	-1,90%	0,00%
ЖО ҰДО	100	59	41	101	60	41	1,00%	1,69%	0,00%
Атқарушы дирекция	361	179	182	372	186	186	3,05%	3,91%	2,20%
«Энергоинформ» АҚ	473	319	154	480	322	158	1,48%	0,94%	2,60%
Барлығы	4 376	3 367	1 009	4 446	3 409	1 037	1,60%	1,25%	2,78%

Жалданған және Компаниядан кеткен қызметкерлердің саны, адам

Көрсеткіш	2019		2020		2021		2022		2023		2023/2022	2023/2022, %
	адам	%	адам	%	адам	%	адам	%	адам	%	адам	%
Жалданған қызметкерлердің жалпы саны барлығы	590	12,24	343	7,25	451	10,25	551	12,59	543	12,21	-8	-1,45%
жасы бойынша:												
- 30 жасқа дейін	261	5,42	140	2,96	214	47,45	222	5,07	209	29,48	-13	-5,86%
- 31 жастан 50 жасқа дейін	250	5,19	168	3,55	194	43,02	276	6,31	274	11,14	-2	-0,72%
- 51 жастан жоғары	79	1,64	35	0,74	43	9,53	53	1,21	60	4,69	7	13,21%
жынысы бойынша:												
- ерлер	404	8,38	263	5,56	364	80,71	441	10,08	436	12,78	-5	-1,13%
- әйелдер	186	3,86	80	1,69	87	19,29	110	2,51	107	10,31	-3	-2,73%
аймақтар бойынша:												
- Атқарушы дирекция	59	15,28	15	4,03	26	7,34	70	19,39	56	15,05	-14	-20,00%
- «Ақмола ЖЭТ»	83	14,26	46	8,01	69	11,98	72	12,70	65	11,38	-7	-9,72%
- «Ақтөбе ЖЭТ»	21	8,27	15	5,93	27	10,63	28	11,20	31	11,83	3	10,71%
- «Алматы ЖЭТ»	49	10,27	29	6,12	35	7,46	57	12,34	48	10,13	-9	-15,79%
- «Шығыс ЖЭТ»	30	10,10	17	5,94	29	9,80	20	6,94	30	10,34	10	50,00%
- «Батыс ЖЭТ»	31	13,66	28	12,23	39	16,46	36	15,13	40	15,87	4	11,11%
- «Сарыбай ЖЭТ»	35	8,20	17	4,10	49	11,81	47	11,55	44	10,71	-3	-6,38%
- «Солтүстік ЖЭТ»	36	9,23	16	4,29	42	11,29	43	11,29	44	11,55	1	2,33%
- «Орталық ЖЭТ»	27	6,55	26	6,25	23	5,71	56	13,66	44	10,48	-12	-21,43%
- «Оңтүстік ЖЭТ»	29	6,65	24	5,58	28	6,56	47	10,71	34	7,87	-13	-27,66%
- ЖО ҰДО	10	10,87	6	6,32	8	8,25	9	9,00	11	10,89	2	22,22%
- «Энергоинформ» АҚ	153	19,08	92	11,79	76	15,20	66	13,95	96	20,00	30	45,45%
Жұмыстан кеткен қызметкерлердің жалпы саны, барлығы	568	11,79	421	8,90	748	17,0	575	13,14	473	10,63	-102	-17,74%
жасы бойынша:												
- 30 жасқа дейін	168	3,49	82	1,73	161	3,65	134	3,06	100	14,10	-34	-25,37%
- 31 жастан 50 жасқа дейін	223	4,63	170	3,59	362	8,22	254	5,80	220	8,95	-34	-13,39%
- 51 жастан жоғары	177	3,67	169	3,57	225	5,11	187	4,27	153	11,97	-34	-18,18%
жынысы бойынша: %												
- ерлер	395	8,20	290	6,13	438	9,95	451	10,31	394	11,55	-57	-12,64%
- әйелдер	173	3,59	131	2,77	310	7,04	124	2,83	79	7,6	-45	-36,29%
аймақтар бойынша:												
- Атқарушы дирекция	54	13,99	29	7,80	44	5,88	63	13,32	45	12,10	-18	-28,57%
- «Ақмола ЖЭТ»	72	12,37	54	9,41	67	8,96	81	14,29	61	10,68	-20	-24,69%
- «Ақтөбе ЖЭТ»	20	7,87	16	6,32	26	3,48	32	12,80	19	7,25	-13	-40,63%
- «Алматы ЖЭТ»	49	10,27	32	6,75	40	5,35	64	13,85	36	7,59	-28	-43,75%
- «Шығыс ЖЭТ»	32	10,77	28	9,79	19	2,54	28	9,72	28	9,66	0	0,00%
- «Батыс ЖЭТ»	28	12,33	26	11,35	31	4,14	35	14,71	26	10,32	-9	-25,71%
- «Сарыбай ЖЭТ»	28	6,56	29	6,99	49	6,55	55	13,51	40	9,73	-15	-27,27%
- «Солтүстік ЖЭТ»	34	8,72	33	8,85	43	5,75	34	8,92	44	11,55	10	29,41%
- «Орталық ЖЭТ»	36	8,74	22	5,29	36	4,81	49	11,95	34	8,10	-15	-30,61%
- «Оңтүстік ЖЭТ»	27	6,19	30	6,98	31	4,14	35	7,97	41	9,49	6	17,14%
- ЖО ҰДО	10	10,87	3	3,16	6	0,80	6	6,00	10	9,90	4	66,67%
- «Энергоинформ» АҚ	162	20,20	104	13,33	356	47,59	93	19,66	89	18,54	-4	-4,30%
Жалпы айналым, %		7,4		4,7		8,22		8,13		6,51		

Зейнетке шығуға құқығы бар қызметкерлер саны, адам

EU15

Бөлімше	2023-2027 ж. ж. кезеңінде зейнетке шығуы мүмкін қызметкерлер саны				2023-2032 ж. ж. кезеңінде зейнетке шыға алатын қызметкерлер саны			зейнетке шығуы мүмкін жұмысшылардың, %	
	Барлығы, адам	Оның ішінде			Барлығы	Оның ішінде		барлығы 2023-2027 гг.	кезеңінде 2023-2032 гг.
		Барлығы	АП	БТ		АП	БТ		
Ақмола ЖЭТ	571	72	1	71	144	3	141	12,61	25,22
Ақтөбе ЖЭТ	262	27		27	61	2	59	10,31	23,28
Алматы ЖЭТ	474	49	3	46	99	10	89	10,34	20,89
Шығыс ЖЭТ	290	30	3	27	27	1	26	10,34	9,31
Батыс ЖЭТ	252	27	1	26	39	3	36	10,71	15,48
Сарыбай ЖЭТ	411	61	2	59	154	7	147	14,84	37,47
Солтүстік ЖЭТ	381	49	1	48	102	3	99	12,86	26,77
Орталық ЖЭТ	420	65	1	64	115	3	112	15,48	27,38
Оңтүстік ЖЭТ	432	58	1	57	120	114	6	13,43	27,78
ЖО ҰДО	101	6	-	6	12	-	12	5,94	11,88
Атқарушы дирекция	372	25	16	9	58	41	17	6,72	15,59
«Энергоинформ» АҚ	480	53	1	52	29	2	27	11,04	6,04
Барлығы	4 446	522	30	492	960	189	771	11,74	21,59

Өндірістік көрсеткіштер

EU1, EU3, EU4, EU28, EU29

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022	2023/2022,%
Бастапқы энергия көздері және реттеу режимі бойынша бөлінген белгіленген өндірістік қуат	MBA	38 246,05	38 746,05	38 742,90	38 992,9	39 055,90	+63,00	+ 0,16
Оның ішінде:								
- 1150 кВ ҚС	MBA	9 384,10	9 384,10	9 384,10	9 384,10	9 384,10	-	-
- 500 кВ ҚС	MBA	17 447,50	17 447,50	17 447,50	17 447,50	17 447,50	-	-
- 220 кВ ҚС	MBA	11 391,25	11 891,25	11 888,10	12 138,1	12 201,10	63,00	0,52
- 110 кВ ҚС	MBA	-	-	-	-	-	-	-
- 35 кВ ҚС	MBA	23,20	23,20	23,20	23,2	23,2	-	-
Реттеу режимі бойынша (тізбектер бойынша) бөліністегі әуе және кабельдік электр жеткізу желілерінің ұзындығы	км	26 900,91	26 997,92	26 973,23	26 977,22	27 807,51	830,29	3,00
Оның ішінде:								
- 1150 кВ	км	1 421,23	1 421,23	1 421,23	1 421,23	1 421,23	-	-
- 500 кВ	км	8 287,98	8 287,98	8 282,26	8 282,26	8 281,93	-0,33	0
- 330 кВ	км	1 863,28	1 863,28	1 863,28	1 863,28	1 863,28	-	-
- 220 кВ	км	14 816,35	14 898,86	14 893,06	14 890,22	15 669,58	+779,36	5,23
- 110 кВ	км	352,84	352,84	352,84	352,84	352,84	-	-
- 35 кВ	км	44,13	44,13	44,13	44,13	44,13	-	-
- 35 кВ төмен	км	115,10	129,61	116,44	123,26	174,463	+51,20	42,00
Электр энергиясын тұтынушылар саны (шарттар саны)	дана.	797	861	951	1 141	1 629	+488	43,00
Электр энергиясын беру кезіндегі іркіліс жиілігі — SAIFI		0,03	0,07	0,12	0,04	0,07	0,03	75,00
Электр энергиясын беру кезіндегі іркілістің орташа ұзақтығы — SAIDI	сағат	0,01	0,16	0,09	0,06	0,05	-0,01	-16,67
Көрсетілген қызметтердің көлемі								
Электр энергиясын жеткізу	млрд кВт·сағ	43,97	46,16	54,65	58,57	39,24	-19,3	-33,00
ҰЭТ-ты пайдалану	млрд кВт·сағ	-	-	-	-	35,98	-	-
Техникалық диспетчерлендіру	млрд кВт·сағ	97,06	98,99	105,04	104,26	106,28	2,0	1,9
Электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру	млрд кВт·сағ	188,77	192,86	205,15	203,12	205,41	2,3	1,1

Экономикалық көрсеткіштер

201-1, 201-4

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2019	2020*	2021	2022	2023	2023/2022	2023/2022,%
Жалпы капиталдандыру:	млн теңге	632 163,54	663 590,50	908 336,27	809 916,87	849 254,52	39 337,65	4,86
- меншікті капитал	млн теңге	481 838,02	502 556,47	737 136,82	653 565,16	685 719,13	32 153,97	4,92
- қарыз капиталы	млн теңге	150 325,52	161 034,03	171 199,45	156 351,70	163 535,39	7 183,69	4,59
Мемлекеттен алынған қаражат	млн теңге	-	-	-	-	0	-	-
Құрылған экономикалық құн:	млн теңге	160 158,80	185 852,94	199 424,10	227 003,95	263 910,63	36 906,68	16,26
- негізгі қызметтен түсетін кірістер	млн теңге	154 629,42	179 097,56	186 443,14	217 255,55	252 136,38	34 880,83	16,06
- қаржылық кірістер	млн теңге	3 581,81	5 480,24	5 368,22	5 726,12	7 576,47	1850,354	32,31
- басқа кірістер	млн теңге	1 947,57	1 275,13	7 612,74	4 022,29	4 197,78	175,49	4,36
Бөлінген экономикалық құн:	млн теңге	157 587,49	170 101,47	201 789,23	217 270,65	253 879,87	36 609,22	16,85
- еңбекақы төлеу бойынша шығыстар	млн теңге	20 167,09	21 101,73	23 672,49	26 755,43	33 272,86	6 517,43	24,36
- мемлекеттік бюджетке салықтар мен алымдар бойынша шығыстар	млн теңге	17 932,84	21 334,15	14 047,26	18 026,52	21 610,03	3 583,51	19,88
- капитал жеткізушілеріне төлемдер	млн теңге	40 842,53	43 952,81	53 200,01	30 309,24	47 075,04	16 765,80	55,32
- қайырымдылық және демеушілік көмек	млн теңге	-	-	-	-	0	-	-
- басқа операциялық шығындар	млн теңге	78 260,29	77 761,28	99 492,06	136 625,19	148 327,37	11 702,18	8,57
- басқа операциялық емес шығындар	млн теңге	384,74	5 951,50	11 377,43	5 554,26	3 594,57	-1 959,69	-35,28
Тоқтатылған қызметтен бір жылға салық салғаннан кейінгі пайда	млн теңге	6 535,83	4 967,04	13 471,47	-	-	-	-
Бөлудің экономикалық құны	млн теңге	9 107,14	20 718,50	11 106,33	9 733,30	10 030,77	297,47	3,06
Жергілікті халық өкілдерінің қатарынан жалданған ұйым қызметін жүзеге асырудың маңызды өңірлеріндегі жоғары дәрежелі басшылардың үлесі	%	83	90,9	90,9	85,7	100	14,3	17

* «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС иеліктен шығаруды ескере отырып қайта есептелді

Заңнама мен нормативтік талаптарды сақтау

2-27

Көрсеткіш	Өлшем.	2019	2020	2021	2022	2023
Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған әрекеттер*	-	0	0	0	0	0
Әлеуметтік-экономикалық саладағы заңнаманы және нормативтік талаптарды сақтамағаны үшін салынған елеулі айыппұлдардың ақшалай сомасы және қаржылық емес санкциялардың жалпы саны	млн теңге	0	0	0	0	0
олардың ішінде:						
- өнімдер мен қызметтерді ұсынуға және пайдалануға қатысты заңнаманы және нормативтік талаптарды сақтамағаны үшін салынған елеулі айыппұлдардың ақшалай көрінісі	млн теңге	0	0	0	0	0
- экологиялық заңнаманы және нормативтік талаптарды сақтамағаны үшін салынған елеулі айыппұлдардың ақшалай мәні және қаржылық емес санкциялардың жалпы саны	млн теңге	0	0	0	0	0

* Сыбайлас жемқорлыққа байланысты бұзушылықтар, сондай-ақ 2023 жылы компанияға немесе оның қызметкерлеріне қатысты сыбайлас жемқорлыққа қатысты сот істері салдарынан жұмыскерлер жұмыстан шығарылған немесе сыбайлас жемқорлық үшін тәртіптік жазаға тартылған оқиғалар іскер серіктестермен келісімшарттар тоқтатылды.

Экологиялық көрсеткіштер

EU12, 302-1, 302-4

Көрсеткіш	Өлш.	2019	2020*	2021	2022	2023	2022/2023	2022/2023,%
Қуатты тұтыну								
Энергия жеткізу кезіндегі ысырап пайызы*	%	6,4	6,0	5,6	4,9	5,0	0,1	2%
Ысырапты азайту жөніндегі іс-шаралардың әсері (энергия үнемдеу)	ГДж	17 222	15 340	15 810	14 155	14 609	454	3%
Үлестік энергия тұтыну	ГДж/мың теңге	0,069	0,058	0,060	0,048	0,043	-0,005	-10%
Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	ГДж	10 710 622	10 350 517	11 162 799	10 374 628	10 817 816	443 188	4%
- электр энергиясы	ГДж	10 502 753	10 068 339	10 951 741	10 169 639	10 620 995	451 356	4%
- жылу энергиясы	ГДж	87 399	81 396	87 536	84 843	78 877	-5 966	-7%
Отын:	ГДж	120 470	114 065	123 521	120 146	117 945	-2 201	-2%
- моторлы бензин	ГДж	53 935	44 768	41 681	40 918,42	39 368	-1 550	-4%
- дизель отыны	ГДж	62 911	65 250	77 941	75 481,13	75 206	-275	0%
- табиғи газ	ГДж	3 314	3 911	3 749	3 237,41	3 066	-171	-5%
- сұйытылған газ	ГДж	310	135	150	508,78	304	-204	-40%

* Электр энергиясын жеткізу кезінде оны желіге босатудан болған техникалық ысырап.

Еңбекті қорғау көрсеткіштері

403-9

Көрсеткіш	2019	2020	2021	2022	2023
Тіркелген өндірістік жарақаттардың жиілігі	0	0	0,03	0	0
Аймақтар бойынша:					
Атқарушы дирекция	0	0	0	0	0
«Ақмола ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Ақтөбе ЖЭТ»	0	0	0,45	0	0
«Алматы ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Шығыс ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Батыс ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Сарыбай ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Солтүстік ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Орталық ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Оңтүстік ЖЭТ»	0	0	0	0	0
ЖО ҰДО	0	0	0	0	0
Ауыр жарақат алу жиілігі (өлімді қоспағанда)	0	0	0,03	0,05	0,03
Аймақтар бойынша:					
Атқарушы дирекция	0	0	0	0	0
«Ақмола ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Ақтөбе ЖЭТ»	0	0	0,45	0	0
«Алматы ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Шығыс ЖЭТ»	0	0	0	0,41	0
«Батыс ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Сарыбай ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Солтүстік ЖЭТ»	0	0	0	0	0,3
«Орталық ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Оңтүстік ЖЭТ»	0	0	0	0,27	0
ЖО ҰДО	0	0	0	0	0
Ауыр жарақаттардың саны (өлімді қоспағанда)	0	0	0	2	1
Өлім жиілігі	-	0	0	0,02	0

Көрсеткіш	2019	2020	2021	2022	2023
Аймақтар бойынша:					
Атқарушы дирекция	0	0	0	0	0
«Ақмола ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Ақтөбе ЖЭТ»	0	0	0,45	0	0
«Алматы ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Шығыс ЖЭТ»	0	0	0	0,41	0
«Батыс ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Сарыбай ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Солтүстік ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Орталық ЖЭТ»	0	0	0	0	0
«Оңтүстік ЖЭТ»	0	0	0	0	0
ЖО ҰДО	0	0	0	0	0
Өлім саны	0	0	0	1	0
АҚ және ТЖ саласында оқыту, жаттығу және оқу-жаттығу:					
Республикалық командалық-штабтық оқу-жаттығулар	2	2	2	-	3
Штабтық жаттығулар	12	4	2	-	7
Объектілік жаттығулар	4	2	2	20	15
Азаматтық қорғаныс құрылымдарымен тактикалық-арнайы оқу-жаттығулар	1	2	3	21	6
Сейсмикалық жаттығулар	15	4	4	11	14
АҚ және ТЖ бойынша республикалық, облыстық курстарда оқыту	14	32	36	11	23

* Бұл көрсеткіш жұмыс істеген 200 000 сағат негізінде есептелген және бір жыл ішінде 100 толық уақытты жұмысшыға шаққандағы өндірістік жарақаттардың санын көрсетеді.

3-қосымша. GRI көрсеткіштер кестесі

Пайдалану туралы мәлімдеме: «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстандық компания (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company) «KEGOC» АҚ 01.01.2023-31.12.2023 жылдар аралығындағы GRI стандарттарына сәйкес есеп әзірледі.

Қолданылған GRI 1: GRI 1: 2021 негіздері

Қолданылатын салалық GRI стандарттары: GRI Electric Utilities (2016)

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Ашудың толықтығы			Есептегі бөлім және бет	Пікірлер орны
		Талап алынып тасталды	Себеп	Сипаттама		
GRI 2: Компания және оның есеп беру тәжірибесі						
2-1	Ұйым туралы мәліметтер				14, 158	
2-2	Ұйымның тұрақты даму саласындағы есептілігіне енгізілген кәсіпорындар				91	
2-3	Есеп беру кезеңі, жиілігі және байланысушы тұлға				91	
2-4	Қайта тұжырымдалған ақпарат					қайта тұжырымдау болған жоқ
2-5	Сыртқы куәландыру				91	
GRI 2: Компанияның қызметі және оның қызметкерлері						
2-6	Қызмет, құн тізбегі және басқа да іскерлік қатынастар				16, 17, 20, 22, 55, 86, 87, 88	
2-7	Қызметкерлер				41, 95, 96	
2-8	Жалдамалы емес қызметкерлер	иә	қолданылмайды	Компанияда штаттан тыс жұмысшылар жоқ		
2-9	Басқару органдарының құрылымы мен құрамы				54, 59, 63, 65, 66	
2-10	Жоғары басқарушы органды тағайындау және таңдау				58, 63	
2-11	Жоғары басқару органының төрағасы				58, 59	
2-12	Әсерді басқаруды қадағалаудағы жоғары басқару органының рөлі				18, 32, 39, 50, 58, 79	
2-13	Әсерді басқару жауапкершілігін беру				32, 39, 50, 58, 64, 65, 66, 67, 69, 72	
2-14	Жоғары басқарушы органның тұрақты даму саласындағы есептіліктегі рөлі				58, 91	
2-15	Мүдделер қайшылығы				73, 74	
2-16	Алаңдаушылық тудыратын маңызды мәселелер туралы хабарлау				75, 76	
2-17	Жоғары басқарушы органның ұжымдық білімі				68	
2-18	Жоғары басшы органның қызметін бағалау				73	
2-19	Сыйақы саясаты				73	
2-20	Сыйақыны анықтау процесі				73	
2-21	Жылдық жалпы сыйақы коэффициенті	иә	құпия шектеулер	сыйақылар туралы ақпарат «Қазақстан қор биржасы» АҚ бағалы қағаздарға рұқсат беру бастамашыларының ақпаратты ашу қағидаларына сәйкес ашылады		

Ашудың толықтығы

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Талап алынып тасталды	Себеп	Сипаттама	Есептегі бөлім және бет	Пікірлер орны
GRI 2: Стратегия, саясат, тәжірибе						
2-22	Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме				02, 03, 18	
2-23	Саясаттарға бейілділік				18, 33, 35, 40, 49, 74	
2-24	Өзіне алған міндеттемелерді орындау				18, 22, 33, 35, 46, 51, 75, 86	
2-25	Жағымсыз ықпалдарды жою процестері				22, 33, 51, 75, 76, 86, 93	
2-26	Консультация алу үшін өтініш және алаңдаушылық білдіру механизмдері				09, 22, 37, 75, 76, 86, 93	
2-27	Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау				22, 33, 102	
2-28	Қауымдастықтарға мүшелік				14, 15	
2-29	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі				92, 93, 94	
2-30	Ұжымдық шарттар				49	
EU1	Бастапқы энергия көздері және реттеу режимі бойынша бөлінген белгіленген өндірістік қуат				16, 17, 101	
EU2	Бастапқы энергия көздері және реттеу режимі бойынша бөліністе таза энергия өндіру	иә	қолданылмайды	«KEGOC» АҚ энергия өндіруші компания болып табылмайды		
EU3	Электр энергиясын тұтынушылар саны				22, 101	
EU4	Реттеу режимі бойынша бөліністегі әуе және жерасты электр жеткізу желілерінің ұзындығы				16, 17, 101	
EU5	Парниктік газдар шығарындыларының схемасы бойынша бөліністе CO2 шығарындыларының квоталарын немесе баламасын бөлу		қолданылмайды	Компания ерікті немесе заңды түрде міндетті CO ₂ сауда схемалары бар нарықтарда жұмыс істемейді		
EU28	Электр энергиясын берудің іркілу жиілігі				29, 101	
EU29	Электр энергиясын беру іркілістерінің орташа ұзақтығы				29, 101	
GRI 3: Маңызды тақырыптар						
3-1	Маңызды тақырыптарды анықтау процесі				94	
3-2	Маңызды тақырыптардың тізімі				94	
3-3	Маңызды тақырыпты басқару				32, 39, 50, 75	
«Экономикалық» санат						
GRI 201: Экономикалық көрсеткіштер						
3-3	Маңызды тақырыпты басқару				89	
201-1	Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн				89	
201-2	Қаржылық салдар және климаттың өзгеруіне байланысты басқа тәуекелдер мен мүмкіндіктер				24, 30, 35, 38	
201-3	Белгіленген жеңілдіктермен зейнетақы жоспарларына байланысты ұйымның міндеттемелерін қамтамасыз ету	иә	қолданылмайды	Қазақстан Республикасының зейнетақы заңнамасында БЖЗҚ-ға зейнетақы аударымдарының тәртібі реттеледі		
201-4	Мемлекеттен алынған қаржылық көмек				89, 102	

Ашудың толықтығы

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Талап алынып тасталды	Себеп	Сипаттама	Есептегі бөлім және бет	Пікірлер орны
«Экологиялық» санат						
GRI 302: Энергия						
3-3	Маңызды тақырыпты басқару					
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	иә	с. iii., iv./ d қолданылмайды	Компания салқындату мен буды тұтынбайды және энергия ресурстарын сатпайды	38, 103	
302-2	Ұйымнан тыс энергияны тұтыну			қазіргі уақытта Компания энергетикалық ресурстарды тек ұйым ішінде тұтыну есебін жүргізеді, осыған байланысты ұйымнан тыс энергияны тұтыну осы есепте көрсетілмеген		
302-3	Энергия сыйымдылығы				38	
302-4	Энергия тұтынуды азайту				38, 103	
302-5	Сатылған өнімнің немесе қызметтердің энергияға қажеттілігін төмендету (біз үшін жеткізу кезіндегі ысырап)				38	
EU12	Энергияны жеткізу және тарату кезіндегі ысырап пайызы				38, 103	
GRI 302: Шығарындылар						
3-3	Маңызды тақырыпты басқару				33	
305-1	Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (қамту аймағы 1)	иә	с. қолданылмайды	Компания биоендік шығарындыларды жасамайды	35	
305-2	Парниктік газдардың жанама энергетикалық шығарындылары (қамту аймағы 2)		b. қолданылмайды		35	
305-3	Парниктік газдардың өзге де жанама шығарындылары (қамту аймағы 3)			қазіргі уақытта Компания жанама парниктік газдар шығарындыларының есебін жүргізбейді (қамту аймағы 3)		
305-4	Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы				35	
305-5	Парниктік газдар шығарындыларын азайту				35	
305-6	Озонды бұзатын заттардың шығарындылары (ОБЗ)			Компания өз қызметінде климаттың өзгеруіне әсер ететін озонды бұзатын заттардың шығарылуын жүзеге асырмайды		
305-7	Атмосфераға азот оксиді (NOX), күкірт оксиді (SOX) және басқа да маңызды ластаушы заттардың шығарындылары	иә	a.iii Тұрақты органикалық ластаушы заттар (POPs) — қолданылмайды a. v Қауіпті ауаны ластаушы заттар (HAPs) — қолданылмайды	a.iii — Компанияда POPs шығарындылары жоқ a. v — ҚР заңнамасы шеңберінде қолданылмайды	34	
GRI 306: Қалдықтар						
3-3	Маңызды тақырыпты басқару				36	
306-1	Қалдықтардың пайда болуы және қалдықтармен байланысты елеулі әсерлер				36	
306-2	Қалдықтармен байланысты елеулі әсерлерді басқару				36	
306-3	Қалдықтардың пайда болуы				36	

Ашудың толықтығы

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Талап алынып тасталды	Себеп	Сипаттама	Есептегі бөлім және бет	Пікірлер орны
306-4	Қалдықтарды кәдеге жарату	иә	ішінара ашу	Осы көрсеткіш бойынша ақпарат ішінара компанияда бар және компания түсінетін өзекті ақпарат негізінде ашылады	36	
306-5	Қалдықтарды жою және орналастыру	иә	ішінара ашу	Осы көрсеткіш бойынша ақпарат ішінара компанияда бар және компания түсінетін өзекті ақпарат негізінде ашылады	36	
«Әлеуметтік» санат						
GRI 403: Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік						
3-3	Маңызды тақырыпты басқару				50	
403-1	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі				51	
403-2	Қауіпті анықтау, тәуекелдерді бағалау және инциденттерді тергеп-тексеру				51, 52	
403-3	Еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік қызметі				51	
403-4	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша қызметкерлердің қатысуы, консультациялар мен коммуникациялар				49, 51	
403-5	Жұмыс орнында еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша қызметкерлерді даярлау				51, 52	
403-6	Қызметкерлердің денсаулығын нығайту				51	
403-7	Іскерлік қатынастарға тікелей байланысты денсаулық пен еңбек қауіпсіздігі салдарының алдын алу және азайту				51, 52	
403-8	Еңбек қауіпсіздігі мен денсаулықты қорғауды қамтамасыз ету менеджменті жүйесімен қамтылған қызметкерлер				51, 52	
403-9	Өндірістік жарақаттанудың түрлері мен деңгейі				52, 104	EU25
403-10	Кәсіби аурулар				51	
GRI 403: Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару				41	
405-1	Ұйымның басшы органдары мен персоналының негізгі санаттарының құрамы жынысы мен жас топтары бойынша бөлінеді				42, 62, 95, 97	
405-2	Қызметкерлердің жынысы мен санаттары бойынша бөліністегі мансаптың нәтижелілігі мен дамуына мерзімді бағалау жүргізілетін қызметкерлердің үлес				45	

4-қосымша. Қаржылық есептілік

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі	110
Шоғырландырылған қаржылық есептеме	112
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	112
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	113
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	113
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	114
Шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелер	115

Қаржылық есептілікті дайындау процесінде «KEGOC» АҚ тиімді қызметін қамтамасыз ету үшін негізгі, бірақ маңызды болып табылмайтын «Қаржылық есептіліктегі дұрыс емес ақпаратты көрсету» тәуекелі бар. Бұл тәуекелдің пайда болу факторлары:

- Компаниядағы персоналдың біліктілігі жеткіліксіз;
- ҚЕХС және НҚА талаптарының өзгеруіне бақылаудың болмауы;
- есепке алу жүйесіне деректерді қолмен енгізу кезіндегі қателер;
- қызметкерлердің жосықсыз әрекеттері;
- құрылымдық бөлімшелердің дәйексіз бастапқы құжаттаманы ұсынуы.

2023 жылға арналған қаржылық есептілікті дайындау кезінде осы тәуекелді азайту мақсатында Компанияда:

- қызметкерлерді оқыту;
- құқықтық ақпарат базасының мониторингі;
- қаржылық есептілік аудиті;
- есепке алу жүйесіне деректерді енгізуді көп деңгейлі бақылауды қамтамасыз ету;
- «KEGOC» АҚ құрылымдық бөлімшелерінің және еншілес ұйымдардың сенімді бастапқы ақпарат беруін бақылау.

Сонымен қатар, аудитор қаржылық есептілікке аудит жүргізу кезінде:

- жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдері анықтайды және бағалайды;
- осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдер әзірлейді және жүргізеді;
- аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында ішкі бақылау жүйелерін қарайды;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипаты және бухгалтерлік бағалаудың негізділігі және басшылық дайындаған ақпаратты тиісті түрде ашу бағаланады;
- басшылық Қызметтің үздіксіздігі туралы болжамдарды қолданудың заңдылығы туралы қорытынды жасайды;

- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің тұтастай ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, оның ішінде ақпаратты ашуды, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды олардың дұрыс ұсынылуы қамтамасыз етілетіндей етіп ұсынуын бағалайды;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін компания туралы қаржылық ақпаратқа қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдер жинайды.

«KEGOC» АҚ компаниялар тобы үшін қаржылық есептілік аудиті бойынша қызмет көрсету үшін аудиторлық ұйымды таңдау «Самұрық-Қазына» АҚ үшін аудиторлық ұйымды және дауыс беруші акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-ға меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі ұйымдарды таңдау қағидаларына сәйкес және «KEGOC» АҚ акционерлерінің жылдық жалпы жиналысының шешімі негізінде (2021 жылғы 31 мамырдағы № 22 хаттама) жүргізілді. Тәуелсіз аудиторлық ұйым, Қазақстан Республикасы аудиторлар палатасының кәсіби ұйымының мүшесі — «RSM Qazaqstan» ЖШС-мен ұзақ мерзімді шарт жасалды. 2021-2023 жылдары қаржылық есептілік аудиті бойынша қызметтер көрсеткені үшін сыйақы сомасы ҚҚС есебімен 116,22 млн теңгені құрады, оның ішінде 2021 жылы — 35,98 млн теңге, 2022 жылы — 38,55 млн теңге, 2023 жылы — 41,69 млн теңге.

Тәуелсіздікті сақтау мақсатында және «KEGOC» АҚ сыртқы аудит жөніндегі саясатына сәйкес бір аудиторлық ұйым қатарынан бес жыл ішінде аудит жүргізген кезде аудит бойынша серіктес ауыстырылады. «RSM Qazaqstan» ЖШС 2023 жылы «KEGOC» АҚ-ға аудиторлық емес қызметтер көрсеткен жоқ.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«RSM Qazaqstan» ЖШС
050010, Қазақстан Республикасы
Алматы қ., Достық даңғ., 43
«D43» Бизнес орталығы, 302-кеңсе
Тел.: +7 727 339 87 78
www.rsm.kz

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ Акционерлеріне, Директорлар кеңесіне және Басшылығына

Пікір

Біз «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ мен оның еншілес ұйымының (бұдан әрі — «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күні аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікір білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз бұдан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне (тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса) (бұдан әрі — БХЭСК Кодексі) сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері — біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық рәсімдеріміздің, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған рәсімдердің нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Аудиттің негізгі мәселелері

Негізгі құралдарды бағалау

2023 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша Ұлттық электр торабының («ҰЭТ») активтерінің баланстық құны 718.550.166 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 733.464.524мың теңге).

ҰЭТ активтері Топтың есеп саясатына сәйкес әділ құн бойынша көрсетіледі. Топ әрбір есепті күнге ҰЭТ активтерінің баланстық құнының олардың әділ құнынан қаншалықты ерекшеленетініне талдау жүргізеді. Әділ құнның ықтимал ауытқуларын бағалау үшін Топ басшылығы әділ құнның өзгеру тәуекеліне неғұрлым ұшыраған активтерді алмастыру құнын айқындайды.

ҰЭТ активтерінің баланстық құнының елеулі болуына, сондай-ақ ҰЭТ активтерінің әділ құнының өзгерістеріне талдау жүргізу кезінде басшылықтың кәсіби пайымдау мен бағалауды едәуір пайдалануына байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселелерінің бірі болып табылды.

ҰЭТ активтері және ҰЭТ активтерінің әділ құнының өзгерістерін талдау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептеменің 4 және 6-Ескертпелерінде ұсынылған.

Кредиттік келісімдер шеңберінде шарттық талаптарды сақтау

Кредиттік келісімдер мен облигациялық бағдарламалардың талаптарына сәйкес Топ белгілі бір шарттық талаптарды (ковенанттарды) сақтауы тиіс. Бұл шарттардың бұзылуы қаржыландырудың жетіспеушілігімен қатар айтарлықтай айыппұлдар мен өсімақыларға әкелуі мүмкін.

Шарттық талаптарды сақтау аудиттің маңызды мәселесі болып табылады, өйткені ол шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірлеу кезінде пайдаланылатын үздіксіз қызмет туралы болжамға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қарыздар мен облигациялар бойынша міндеттемелерді жіктеуге үлкен әсер етеді.

Кредиттік келісімдер шеңберінде шарттық талаптарды сақтау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептеменің 28-Ескертпесінде ашылған.

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Біздің аудит барысында тиісті негізгі мәселе қалай қаралды

Біз Топ басшылығынан 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҰЭТ активтерінің баланстық құнының олардың әділ құнынан ерекшеленетіні туралы талдау алдық.

Біз Топтың талдауын және қабылданған көзқарасты қарастырдық.

Осылайша, біз ҰЭТ активтерінің құнын құрайтын негізгі шығыстардың құрамын зерттедік және ҰЭТ активтерінің құнының негізгі түрі болып табылатын металдың әділ құнының 2022 жылдың 1 желтоқсанында өткен бағалауға сәйкес құнымен салыстырғанда қаншалықты өзгергенін талдадық. Біз Топтың талдау жүргізу үшін пайдаланатын тарифтер мен электр энергиясының болжамды көлемдері сияқты басқа да мәліметтерін талдадық. Біз 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы дисконт мөлшерлемесі мен ұзақ мерзімді өсу қарқынының қаншалықты өзгергенін алдыңғы бағалауға сәйкес салыстырдық.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептеменің 4 және 6-Ескертпелерінде ашылған ақпаратты талдадық.

Біз несиелік келісімдердің шарттарын, қарастырдық және қаржылық және қаржылық емес шарттарды қарастырдық.

Біз есептеулерде қолданылатын деректерді шоғырландырылған қаржылық есептемемен салыстырдық.

Біз есептеулердің математикалық дәлдігін қаржылық көрсеткіштер бойынша тексердік.

Біз басшылықтың алдағы 12 айда қандай да бір шарттардың бұзылуы және бұзушылықтың қызметтің үздіксіздігі принципіне ықтимал әсері болуы мүмкін деген қауіп-қатерін талдадық. Біз 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарт талаптарын сақтауға қатысты кредиторлардан алынған мәліметтерді талдадық.

Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептемеде ашылған ақпаратты талдадық.

Заңнамадағы өзгерістердің Топтың түсіміне әсері

2023 жылғы 1 шілдеден бастап «Электр энергетикасы туралы» Заңға (бұдан әрі — Заң) электр энергиясын бірыңғай сатып алушыны өңгізу арқылы электр энергиясының көтерме сауда нарығының (ЭКН) жұмыс істеу механизмін реттеу және нақты уақыт режимінде электр энергиясының теңгерімдегі нарығы (ЭТН) туралы өзгерістер енгізілді.

ЭКН-да энергия өндіруші ұйымдар өндіретін барлық электр энергиясы, тұтынушылар мен өнеркәсіптік көшендердің энергия өндіруші ұйымдары мен бір ұйымға жататын ұйымдар арасындағы электр энергиясын сатып алу-сатуды қоспағанда, электр энергиясы Бірыңғай сатып алушыға сатылады (*тұлғалар топтарының тізімін Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі қалыптастырады*).

Өз кезегінде, ЭТН Қазақстандағы БЭЖ-дегі теңгерімсіздіктерді реттеуді қамтамасыз етеді және ауытқулар тудырған нарық субъектілеріне бағыттауға мүмкіндік береді.

Жаңа нарық моделінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында «Электр энергетикасы туралы» Заңға сәйкес тиісті келісімдер негізінде 2023 жылғы 1 шілдеден бастап «KEGOC» АҚ нарық субъектілеріне ұлттық электр торабын пайдалану жаңа қызметін көрсетеді. Сонымен бірге, электр энергиясын ұлттық электр торабы арқылы беру бойынша электр энергиясын беру қызметі сақталды және тұлғалар тобына кіретін ұйымдарға (электр станциясынан бір тұлғалар тобына жататын тұтынушыға ҰЭТ арқылы электр энергиясын беру кезінде, яғни беру бағыты мен нысаналы бағытын анықтауға болады) электр энергиясының мемлекетаралық транзитіне (басқа мемлекеттердің ұйымдарына қызмет көрсетуге), экспортқа/импортқа және ЖЭК екіжақты шарттар жасасқан тұтынушыларға көрсетіледі.

ЭТН теңгерімдеуші электр энергиясын және теріс теңгерімсіздіктерді сатып алуды және сатуды жүзеге асырады. «KEGOC» АҚ мен «Электр энергиясы мен қуаты рыногының қазақстандық операторы» («ЭҚРҚО» АҚ) арасындағы сатып алу-сату ЭТН-ның барлық субъектілерімен жасалған Сату-сатып алу және өзара қосылу шарттарына сәйкес жүзеге асырылады.

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Біз Заңға енгізілген өзгерістермен таныстық. Біз Заңға енгізілген өзгерістердің «KEGOC» АҚ-да кірістерді қалыптастыру және тану процесіне әсерін зерттедік.

Біз нарық субъектілеріне көрсетілген қызметтерден түскен кірістерді, оның ішінде ҰЭТ пайдаланудан түскен кірісті және ҰЭТ арқылы электр энергиясын беруден түскен кірістерді тануды тексердік.

Сондай-ақ, теңгерімдеуші электр энергиясын сатудан түскен кірісті және «ЭҚРҚО» АҚ теріс теңгерімсіздікті сатып алу құнын тануды тексердік.

Біз ақшалай міндеттемелерді өзара есепке алу тізілімдерін тексердік, оның негізінде «ЭҚРҚО» АҚ тізілімде көрсетілген тұлғаларға сыйақыны талап ету құқығын «KEGOC» АҚ-на береді.

Біз өтелмеген шот-фактуралар бойынша ЭТН субъектілерінің дебиторлық берешегін өтеуді тексердік.

Біз саудалық дебиторлық берешек бойынша болжамды күтілетін несиелік шығындардың дұрыстығын тексердік.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Топтың 2023 жылғы жылдық есебіне енгізілген өзге ақпарат

Өзге ақпарат Топтың 2023 жылғы жылдық есебінде қамтылған ақпаратты қамтиды, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен ол туралы біздің аудиторлық есебімізді қамтымайды. Өзге ақпарат үшін басшылық жауапты. 2023 жылғы жылдық есеп осы аудиторлық есеп беру күнінен кейін бізге қолжетімді болады деп күтілуде.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік бойынша біздің аудиторлық пікіріміз өзге ақпаратты қамтымайды және біз бұл ақпарат бойынша сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз жоғарыда аталған өзге ақпаратты бізге берілген кезде қарап шығу және өзге ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептілік арасында немесе аудит барысында алған біліміміздің арасында елеулі сәйкессіздіктердің бар-жоғын және басқа ықтимал елеулі бұрмаланулардың бар-жоғын қарастыру болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға және оның ХҚЕС сәйкес шынайы ұсынылуына, сонымен қатар басшылықтың пікірінше алаяқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмаланушылықтары болмайтын шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесіне жауапты. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға, жағдайларды немесе оның тарату немесе қызметін тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауын бақылауға жауапты.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз ықпалсыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептілікте елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына орынды сенімділік алу және біздің пікірімізді қосатын аудиторлық есеп шығару болып табылады. Орынды сенімділік — сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында елеулі бұрмалаушылықтар бар болған жағдайда олардың әрдайым анықталуының кепілдігі болып табылмайды. Бұрмалаушылықтар ықпалсыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесінде туындауы мүмкін. Егер бұрмалаушылықтар пайдаланушылардың қаржылық есептілік негізінде қабылдайтын экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алса, елеулі бұрмалаушылықтар болып есептеледі.

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз келесілерді орындаймыз:

- ықпалсыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықпалсыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі ықпалсыз әрекеттерге сөз байласу, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айланып өту арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес аудиторлық рәсімдер әзірлей мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін зерделейміз, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылық қызмет үздіксіздігі жорамалын қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде — Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырты алатын оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар немесе жоқ екендігі жайлы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізді шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек, немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізде ескертпе жасаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есебіміздің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайды, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және масмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ қаржылық есептілікте оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін, Топ ішіндегі ұйымдардың қаржы ақпаратына немесе олардың қызметіне қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз Топтың аудитін басқару, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз өз аудиторлық пікірімізге толықтай жауапты болып қаламыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалармен ақпараттық әрекеттесуді жүзеге асырып, оларды аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері жөніндегі, сондай-ақ аудит барысында анықталған елеулі ескертулер, соның ішінде біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабардар етеміз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғаларға тәуекелсіздікке қатысты барлық тиісті әдеп талаптарын сақтағанымыз көрсетілген және бұл тұлғаларға аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізді санауға болатын барлық өзара қарым-қатынастар мен өзге мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда — тиісті сақтық шаралары жөнінде хабарлағанымыз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға хабарлаған мәселелерден ағымдағы кезең іші қаржылық есептіліктің аудиті үшін неғұрлым маңызды болған, демек, аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария етуге заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе өте сирек жағдайларда бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудан болатын қоғамдық мыңызы бар пайдадан асып түсетінін негізді түрде болжауға болатындықтан, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы тиіс деген тұжырымға келген жағдайларды қоспағанда, осы мәселелерді біздің аудиторлық есебімізде сипаттаймыз.

Аудит нәтижелері бойынша осы тәуелсіз аудитордың есептілігін шығаруға аудитті жүргізуге жауапты серіктес, — Айсулу Нарбаева.

TOO "RSM Qazaqstan"

Айсулу Нарбаева
Аудитор / Бас директор
«RSM Qazaqstan» ЖШС

Аудитордың біліктілік куәлігі
1994 жылғы 21 қазандағы
№ 0000137

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Ішкі мемлекеттік аудит комитеті 2019 жылғы 24 желтоқсанда берген № 19024411 Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға мемлекеттік лицензия

050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Достық даңғ., 43, «D43» бизнес-орталығы, 302-кеңсе

2024 жылғы 27 ақпан

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Шоғырландырылған қаржылық есептеме

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша

Мың теңгемен	Ескертпе	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	6	870.122.684	859.129.917
Материалдық емес активтер		3.163.452	3.453.791
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	6	2.823.470	6.118.449
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	7	2.942.759	2.747.455
Байланысты тараптардан ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	26	382.638	514.613
Басқа да қаржылық активтер, ұзақ мерзімді бөлік	11	1.979.457	1.968.564
		881.414.460	873.932.789
Айналымдағы активтер			
Қорлар	8	3.289.266	3.207.155
Сауда дебиторлық берешек	9	34.314.906	21.047.390
Өтелетін ҚҚС және басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем		234.527	871.258
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		1.834.225	128.400
Басқа да ағымдағы активтер	10	2.733.677	1.649.971
Басқа да қаржылық активтер, қысқа мерзімді бөлік	11	30.589.367	57.196.672
Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты	12	1.846.056	1.015.462
Ақша қаражаты және олардың баламалары	13	45.528.523	27.563.092
		120.370.547	112.679.400
Активтердің жиыны		1.001.785.007	986.612.189

Мың теңгемен	Ескертпе	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Акционерлік капитал	14	148.922.757	126.799.554
Меншікті сатып алынған акциялар	14	(930)	(930)
Активтерді қайта бағалау резерві	14	488.537.852	489.297.133
Бөлінбеген пайда		48.259.455	37.469.407
		685.719.134	653.565.164
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар, ұзақ мерзімді бөлік	15	5.588.895	11.367.844
Облигациялар, ұзақ мерзімді бөлік	16	149.521.918	133.394.155
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	25	119.642.670	123.971.284
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешек	17	2.163.124	4.146.691
Болашақ кезеңдердің кірістері, ұзақ мерзімді бөлігі		622.896	676.138
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		-	13.522
		277.539.503	273.569.634
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар, қысқа мерзімді бөлік	15	1.146.917	5.530.813
Облигациялар, қысқа мерзімді бөлік	16	7.277.659	6.058.889
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	17	19.721.022	21.713.025
Төленетін дивидендтер	14	-	17.014.309
Шарт бойынша міндеттемелер		1.185.059	1.669.590
Болашақ кезеңдердің кірістері, қысқа мерзімді бөлігі		53.243	53.243
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар бойынша берешек	18	3.426.356	1.933.096
Корпоративтік табыс салығы бойынша берешек		-	267.335
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	19	5.716.114	5.237.091
		38.526.370	59.477.391
Міндеттемелер жиыны		316.065.873	333.047.025
Капитал және міндеттемелер жиыны		1.001.785.007	986.612.189
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)			
	14	2.479	2.500

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескертпе	2023 жыл	2022 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	20	252.136.383	217.255.548
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	21	(181.403.604)	(166.355.885)
Жалпы пайда		70.732.779	50.899.663
Жалпы және әкімшілік шығыстар	22	(11.113.427)	(9.020.431)
Өткізу бойынша шығыстар		(490.990)	(310.355)
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған залалды қалпына келтіруден түскен кіріс	6	–	949.895
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған залал	6	–	(4.548.255)
(Құнсызданудан болған залал) / негізгі құралдардың құнсыздануын қалпына келтіру	6	(462.516)	23.385
Операциялық пайда		58.665.846	37.993.902
Қаржылық кірістер	23	7.576.474	5.726.115
Қаржылық шығыстар	23	(13.709.414)	(13.294.934)
Оң бағамдық айырма, нетто	24	951.337	114.963
Қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлесі	7	195.304	469.123
Басқа да кірістер		3.051.135	2.488.310
Басқа да шығыстар		(747.948)	(500.704)
Күтілетін кредиттік залалдарға резервті есептеу	9,10,11,12,13	(2.384.102)	(528.687)
Салық салынғанға дейінгі пайда		53.598.632	32.468.088
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	25	(10.202.243)	(5.720.479)
Жыл ішіндегі пайда		43.396.389	26.747.609
Басқа да жиынтық кіріс / (шығын)			
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс			
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған залал	4	–	(100.105.029)
Салықтың пайдаға әсері	25	–	20.021.005
Корпоративтік табыс салығын шегергендегі кейінгі кезеңдердегі пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жатпайтын таза басқа да жиынтық залал		–	(80.084.024)
Корпоративтік табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі жиынтық кіріс / (залал) жиыны		43.396.389	(53.336.415)
Акцияға есептегендегі пайда			
Бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға келетін базалық және бөлінген пайда (теңгемен)	14	165,50	102,88

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескертпе	2023 жыл	2022 жыл
Операциялық қызмет			
Салық салынғанға дейінгі пайда		53.598.632	32.468.088
Салық салынғанға дейін пайданы таза ақша ағындарымен салыстырып тексеру үшін түзетулер			
Тозу және амортизация		51.409.922	61.202.463
Қаржылық шығыстар	23	13.709.414	13.294.934
Қаржылық кірістер	23	(7.576.474)	(5.726.115)
Оң бағамдық айырма, нетто		(951.337)	(114.963)
Күтілетін кредиттік залалдарға резервті есептеу		2.384.102	528.687
Ескірген қорларға резервті есептеу		79.272	77.931
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан болған залалдар		249.114	94.956
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған залалды қалпына келтіруден түскен кіріс	6	–	(949.895)
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған залал	6	–	4.548.255
Негізгі құралдардың (құнсыздануды қалпына келтіру) құнсызданудан болған залал	6	462.516	(23.385)
Қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлесі	7	(195.304)	(469.123)
Мемлекеттік субсидиядан түскен кіріс		(53.242)	(42.708)
Айналым капиталына түзетулер			
Қорлардың өзгеруі		(161.383)	(694.703)
Сауда дебиторлық берешегінің өзгеруі		(16.002.251)	(8.847.516)
Басқа ағымдағы активтердегі өзгеріс		(1.258.905)	(924.897)
Өтелетін ҚҚС және басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем		636.731	2.360.396
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі өзгеріс		731.901	5.505.375
Шарт бойынша міндеттемелердің өзгеруі		(484.531)	(394.756)
Басқа ағымдағы міндеттемелердің өзгерісі		(13.522)	(158.106)
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша берешектерге өзгеріс		1.473.334	(427.761)
Басқа ағымдағы міндеттемелердің өзгерісі		545.587	1.189.689
Операциялық қызметтен алынған ақша ағындары		98.583.576	102.496.846
Қарыздар бойынша төленген проценттер	27	(738.058)	(1.336.740)
Төленген купондық сыйақы	27	(21.572.501)	(12.727.000)
Банк кепілдіктер бойынша комиссияны төлеу		(124.994)	(1.172.412)
Түскен пайыздар		7.595.069	5.658.863
Төленген корпоративтік табыс салығы		(16.478.545)	(12.240.835)
Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары		67.264.547	80.678.722

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	2023 жыл	2022 жыл
Инвестициялық қызмет			
Депозиттік шоттардан алу		7.287.964	44.735.130
Депозиттік шоттарды толықтыру		(5.061.468)	(23.523.047)
Пайдалануға шектелген ақша қаражаттарының өзгеруі		(898.893)	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен түсім		196.498	2.378.537
Негізгі құралдарды сатып алу		(54.705.720)	(49.476.255)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(597.410)	(693.486)
Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	11	(148.467.501)	(36.933.373)
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу	11	174.113.437	32.117.343
Эмитенттің DSFK облигацияларын сатып алуы	11	31.087	12.671
Казинвестбанк және Эксимбанк Қазақстан қаражатын ішінара қайтару		38.478	173.876
Қарыздар бойынша төленген комиссиялар	27	(22.358)	-
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(28.085.886)	(31.208.604)
Қаржылық қызмет			
Акцияларды сатудан түскен ақша қаражаттарының түсімі	14	22.665.883	-
Акциялар эмиссиясы бойынша шығындар	14	(542.680)	-
Облигацияларды шығару	28	16.867.598	16.141.100
Дивидендтерді төлеу	14	(50.379.931)	(13.220.929)
Қарыздарды өтеу	27	(9.973.990)	(35.865.915)
Жалдау міндеттемелері бойынша негізгі қарызды төлеу	27	-	(111.895)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(21.363.120)	(33.057.639)
Ақша қаражаты және олардың баламаларындағы таза өзгеру		17.815.541	16.412.479
Ақша қаражаты және олардың баламалары 1 қаңтарға			
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары және олардың баламаларына әсері		(9.059)	(600.425)
Ақша қаражаттарына және олардың баламаларына күтілетін кредиттік залалдар үшін резервті есептеудің әсері		158.949	(182.790)
Ақша қаражаты және олардың баламалары 1 қаңтарға		27.563.092	11.933.828
Ақша қаражаты және олардың баламалары 31 желтоқсанға	13	45.528.523	27.563.092

Ақшалай емес операциялар:

2023 жылдың ішінде Топ облигациялар бойынша купондық сыйақы бойынша шығындарды 8.013.366 мың теңге сомасына негізгі құралдардың құнына капиталдандырды (6-Ескертпе).

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Меншік сатып алынған акциялар	Активтерді қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға	126.799.554	(930)	569.845.780	40.492.413	737.136.817
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	26.747.609	26.747.609
Пайдаға салынатын салықты шегергендегі негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған залал (4-Ескертпе)	-	-	(80.084.024)	-	(80.084.024)
Жиынтық кіріс жиыны	-	-	(80.084.024)	26.747.609	(53.336.415)
Дивидендтер (14-Ескертпе)	-	-	-	(30.235.238)	(30.235.238)
Активтерді қайта бағалау резервін ауыстыру (14-Ескертпе)	-	-	(464.623)	464.623	-
2022 жылғы 31 желтоқсанға	126.799.554	(930)	489.297.133	37.469.407	653.565.164
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	43.396.389	43.396.389
Жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	43.396.389	43.396.389
Акционерлік капиталды шығару (14-Ескертпе)	22.123.203	-	-	-	22.123.203
Дивидендтер (14-Ескертпе)	-	-	-	(33.365.622)	(33.365.622)
Активтерді қайта бағалау резервін ауыстыру (14-Ескертпе)	-	-	(759.281)	759.281	-
2023 жылғы 31 желтоқсан	148.922.757	(930)	488.537.852	48.259.455	685.719.134

Шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелер

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі — «Компания» немесе «KEGOC») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1996 жылғы 28 қыркүйектегі № 1188 Қаулысына сәйкес бұрынғы «Қазақстанэнерго» Ұлттық энергетика жүйесі активтерінің бір бөлігін беру арқылы құрылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның негізгі акционері «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі — «Самұрық-Қазына») болып табылады (иелік үлесі 85%). Самұрық-Қазына Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында. Акциялардың қалған 15%-ы 2014 және 2023 жылдары «Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі — KASE) және Astana International Exchange — AIX (АХҚО биржасы) (бұдан әрі-АИХ) ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарықтарында орналастырылды.

KEGOC компаниясы Қазақстанда электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтыну теңгерімін ұйымдастыру қызметтерін көрсететін ұлттық компания болып табылады. Мемлекет тағайындаған Жүйелік оператор ретінде Компания орталықтандырылған оперативтік-диспетчерлік басқаруды жүзеге асырады, басқа мемлекеттердің энергия жүйелерімен қатарлас жұмысты қамтамасыз етеді, энергия жүйесінде теңгерімді қолдап отырады, жүйелік қызметтерді көрсетеді және электр энергиясының көтерме сауда нарығының субъектілерінен қосалқы қызметтерді сатып алады, сонымен қатар электр энергиясын ұлттық электр торабы (бұдан әрі — «ҰЭТ») арқылы жеткізіп, оған техникалық қызмет көрсетеді және пайдалануға дайын күйінде ұстап отырады. ҰЭТ қосалқы станциялардан, тарату құрылғыларынан, өңіраралық және (немесе) мемлекетаралық электр жеткізу желілерінен және кернеуі 220 киловольт және одан жоғары болатын электр станцияларының электр энергиясын жеткізетін электр жеткізу желілерінен тұрады.

2023 жылғы 19 сәуірде Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының (бұдан әрі — ҚР) кейбір заңнамалық актілеріне әкімшілік реформа мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды, оның ішінде 2023 жылғы 1 шілдеден бастап нысаналы модельді өзгерту бөлігінде «Электр энергетикасы туралы» Заңға (бұдан әрі — Заң) түзетулер енгізуді көздейді электр энергиясын Бірыңғай сатып алушы институтын (бұдан әрі — Бірыңғай сатып алушы) енгізу және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын (бұдан әрі — ЭТН) имитациялық нарықтан нақты уақыт режиміне ауыстыру арқылы электр энергиясының көтерме сауда нарығы.

Анықтама ретінде: Бірыңғай сатып алушы — электр энергиясының жоспарлы көлемдерін орталықтандырылған сатып алуды және орталықтандырылған сатуды жүзеге асыратын, уәкілетті орган айқындайтын, мемлекет жүз пайыз қатысатын заңды тұлға.

Көтерме сауда нарығының осы моделі кезінде Бірыңғай сатып алушы әр сағат бөлінісінде екі жақты шарттары бар электр энергиясының жаңартылатын көздерін (бұдан әрі — ЖЭК) қоспағанда, энергия өндіруші ұйымдардан (бұдан әрі — ЭӨҰ) электр энергиясының мәлімделген жоспарлы көлемдерін олардың шекті тарифтері шегінде орталықтандырылған сатып алуды жүргізеді, электр энергиясын барлық тұтынушылар үшін орташа баға бойынша және тапшылық кезінде өткізеді ҚР Бірыңғай электр энергетикалық жүйесіндегі (бұдан әрі — ҚР БЭЖ) электр энергиясының жоспарлы импортын жүзеге асырады.

Көтерме сауда нарығы субъектілерінен электр энергиясын орталықтандырылған сатып алуды Бірыңғай сатып алушы Заңда айқындалған басымдық тәртібімен жүзеге асырады.

Бірыңғай сатып алушының моделі электр энергиясын бөлудің «атаулылығын» болдырмайтындығына байланысты (станциядан — тұтынушыға) жүйелік операторда жасалған шарт негізінде шартты тұтынушыны қоспағанда, нарықтың барлық қатысушыларына

техникалық қызмет көрсетуді және пайдаланушылық әзірлікте қолдауды қамтамасыз ететін ҰЭТ пайдалану бойынша жаңа қызмет енгізіледі.

Анықтама ретінде: шартты тұтынушы — «ЖЭК пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес айқындалатын, онымен бірге адамдардың бір тобына кіретін ЭӨҰ-дан электр энергиясын, өнеркәсіп кешенін және білікті тұтынушыны сатып алатын көтерме тұтынушы.

Электр энергиясының көтерме сауда нарығына қатысушылардың электр энергиясын өндірудің — тұтынудың мәлімделген жоспарлы көлемінен ауытқуы арқылы теңгерімсіздіктерге жол берген кезде көтерме сауда нарығына қатысушы ЭТН-ге ауысады.

ЭТН-ге қатысушылардың қаржылық жауапкершілігін ЭТН-де қалыптасқан бағалар бойынша жіберілген теңгерімсіздіктер үшін төлемді атаулы бөлу арқылы көздейді, бұл тұтынушылардың ең жоғары сағаттарда электр энергиясын тұтынушының төмендеуіне әкелуі тиіс, сонымен қатар электр энергиясын қосымша генерациялау үшін көтерілген төлем арқылы ЭӨҰ-ны ынталандыруы тиіс. ЭТН-нің барлық субъектілері дербес немесе нарық провайдері арқылы теңгерімсіздіктерді қаржылық реттеу үшін ЭТН-нің есеп айырысу орталығымен шарттар жасайды.

Анықтама ретінде: ЭТН есеп айырысу орталығы — ЭТН-де теңгерімдеуші электр энергиясын және теріс теңгерімсіздіктерді орталықтандырылған сатып алу-сатуды жүзеге асыратын уәкілетті орган айқындаған ұйым.

Электр энергиясының көтерме сауда нарығында да, ЭТН-де де электр энергиясын өндіру мен тұтыну, импорттау және экспорттау көлемдерін физикалық реттеуді теңгерімдеуші нарық жүйесінде электр энергиясын өндіру-тұтынудың тәуліктік кестесін қалыптастыру және бекіту арқылы Жүйелік оператор жүргізеді.

Бұл жаңалық алдағы үш-бес жылға арналған электр энергиясының болжамды тапшылығы проблемасын шешуге және заңға тәуелді актілерге сәйкес Жүйелік оператор қалыптастыратын электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілерінің тізбесіне енгізілген барлық қатысушылардың бәсекелестігі үшін тең жағдайлар жасауға бағытталған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның келесі еншілес ұйымға ие болды:

Компания	Қызмет	Қатысу үлесі	
		2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
«Энергоинформ» АҚ	KEGOC қызметін ақпараттық қамтамасыз ету	100%	100%

Компания мен оның еншілес ұйымы бұдан әрі бірге «Топ» деп аталады

Компанияның бас кеңсесі мына мекенжай бойынша тіркелген: Қазақстан Республикасы, Z00T2D0, Астана, қ. Тәуелсіздік даңғ., 59-ғимарат.

Топтың қоса беріліп отырған шоғырландырылған қысқартылған қаржылық есептемесін Компанияның Басқарма төрағасы мен бас бухгалтері 2024 жылғы 27 ақпанда бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТЕМЕНІ ӘЗІРЛЕУ НЕГІЗДЕРІ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесі Халықаралық қаржылық есептеме стандарттары жөніндегі Кеңес (бұдан әрі — «ХҚЕС жөніндегі Кеңес») түзетулерімен Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептеме бастапқы құн бойынша бағалау қағидатына сәйкес, қайта бағаланған құн бойынша көрсетілген негізгі құралдардың кейбір сыныптарын және осы шоғырландырылған қаржылық есептемеге арналған есепке алу саясатында және ескертпелерде көрсетілгендей әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда дайындалды. Шоғырландырылған қаржылық есептеме теңгемен ұсынылды, ал өзге көрсетілген жағдайларды қоспағанда, барлық сомалар бүтін мыңға дейін дөңгелектенді.

Топ Қызметтің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып, шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірледі.

Шоғырландыру негізі

Шоғырландырылған қаржылық есептеме 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның және оның еншілес ұйымдарының қаржылық есептемесін қамтиды. Егер Топ инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін табыспен байланысты тәуекелдерге ұшыраса немесе осындай табысты алуға құқығы болса, сонымен қатар инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асыру арқылы табысқа ықпал ету мүмкіндігі болған жағдайда бақылау жүзеге асырылады. Атап айтқанда Топ инвестициялар объектісін келесі шарттар орындалған жағдайда бақылайды:

- Топтың инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар объектісінің маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолданыстағы құқықтар);
- Топтың инвестиция объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы табыспен байланысты тәуекелдерге ұшырағыштықтың немесе осындай табысты алу құқығының болуы;
- Топтың кіріс көлеміне әсер ету үшін өз өкілеттіктерін пайдалануға мүмкіндігінің болуы.

Әдетте, дауыс беру құқығының көпшілігі бақылаудың болуын анықтайды деп болжанады. Осындай жол беруді растау үшін және Топта Инвестициялар объектісіне қатысты дауыс беру құқығының немесе ұқсас құқықтардың көпшілігінен азы болған кезде Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді:

- инвестициялар объектісінде дауыс беру құқығы бар басқа тұлғалармен келісім(дер);
- инвестициялар объектісінде дауыс беру құқығы бар басқа тұлғалармен келісім (дер) ; басқа келісімдерге негізделген құқықтар;
- Топтың дауыс беру құқығы және ықтимал дауыс беру құқығы.

Егер фактілер мен мән-жайлар бақылаудың үш компонентінің біреуінің немесе бірнешеуінің өзгергені туралы куәландырса, Топ инвестициялар объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайта талдайды. Еншілес ұйымды шоғырландыру Топ еншілес ұйымды бақылауды алған кезде басталады және Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтқан кезде тоқтатылады. Сатып алынуы немесе шығарылуы бір жыл ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі және Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтқан күнге дейін көрсетіледі.

Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыстың әрбір құрауышы (ЖТҚ), тіпті егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінің теріс сальдосына әкеп соқтырса да, Топтың бас компаниясының меншік иелеріне тиесілі және бақыланбайтын қатысу үлестеріне жатады. Қажет болған кезде еншілес ұйымдардың қаржылық есептемесі осындай компаниялардың есеп саясатын топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Топ ішіндегі операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындайтын барлық топ-пішілік активтер мен міндеттемелер, капитал, кірістер, шығыстар және ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алып тасталады.

Бақылауды жоғалтпай еншілес ұйымдағы қатысу үлесін өзгерту капиталмен жүргізілген операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтса, ол тиісті активтерді (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үле-

стерін және меншікті капиталдың өзге де компоненттерін тануды тоқтатады және пайда немесе залал құрамында пайда немесе залалды таниды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Топ алғаш қолданған жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен түсіндірулер мен түсіндірулерге түзетулер

Топ алғаш рет 2023 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енетін кейбір стандарттар мен түзетулерді қолданды (егер басқаша көрсетілмесе). Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданбаған.

«Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17

«Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 тану және бағалау, ақпаратты ұсыну және ашу мәселелерін қарайтын сақтандыру шарттары үшін қаржылық есептіліктің жаңа барлығын қамтитын стандарты болып табылады. ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 4 ауыстырады. ХҚЕС (IFRS) 17 сақтандыру келісімшарттарының барлық түрлеріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру, тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру), оларды шығаратын ұйымның түріне қарамастан, сонымен қатар белгілі бір кепілдіктер мен қаржылық құралдарға дискрециялық қатысу шарттарымен қолданылады. Қолдану саласында бірнеше ерекшеліктер бар. ХҚЕС (IFRS) 17 негізгі мақсаты сақтандырушылар үшін тиімдірек және дәйекті болып табылатын және есепке алудың барлық маңызды аспектілерін қамтитын сақтандыру шарттарын есепке алудың кешенді моделін ұсыну болып табылады. 17 ХҚЕС (IFRS) негізінде: тікелей қатысу шарттары бар сақтандыру шарттары үшін белгілі бір модификациялар (ауыспалы сыйақы әдісі); жеңілдетілген тәсіл (сыйақыны бөлуге негізделген тәсіл) негізінен қысқа мерзімді шарттар үшін толықтырылған жалпы модель жатыр. Жаңа стандарт Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесіне әсер етпеді.

«Бухгалтерлік бағалауды анықтау» ХБЕС (IAS) 8-ге түзетулер

ХБЕС (IAS) 8-ге түзетулерде бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер мен есеп саясатындағы өзгерістер мен қателерді түзету арасындағы айырмашылық түсіндіріледі. Сонымен қатар, құжат ұйымдардың бухгалтерлік бағалауды жасау үшін өлшеу әдістері мен бастапқы деректерді қалай қолданатынын түсіндіреді. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесіне айтарлықтай әсер етпеді деп болжанады.

ХБЕС (IAS) 1 және «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» ХҚЕС қолдану жөніндегі № 2 практикалық ұсынымдарға

ХБЕС (IAS) 1 түзетулерін және ұйымдарға есеп саясаты туралы ақпаратты ашу кезінде маңыздылығы туралы пайымдауларды қолдануға көмектесетін басшылық пен мысалдарды қамтитын «Маңыздылығы туралы пайымдауларды қалыптастыру» ХҚЕС қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарды шығарды. Түзетулер ұйымдарға есеп саясатының «маңызды ережелерін» ұйымдардың есеп саясаты туралы «маңызды ақпаратты» ашу талабын есеп саясаты туралы «маңызды ақпаратты» ашу талабына ауыстыру арқылы, сонымен қатар ұйымдардың есеп саясаты туралы ақпаратты ашу туралы шешім қабылдауда маңыздылық ұғымын қалай қолдануы керектігі туралы басшылықты қосу арқылы есеп саясаты туралы неғұрлым пайдалы ақпаратты ашуға көмектесуі керек. Бұл түзетулер Топтың есеп саясаты туралы ақпаратты ашуына әсер етті, бірақ Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесіндегі кез келген баптарды бағалауға, тануға немесе ұсынуға әсер етпеді.

«Бір операция нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық салу» ХБЕС (IAS) 12-ге түзетулер

«Табыс салығы» ХБЕС (IAS) 12 -ге түзетулер бастапқы тануға қатысты алып тастау аясын тарылтады, сондықтан ол жалдау және пайдаланудан шығару міндеттемелері сияқты тең шамалы салық салынатын және шегерілетін уақытша айырмашылықтарына, мысалы жалға алу немесе объектілерді пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелер жағдайда әкелетін операцияларға қолданылмайды. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесіне айтарлықтай әсер етпеді деп болжанады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Топ алғаш қолданған жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен түсіндірулер мен түсіндірулерге түзетулер (жалғасы)

ХБЕС (IAS) 12 — «Халықаралық салық реформасы — Pillar II үлгілік ережелері» түзетулері

ХБЕС (IAS) 12-ге осы түзетулер ЭЫДҰ BEPS жобасы шеңберінде екінші компоненттің (Pillar II) қағидаларын қабылдау нәтижесінде шығарылды және мыналарды көздейді:

- заңнамаға Pillar II үлгілік ережелерін енгізуге байланысты туындайтын кейінге қалдырылған салықтарды танудан және ашудан міндетті түрде уақытша босату, және
- жаңа заңнамамен қамтылған ұйымдардың қаржылық есептілігін пайдаланушыларға осы ұйымдарға заңнамада көзделген табыс салығы Pillar II ережелеріне сәйкес қандай әсер ететінін жақсырақ түсінуге көмектесетін ақпаратты ашуға қойылатын талаптар, оның ішінде ол күшіне енгенге дейін.

Міндетті уақытша босату өзгерістер енгізілген сәттен бастап дереу қолданылады, бұл ретте оның қолданылуы туралы ақпаратты ашу талап етіледі. Ақпаратты ашуға қойылатын қалған талаптар 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты қолданылады, бірақ 2023 жылғы 31 желтоқсанда немесе осы күнге дейін аяқталатын аралық кезеңдерге қатысты қолданылмайды. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесіне айтарлықтай әсер етпеді деп болжанады.

Активтер мен міндеттемелерді айналымдық/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді жіктеу

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топ активтер мен міндеттемелерді олардың айналымдық/қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді/ұзақ мерзімді жіктелуіне қарай ұсынады.

Актив айналым болып табылады, егер:

- ол іске асырылуы керек немесе әдеттегі операциялық цикл шеңберінде сатуға немесе тұтынуға арналған;
- ол негізінен сауда мақсаттарына арналған;
- оны есептік кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде іске асыру көзделеді; немесе
- есептік кезең аяқталғаннан кейін кемінде 12 (он екі) ай ішінде оны айырбастауға немесе міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны әдеттегі операциялық цикл аясында өтесе;
- ол негізінен сауда мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есептік кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде өтелуге жататын болса; немесе
- компанияда есептік кезең аяқталғаннан кейін кемінде 12 (он екі) ай ішінде міндеттемені өтеуді кейінге қалдыруға сөзсіз құқығы болмаса.

Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Топ әрбір есептік күнге әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері және олардың әділ құны олардың қалдық құнынан айтарлықтай ерекшеленетін кезде әділ құны бойынша қаржылық емес активтер (ҰЭТ активтері) сияқты қаржы құралдарын бағалайды. Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат 27-Ескертпеде ашылады.

Әділ құнды бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміле шеңберінде активті сатқаны үшін алынатын немесе міндеттемені бергені үшін төленетін баға болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле жасалатынын болжайды:

- немесе осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- немесе негізгі нарық болмаған жағдайда, осы актив немесе міндеттеме үшін неғұрлым қолайлы нарықта.

Топтың негізгі немесе ең қолайлы нарыққа қолжетімділігі болуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарыққа қатысушылар активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде пайдаланатын жол берулерді пайдалана отырып бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің үздік мүдделерінде әрекет етеді деп болжанады.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының немесе активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдалану арқылы, не оны осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату нәтижесінде экономикалық пайдаларды генерациялау мүмкіндігін ескереді.

Топ қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылатын және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қолжетімді болатын, бұл ретте орынды бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдалана отырып және бақыланбайтын бастапқы деректерді барынша аз пайдалана отырып, осындай бағалау әдістемелерін пайдаланады.

Әділ құны қаржылық есептемеде бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер әділ құнды тұтастай бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей – бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық белгіленімдері (қандай да бір түзетулерсіз).
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды иерархияның неғұрлым төмен деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын бағалау модельдері.
- 3-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды иерархияның неғұрлым төмен деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта байқалмайтын бағалау модельдері.

Мерзімді негізде қаржылық есептемеде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Топ әрбір есептік кезеңнің соңына сыныптаманы қайта талдай отырып (тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде) оларды иерархия көздерінің деңгейлері арасында ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

Топтың қаржылық басшылығы ҰЭТ активтерінің және сату үшін қолда бар бағасы белгіленбеген қаржы активтерінің әділ құнын мерзімді бағалау үшін де, қолданылатын жерде активтердің әділ құнын біржолғы бағалау үшін де саясат пен рәсімдерді айқындайды.

ҰЭТ активтерінің құнын бағалау үшін сыртқы бағалаушылар тартылады. Сыртқы бағалаушыларды тарту туралы шешімді қаржы басшылығы қабылдайды. Іріктеу критерийлері ретінде нарықты білу, салалық тәжірибе, бедел және кәсіби стандарттарға сәйкестік қолданылады. Сыртқы бағалаушылармен талқылағаннан кейін қаржы басшылығы әр жағдайда қандай бағалау әдістері мен бастапқы деректерді пайдалану қажет екендігі туралы шешім қабылдайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Әрбір есептік күнге қаржы басшылығы Топтың есеп саясатына сәйкес қайта талдау және қайта бағалау қажет активтер мен міндеттемелер құнының өзгерістерін талдайды. Осындай талдау шеңберінде қаржы басшылығы соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді бағалау кезінде пайдаланылатын ақпаратты шарттармен және өзге де тиісті құжаттармен салыстыру арқылы тексереді.

Топтың қаржылық басшылығы мен сыртқы бағалаушылары сонымен қатар есеп саясатына сәйкес негізгі құралдардың қайта бағаланатын сыныбы бойынша әрбір активтің әділ құнының өзгерістерін өзгерістердің негізділігін айқындау мақсатында тиісті сыртқы көздермен салыстырады. Қаржылық басшылық және сыртқы бағалаушылар бағалау кезінде қолданылған негізгі болжамдарды талқылайды.

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсаттары үшін Топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипаты, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдер, сонымен қатар жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгей негізінде жіктеді.

Шетел валютасындағы операциялар

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесі теңгемен ұсынылды. Теңге сонымен қатар Топ компанияларының функционалды валютасы болып табылады. Топтың әрбір компаниясы өзінің функционалдық валютасын айқындайды және әрбір компанияның қаржылық есептілігіне енгізілген баптар осы функционалдық валютада бағаланады.

Шетел валютасындағы операцияларды Топ компаниялары бастапқыда операция тану критерийлерін қанағаттандыратын күні қолданылатын спот-бағам бойынша олардың функционалдық валютасында ескереді.

Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есептік күні қолданыстағы функционалдық валютаның спот-бағамы бойынша қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Тарихи құн негізінде шетел валютасымен бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Әділ құны бойынша шетел валютасымен бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер немесе шығыстар баптың әділ құнының өзгеруі нәтижесінде кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес ескеріледі (яғни, әділ құнының өзгеруінен түскен кірістері немесе шығыстары өзге жиынтық табыстың немесе пайданың немесе залалдың құрамында танылатын баптар бойынша бағамдық айырмалар да тиісінше өзге жиынтық табыстың немесе пайданың немесе залалдың құрамында танылады).

Топ елеулі мәмілелер жүргізген шетел валюталарының айырбастау бағамдары былайша берілген:

Жыл соңындағы айырбас бағамы (теңгеге)	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
1 АҚШ доллары	454,56	462,65
1 еуро	502,24	492,86
1 ресей рублі	5,06	6,43

Жыл ішіндегі орташа айырбас бағамы (теңгеге)	2023 жыл	2022 жыл
1 АҚШ доллары	456,31	460,48
1 еуро	493,33	484,22
1 ресей рублі	5,40	6,96

Негізгі құралдар

ҰЭТ активтерін қоспағанда, негізгі құралдар жинақталған амортизацияны және олар болған жағдайда құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Мұндай құн негізгі құралдардың бөліктерін ауыстыру құнын және ұзақ мерзімді құрылыс жобалары жағдайында, егер оларды капиталдандыру өлшемдері орындалса, қарыздар бойынша шығындарды қамтиды.

Негізгі құралдардың маңызды компоненттерін белгілі бір уақыт аралығында ауыстыру қажет болған кезде Топ осындай компоненттерді оларға сәйкес келетін жеке пайдалы пайдалану мерзімдері бар жеке активтер ретінде таниды және оларды тиісті түрде амортизациялайды. Сол сияқты, негізгі техникалық қарап-тексеруді жүргізу кезінде оған байланысты шығындар, егер танудың барлық критерийлері орындалса, жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында танылады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге арналған барлық өзге шығындар оларды шеккен кездегі пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

ҰЭТ активтері жинақталған амортизация мен қайта бағалау күнінен кейін танылған құнсызданудан болған шығындар шегеріле отырып, әділ құн бойынша бағаланады. Қайта бағалау қайта бағаланған активтің әділ құны оның баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейтініне сенімділікті қамтамасыз ету үшін жеткілікті жиілікпен жүзеге асырылады.

Қайта бағалаудан болған құн өсімі ЖСҚ құрамында көрсетіледі және пайда немесе залал құрамында бұрын жүргізілген қайта бағалаудың салдарынан танылған осы активті қайта бағалаудан болған шығынды қалпына келтіретін бөлігін қоспағанда, капитал құрамына кіретін активтерді қайта бағалау резерві ұлғайтылады. Қайта бағалаудан болған залал, қайта бағалау резервінің құрамында бұрын танылған сол актив бойынша оң қайта бағалауды тікелей азайтатын бөлігін қоспағанда, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады. Актив шығып қалған жағдайда қайта бағалау резервінің осы активке тікелей қатысты бөлігі активтерді қайта бағалау резервінен бөлінбеген пайданың құрамына ауыстырылады.

Амортизация активтерді пайдалы қолдануды бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен келесідей есептеледі:

Ғимараттар	60 жыл
ҰЭТ активтері	
Құрылыстар, машиналар және ҰЭТ жабдықтары	8-100 жыл
Көлік және өзге де негізгі құралдар	
Өзге де машиналар мен жабдықтар және көлік құралдары	2-50 жыл
Өзге де топтарға енгізілмеген басқа да негізгі құралдар	2-20 жыл

Жер амортизацияланбайды.

Негізгі құралдардың пайдалы пайдалану мерзімдері мен тарату құны әрбір жылдық есептік кезеңнің соңында талданады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Егер болжамдар алдыңғы болжамдардан өзгеше болған жағдайда, өзгерістер «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер және қателер» ХБЕС (IAS) 8-ге сәйкес бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі. Осы бухгалтерлік бағалау негізгі құралдардың қалдық құнына және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылатын негізгі құралдардың тозу сомасына елеулі әсер етуі мүмкін.

Негізгі құралдар объектісін тану ол істен шыққан кезде немесе оны пайдаланудан немесе істен шығудан болашақ экономикалық пайда алу күтілмеген кезде тоқтатылады. Активті тануды тоқтату кезінде туындайтын кез келген кірістер немесе залалдар (таза түсімдер мен істен шығудан және активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелген) активті тану тоқтатылған есептік жылы пайданың немесе залалдың құрамына енгізіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер бастапқы тану кезінде бастапқы құны бойынша бағаланады. Материалдық емес активтер бастапқы танылғаннан кейін жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріле отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Өнімдерді әзірлеуге арналған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, Топ ішінде өндірілген материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығыс ол туындаған есептік кезеңде пайдалар мен шығындарда көрсетіледі.

Топтың материалдық емес активтеріне негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтама және лицензиялар кіреді. Материалдық емес активтер 3-тен 5 жылға дейінгі активтерді пайдалы пайдаланудың бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есептік күні Топ активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер орын алса немесе активтің құнсыздануына жыл сайын тексеру жүргізу талап етілсе. Топ активтің өтелетін құнын бағалауды жүргізеді. Активтің немесе ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің (ААГБ) өтелетін құны – бұл мынадай шамалардың ішіндегі ең үлкені: сатуға жұмсалған шығындарды шегергендегі активтің әділ құны (ААГБ) және активті пайдаланудан түскен құндылық (ААГБ). Өтелетін құн, негізінен, басқа активтер немесе активтер топтары генерациялайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив генерациялайтын жағдайларды қоспағанда, жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады.

Пайдаланудан құндылықты бағалау кезінде болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады. Сатуға арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау моделі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналыстағы баға белгіленімдерімен немесе әділ құнның өзге де қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ жекелеген активтер жататын топтың әрбір ААГБ үшін жеке дайындалатын пайдаланудан алынған құндылыққа сүйене отырып, құнсыздану сомасын айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Неғұрлым ұзақ кезеңдер үшін бесінші жылдан кейін болжанатын болашақ ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқыны есептеледі.

Үздіксіз қызметтің құнсыздануынан болған залалдар (қорлардың құнсыздануын қоса алғанда) құнсызданған активтің функциясына сәйкес келетін шығыстар санаттарының құрамындағы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте, оларға қатысты қайта

бағалау өзге жиынтық кірісте танылған ҰЭТ-тың бұрын қайта бағаланған активтерін қоспағанда танылады. Мұндай активтердің құнсыздануы бұрын танылған қайта бағалау сомасы шегінде өзге жиынтық табыста танылады. Әрбір есептік күн үшін Топ активтің құнсыздануынан бұрын танылған шығындар енді жоқ немесе азайған деген белгілердің бар-жоғын анықтайды. Егер мұндай белгі болса, топ активтің немесе ААГБ өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болған бұрын танылған шығындар, егер активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауда өзгеріс орын алған жағдайда ғана құнсызданудан болған залалды соңғы тану уақытынан бастап қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан аспайтындай, сондай-ақ егер өткен жылдары құнсызданудан залал танылмаса, осы актив танылатын амортизацияны шегергендегі баланстық құннан аспайтындай етіп шектеледі. Мұндай құнды қалпына келтіру актив артық бағаланған құн бойынша танылған жағдайларды қоспағанда, пайда мен залал ретінде танылады. Мұндай жағдайларда құнның қалпына келуі қайта бағалаудан құнның өсуі ретінде ескеріледі.

Топ климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдердің, соның ішінде физикалық және өтпелі тәуекелдердің айтарлықтай әсер етуі мүмкін екенін бағалайды. Мұндай әсер бар болған кезде бұл тәуекелдер пайдалану құнын бағалау кезінде ақша ағындарын болжауда ескеріледі.

Қауымдасқан компанияға инвестициялар

Қауымдасқан компания – бұл Топ оған қатысты елеулі ықпалға ие компания, Елеулі ықпал — бұл инвестиция объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдер қабылдауға қатысуға өкілеттік, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау емес. Елеулі ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар. Еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас.

Топтың оның қауымдасқан компаниясына салған инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынады. Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компанияға инвестиция бастапқыда бастапқы құны бойынша танылады. Инвестицияның теңгерімдік құны сатып алу күнінен кейін туындайтын қауымдасқан компанияның таза активтерінің өзгерістеріндегі топтың үлесін тану салдарынан кейіннен ұлғаяды немесе азаяды. Қауымдасқан компанияға жататын Гудвилл инвестицияның теңгерімдік құнына қосылады және амортизацияланбайды, сонымен қатар құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп қауымдасқан компания қызметінің қаржылық нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Егер қауымдасқан компанияның капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алған болса, Топ осындай өзгерістің өз үлесін таниды және капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылатын кезде осы фактіні ашады. Топтың қауымдасқан компаниямен операциялары бойынша туындайтын іске асырылмаған пайда мен шығындар Топтың қауымдасқан компанияға қатысу үлесі бар дәрежеде алып тасталды.

Қауымдасқан компанияның пайдасындағы Топтың үлесі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тікелей ұсынылған. Ол қауымдасқан компанияның акционерлеріне келетін пайданы білдіреді, сондықтан салық салуды және қауымдасқан компанияның еншілес компанияларындағы бақыланбайтын қатысу үлесін есепке алғаннан кейінгі пайда ретінде айқындалады.

Қауымдасқан компанияның қаржылық есептемесі Топтың қаржылық есептемесі сияқты есептік кезең үшін жасалады. Қажет болған жағдайда оған есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісін қолданғаннан кейін Топ қауымдасқан компанияға өзінің инвестициясы бойынша құнсызданудан болатын қосымша залалды тану қажеттілігін айқындайды. Әрбір есептік күні Топ қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануының объективті куәліктерінің болуын белгілейді. Мұндай куәліктер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және бұл соманы «Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес» бабы бойынша пайдалар мен шығындарда таниды.

Қауымдасқан компанияға елеулі ықпалын жоғалтқан жағдайда Топ қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалайды және таниды. Қауымдасқан компанияның елеулі ықпалын жоғалтқан кездегі баланстық құны мен қалған инвестициялардың әділ құны мен шығудан түскен түсімдер арасындағы айырма пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржы құралдары-бастапқы тану және кейінгі бағалау

Бір ұйымда қаржы активінің және басқа ұйымда қаржылық міндеттеменің немесе үлестік құралдың туындауына әкеп соғатын кез келген шарт қаржы құралы болып табылады.

Қаржылық активтер

Бастапқы тану және бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржы активтері кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа жиынтық кіріс (БЖК) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Бастапқы тану кезінде қаржы активтерін жіктеу қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша ағындарының сипаттамаларына және Топ осы активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модельге байланысты болады. Қаржыландырудың маңызды құрамдаушы жоқ немесе оған қатысты Топ практикалық сипаттағы оңайлатуды қолданған Сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ бастапқыда пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында ұлғайған әділ құн бойынша мәміле бойынша шығындар сомасына қаржы активтерін бағалайды. Қаржыландырудың маңызды компонентін қамтымайтын немесе оған қатысты Топ практикалық сипаттағы жеңілдетуді қолданған Сауда дебиторлық берешегі Түсімді тану бөлімінде сипатталғандай мәміле бағасы бойынша бағаланады.

Қаржылық активті амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеуге және бағалауға мүмкіндік беру үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «тек қана борыштың және пайыздардың негізгі сомасының есебіне төлемдер» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау «ақша ағындары» сынағы (SPPI-тесті) деп аталады және әр құрал деңгейінде жүзеге асырылады. Ақша ағындары «ақша ағындары» өлшеміне сай келмейтін қаржы активтері бизнес-модельге қарамастан пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі.

Топ қаржылық активтерді басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель Топтың ақша ағындарын құру мақсатында өзінің қаржылық активтерін қалай басқаратынын сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындары шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатынын анықтайды. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатындар ретінде жіктелетін қаржы активтері шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталады, ал өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатындар ретінде жіктелетін қаржы активтері мақсатына ақша ағындары арқылы қол жеткізілетін бизнес-модель шеңберінде шартта көзделген ақша ағындарын алу, сонымен қатар қаржы активтерін сату арқылы ұсталады.

Заңнамада белгіленген мерзімде немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда сауда жасау) қабылданған ережелерге сәйкес активтерді жеткізуді талап ететін қаржы активтерін сатып алудың немесе сатудың барлық операциялары мәміле жасалған күні, яғни Топ активті сатып алу немесе сату міндеттемесін өзіне қабылдаған күні танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- жинақталған пайда мен залалдарды кейіннен қайта сыныптай отырып, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);

- тану тоқтатылған кезде жинақталған пайда мен залалдарды кейіннен қайта жіктеместен, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде ұйымның қалауы бойынша жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар);
- Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе залал активті тану, оны түрлендіру немесе құнсыздану тоқтатылған жағдайда пайданың немесе залалдың құрамында танылады. Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына сауда және өзге де дебиторлық берешек пен өзге де қаржы активтерін жатқызады.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері әділ құн бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгерістері жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады. Осы санатқа топ өз қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша жіктеген құралдар жатады.

Тануды тоқтату

Қаржылық актив (немесе — қолданылатын жерде-қаржылық активтің бөлігі немесе ұқсас қаржылық активтер тобының бөлігі) танылуын тоқтатады (яғни Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінен шығарылады), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; немесе
- Топ активтен ақша ағындарын алуға өз құқықтарын берсе не «транзиттік» келісім бойынша толық көлемде және елеулі кідіріссіз алынатын ақша ағындарын үшінші тарапқа төлеу жөнінде өзіне міндеттеме алса; және немесе (а) Топ активтен түсетін барлық тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде берсе, немесе (б) Топ бермейтін болса, бірақ активтен түсетін барлық тәуекелдер мен пайданы өзінде сақтамайды, бірақ осы активке бақылауды берді.

Егер Топ активтен ақша ағындарын алу құқығын берсе немесе транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайданы сақтағанын және егер болса, қандай көлемде бағалайтынын бағалайды. Егер Топ активтен түсетін барлық тәуекелдер мен пайданы тапсырмаса, бірақ өзінде сақтамаса, сонымен қатар активті бақылауды тапсырмаса, Топ берілген активті оған қатысуын жалғастыратын дәрежеде тануды жалғастырады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтын жалғасып жатқан қатысу мынадай шамалардың ең азы бойынша бағаланады: активтің бастапқы баланстық құны немесе оны төлеу Топтан талап етілуі мүмкін өтеудің ең жоғары сомасы.

Күтілетін кредиттік залалдарды тану

Топ, егер кредиттік шығын бастапқы тану сәтінен бастап Елеулі ұлғайған болса, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға тең сомада амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін таниды.

Қаржы активтерінің құнсыздануы туралы толық ақпаратты ашу да мынадай ескертпелерде ұсынылған:

- елеулі жол берулер туралы ақпаратты ашу (4-Ескертпе);
- пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын активтерді қоспағанда, сауда дебиторлық берешек және ақша қаражаты мен олардың баламаларын қоса алғанда, өзге де ағымдағы және қаржылық активтер (9,10,11,12,13-Ескертпелер);

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржы құралдары-бастапқы тану және кейінгі бағалау (жалғасы)

Қаржылық активтер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарды тану (жалғасы)

Топ пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша емес бағаланатын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған бағалау резервін таниды. ККЗ шартқа сәйкес тиесілі ақша ағындары мен Топ алуды күтетін барлық ақша ағындары арасындағы бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған айырма негізінде есептеледі. Болжалды ақша ағындары ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредиттік сапаны арттырудың басқа да тетіктерінен түсетін ақша ағындарын қамтиды.

ККЗ екі сатыда танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары жағдайында келесі 12 ай ішінде болуы мүмкін дефолттар салдарынан туындауы мүмкін кредиттік залалдарға қатысты шығындарға бағалау резерві құрылады (12 айлық күтілетін кредиттік залалдар). Бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекел елеулі ұлғайған қаржы құралдары үшін дефолттың басталу мерзімдеріне қарамастан осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдарға қатысты шығындарға бағалау резерві құрылады (бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік залалдар).

Сауда дебиторлық берешекке және басқа да қаржы активтеріне қатысты топ ККЗ-ны есептеу кезінде оңайлатылған тәсілді қолданады. Демек, Топ кредиттік тәуекелдің өзгеруін қадағаламайды, оның орнына әрбір есептік күні барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға тең сомада шығындарға арналған бағалау резервін таниды. Топ қарыз алушыларға тән болжамды факторларды және жалпы экономикалық жағдайларды ескере отырып түзетілген несиелік шығындардың пайда болуының бұрынғы тәжірибесіне сүйене отырып, бағалау резервтерінің матрицасын қолданды.

Егер шартта көзделген төлемдер 90 күнге кешіктірілсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Алайда, белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап отырған кредиттік сапаны арттыру механизмдерін есепке алмай, шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын Топтың алуы екіталай екенін көрсетсе, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келуі мүмкін. Егер Топта шартта көзделген ақша ағындарын өтеуге қатысты негізделген күтулер болмаса, қаржылық актив есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде тиісінше пайда немесе залал, кредиттер және қарыз алу арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған туынды құралдар ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда қарыздар, шығарылған облигациялар және мәміле бойынша олармен тікелей байланысты шығындар кредиторлық берешек жағдайында шегеріле отырып, әділ құн бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда және өзге де кредиторлық берешекті, кредиттер мен қарыздарды және шығарылған облигацияларды қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау олардың мынадай түрде жіктелуіне байланысты болады:

Қарыздар және шығарылған облигациялар

Бастапқы танылғаннан кейін пайыздық қарыздар мен шығарылған облигациялар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Осындай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану тоқтатылған кезде, сонымен қатар тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып амортизацияны есептеу шама-сына қарай пайдалар мен шығындарда танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйақыларды, сонымен қатар тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыстардың құрамына енгізіледі.

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда және өзге де кредиторлық берешек бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Тануды тоқтату

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса немесе оның қолданылу мерзімі өтіп кетсе, қаржылық міндеттемені тану тоқтатылады. Егер қолда бар қаржылық міндеттеме сол кредитордың алдындағы айтарлықтай ерекшеленетін талаптармен басқа міндеттеменен ауыстырылса немесе қолда бар міндеттеменің шарттары айтарлықтай өзгерсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерістер бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тануды бастау ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құнындағы айырма жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынады, ал нетто-сома қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған сомаларды өзара есепке алуға қазіргі кезде жүзеге асырылатын заңды құқық болған кезде және нетто-негізде есеп айырысуды жүргізу не активтерді сату және осымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеу ниеті болған кезде ғана ұсынылады.

Қорлар

Қорлар ФИФО әдісі бойынша есепке алынады.

Қорлар екі шаманың ең азы бойынша бағаланады: сатып алу құны және сатудың таза құны.

Өткізудің таза құны өндірісті аяқтауға арналған болжамды шығыстар мен сатуға арналған бағаланған шығындар шегеріле отырып, әдеттегі қызмет барысында сатудың болжамды бағасы ретінде айқындалады.

Ақша қаражаты және олардың баламалары

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен оның баламалары банктердегі және кассадағы ақша қаражатын және бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) айға дейінгі немесе одан кем қысқа мерзімді депозиттерді қамтиды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары жоғарыда көрсетілген анықтамаға сәйкес өтелмеген банктік овердрафттарды шегергендегі ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерден тұрады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты

Егер ақша қаражаты есептік күннен бастап 12 (он екі) айға дейінгі кезеңде пайдалануда қандай да бір түрде шектелсе, мұндай ақша қаражаты қысқа мерзімді активтер ретінде жіктеледі және шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелерде тиісті түрде ашылады. Егер ақша қаражаты есептік күннен бастап 12 (он екі) айдан астам кезеңде пайдалануға шектелген болса, мұндай ақша қаражаты ұзақ мерзімді активтердің құрамында көрсетіледі.

Резервтер

Егер Топтың өткен оқиғаның нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемесі (заңды немесе практикадан туындайтын) болса, осы міндеттемені өтеу үшін талап етілетін экономикалық пайданың кетуі ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасы алынуы мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Топ резервтердің белгілі бір бөлігін немесе барлық бөлігін өтеуді алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жеке актив ретінде танылады, бірақ өтемді алу күмән тудырмаған жағдайда ғана. Резервке жататын шығыс өтем шегеріле отырып, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Түсімді тану

Егер Топтың экономикалық пайда алуы ықтимал деп бағаланса және егер түсім төлемді жүзеге асыру уақытына қарамастан сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Түсім шартта айқындалған төлем талаптарын ескере отырып және салықтарды немесе баждарды шегере отырып, алынған немесе алынуы тиіс сыйақының әділ құны бойынша бағаланады. Топ оның принципал немесе агент ретінде әрекет ететінін анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес түсім алуды көздейтін өзі жасасатын шарттарды талдайды. Топ барлық осындай шарттар бойынша принципал ретінде әрекет етеді деген қорытындыға келді.

Топ тұтынушыларға уәде етілген қызметтерді беруді өтеу мөлшерінде көрсету үшін кірісті таниды, бұл Топ, оның үміттері бойынша, көрсетілген тауарлар мен қызметтердің орнына алуға құқылы болады.

Топ түсімді таныған кезде мынадай қадамдарды жүзеге асырады:

1. тұтынушымен шартты сәйкестендіру;
2. шарт шеңберінде орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіру;
3. мәміле бағасын айқындау;
4. мәміле бағасын шарт шеңберінде орындалуға жататын жекелеген міндеттер арасында бөлу;
5. шарт шеңберінде орындалуы тиіс міндеттерді орындау сәтінде (немесе шамасы бойынша) түсімді тану болып табылады.

Көрсетілген қызметтерден түскен кірістер қызметтердің көрсетілуіне қарай танылады. Топ электр энергиясын өндірушілерден көтерме және ірі тұтынушыларға дейін жеткізу жөніндегі, электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру жөніндегі, электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтерді, сонымен қатар шектес мемлекеттердің энергия жүйелерімен электр энергиясы ағындарының шарттық шамаларын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтерді және өзге де қызметтерді көрсетуден кіріс алады.

Электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіруді/тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтер бойынша кірісті есептеуге арналған тарифтерді Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті (бұдан әрі — Комитет) бекітеді.

Шектес мемлекеттердің энергия жүйелерімен электр энергиясы ағындарының шарттық шамаларын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер бойынша кірістер Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы «Қазақстан

Республикасы мен Ресей Федерациясының Біртұтас энергетикалық жүйелерінің қатарлас жұмысын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы» келісім негізінде жасалған шарттардың талаптарына сәйкес танылады.

Сауда дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек шартсыз өтем сомасы сатып алушы төлеуі тиісті болған кезде танылады (яғни, мұндай өтем төленетін сәттің басталуы уақыт өте келе ғана анықталады). Қаржы активтеріне қатысты есеп саясаты Қаржы құралдары — бастапқы тану және кейінгі бағалау бөлімінде қаралады.

Шарт бойынша міндеттемелер

Шарт бойынша міндеттемелер, егер сатып алушыдан төлем алынса немесе Топ тиісті тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді бермес бұрын төленуге жататын болса (бұрын не болғанына қарай) танылады. Шарт бойынша міндеттемелер Топ шарт бойынша өз міндеттерін орындаған кезде (яғни сатып алушыға тиісті тауарларға немесе қызметтерге бақылауды берген кезде) түсім ретінде танылады.

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін барлық қаржы құралдары және әділ құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелген пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып танылады, ол қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде немесе, егер орынды болса, күтілетін болашақ төлемдерді немесе ақша қаражатының түсуін нақты дисконттайды. қаржылық активтің немесе міндеттеменің таза баланстық құнына дейінгі кезең. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Қарыздар бойынша шығындар

Топтың немесе сатудың ниетіне сәйкес оны пайдалануға дайындау үшін міндетті түрде ұзақ уақыт кезеңін талап ететін активті сатып алуға, салуға немесе өндіруге тікелей байланысты қарыздар бойынша шығындар осындай активтің бастапқы құнының бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша барлық өзге шығындар олар шеккен есептік кезеңдегі шығыстарға жатқызылады. Қарыздар бойынша шығындар сыйақы төлеуді және Қарыз қаражатына байланысты топ шеккен өзге де шығындарды қамтиды.

Жалға алу

Шарт жасасу кезінде Топ келісімнің жалдау болып табылатындығын немесе оның жалдау белгілері бар-жоғын бағалайды. Басқаша айтқанда, Топ шарттың белгілі бір уақыт аралығында сәйкестендірілген активтің пайдаланылуын бақылау құқығын өтемақыға айырбастауға беретіндігін анықтайды.

Қысқа мерзімді жалдау және құны төмен активтерді жалға алу

Топ қысқа мерзімді жалға алуға қатысты танудан босатуды өзінің техника мен жабдықты жалға алудың қысқа мерзімді шарттарына (яғни жалға алудың басталу күніне жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын және базалық активті сатып алуға арналған опционды қамтымайтын шарттарға) қолданады. Топ құны төмен деп саналатын офистік жабдықты жалдау шарттарына құны төмен активтерді жалға алуға қатысты танудан босатуды да қолданады. Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жалға алу (жалғасы)

Топ жалға беруші ретінде

Топтың активке иелік етумен байланысты барлық дерлік тәуекелдері мен пайдасы бар жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Пайда болған жалдау кірісі жалдау мерзімі ішінде сызықтық әдіспен ескеріледі және өзінің операциялық сипатына байланысты жиынтық кіріс туралы есепте басқа кірістерге енгізіледі. Операциялық жалдау шартын жасау кезінде шеккен бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына енгізіледі және жалдау мерзімі ішінде жалдау кірісі сияқты негізде танылады. Шартты жалдау ақысы алынған кезеңдегі кірістің бөлігі ретінде танылады.

Зейнетақы міндеттемелері

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, Топ қызметкерлердің жалақысының 10%-і мөлшерінде, бірақ жинақтаушы зейнетақы қорларына аударымдар ретінде айына 350.000 теңгеден (2022 жыл: 300.000 теңге) аспайтын төлемдерді жүзеге асырады. Зейнетақы қорларына төлемдер қызметкерлердің жалақысынан ұсталады және олар туындаған сәтте жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте еңбекақы төлеуге байланысты басқа да аударымдармен бірге еңбекақы төлеу жөніндегі жалпы шығыстарға енгізіледі. Топтың зейнетақы төлемдері бойынша қандай да бір басқа міндеттемелері жоқ.

Ағымдағы корпоративтік табыс салығы

Ағымдағы кезең мен алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша салық активтері мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуі немесе салық органдарына төленуі болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлерменелері мен салық заңнамасы – бұл Топ өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын пайда алатын елдерде есептік күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнама.

Тікелей капиталда танылған баптарға жататын ағымдағы корпоративтік табыс салығы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капитал құрамында танылады. Басшылық салық декларацияларында көрсетілген позицияларды бағалауды мерзімді түде жүзеге асырады, оларға қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін және қажет болған жағдайда резервтер жасайды.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық есептік күнгі қаржылық есептеме мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы уақытша айырманы айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, мынадай жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақытша айырмалар бойынша танылады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі бизнестің бірлестігі болып табылмайтын мәміле барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде туындайды және операция жасалған кезде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпейді;
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға салынатын инвестициялармен, сонымен қатар бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты, егер уақытша айырманың азаюы уақытында бөлуді бақылауға болатын болса және жақын болашақта уақытша айырманың төмендеуінің елеулі ықтималдығы бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады, бұл салық салынатын кірістің айтарлықтай ықтималдығы бар, оған қарсы

шегерілетін уақытша айырмашылықтар, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары есептелуі мүмкін, мына жағдайларды қоспағанда:

- шегерілетін уақытша айырмаға жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан туындамаған және операция жасалған кезде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде туындайды;
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға инвестициялармен, сонымен қатар бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақытша айырмалардың таяу болашақта пайдаланылатындығының және оған қарсы болуы мүмкін салық салынатын пайда болуының елеулі ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады және уақытша айырмашылықтар қолданылды. Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайдаға қол жеткізу екіталай деп бағаланатын дәрежеде төмендетіледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есептік күнге қайта қаралады және болашақ салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беретіндігінің ықтималдығы пайда болатын дәрежеде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайдаға қол жеткізу екіталай деп бағаланатын дәрежеде төмендетіледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есептік күнге қайта қаралады және болашақ салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беретіндігінің ықтималдығы пайда болатын дәрежеде танылады. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері актив іске асырылатын және міндеттеме есептік күнгі жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) негізінде өтелетін есептік жылы қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Пайданың немесе залалдың құрамында танылмаған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайданың немесе залалдың құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтардың баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес не өзге жиынтық табыстың құрамында не тікелей капиталда танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңды түрде бекітілген құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар сол салық салынатын компанияға және салық органына қатысты болса, бір-біріне қарсы есептеледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және егер олар есептік күнді қоса алғанға дейін жарияланған жағдайда ғана есептік күнге капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер, егер олар есептік күнге дейін ұсынылса, сонымен қатар есептік күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептеме бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептемеде ашылады.

Шартты міндеттемелер мен шартты активтер

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептемеде танылмайды, бұл ретте оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығуы екіталай болып табылған жағдайларды қоспағанда, олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептемеде ашылады.

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептемеде танылмайды, бұл ретте олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептемеде олармен байланысты экономикалық пайда алу ықтимал болып табылған жағдайларда ашылады.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесін әзірлеу оның басшылығынан түсім, шығыстар, активтер мен міндеттемелер сомасының есептілігіне, сонымен қатар шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін есептік кезеңнің соңында пайымдаулар шығаруды және бағалау мәндері мен жол берулерді айқындауды талап етеді. Алайда, осы жол берулерге және бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта оларға қатысты осындай жол берулер мен бағалаулар қабылданатын активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Бағалау мәндері және жорамалдар

Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын елеулі түзетулерге себеп болуы мүмкін есептік күнгі бағалаулардағы болашақ туралы негізгі жол берулер мен белгісіздіктің өзге де негізгі көздері төменде қаралады. Топтың жорамалдары мен бағалау мәндері шоғырландырылған қаржылық есептемені дайындау сәтінде болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда, ағымдағы жағдайлар мен болашаққа қатысты жорамалдар нарықтық өзгерістерге немесе топтың бақылауынан тыс жағдайларға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер болжамдарда олар орын алған кезде көрсетіледі.

Негізгі құралдардың әділ құны

Топ 2022 жылғы 1 желтоқсандағы жай-күй бойынша ҰЭТ активтеріне қайта бағалау жүргізді. Топ ҰЭТ әділ құнын бағалау үшін «Grant Thornton Appraisal» ЖШС аккредиттелген тәуелсіз бағалаушыны тартты.

ҰЭТ-тың қайта бағаланған активтері активке тән табиғатқа, сипаттамаға және тәуекелдерге негізделі отырып, ХҚЕС (IFRS) 13-ке сәйкес активтердің бір класын білдіреді. ҰЭТ активтерінің әділ құнын айқындау үшін бастапқы деректер әділ құн иерархиясындағы 3-ші деңгейге жатады (бақыланбайтын бастапқы деректер).

ҰЭТ активтерінің әділ құны шығынды әдіспен айқындалды. Шығындар әдісі активтер жоғары мамандандырылған және тарихи активтер ешқашан сатылмағандықтан қолданылды. Шығындық әдіс шеңберінде алмастыру құнын немесе өсімін молайту құнын айқындау әдісі қолданылды, ол бойынша жинақталған тозудың барлық түрлерін шегере отырып, негізгі құралдарды алмастырудың толық құнын есептеу жүргізілді, сонымен қатар аналогтар бойынша есептеу әдісі, үлестік көрсеткіштер әдісі және өткен шығындарды индекстеу әдісі қолданылды.

Ауыстырудың есептелген ағымдағы құны кейіннен ақша ағындарын дисконттау моделі негізінде айқындалған өтелетін құнмен салыстырылды. Ақша ағындары бюджеттен келесі 5 (бес) жылға алынады. Топтың кірістерін болжау кезінде 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейінгі кезеңге электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлеу және электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтерге Комитет бекіткен тарифтер ескерілді. Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша негізгі құралдардың өтелетін құны оны ауыстырудың ағымдағы құнынан асып түсті.

Бағалау нәтижесінде ҰЭТ активтерінің әділ құны бағалау күніне (2022 жылғы 1 желтоқсан) 774.045.986 мың теңгені құрады. 20.021.005 мың теңге сомасында тиісті кейінге қалдырылған салық жеңілдіктерін ескере отырып, 2022 жылғы басқа жиынтық табыстың құрамында 100.105.029 мың теңге сомасында ҰЭТ активтерінің артық бағаланған құнының төмендеуі көрсетілді. Бұрын арзандатылған кейбір активтер құнының артуы 949.895 мың теңге сомасында кірістер мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте, сонымен қатар 4.524.870 мың теңге сомасында кейбір активтер құнының азаюымен көрсетілді.

2022 жылы әділ құнды бағалау кезінде мынадай негізгі жол берулер қолданылды:

Дисконттау мөлшерлемесі (WACC)	12,97%
Ұзақ мерзімді өсу қарқыны	3,09%
Негізгі активтің орташа қалдық қызмет ету мерзімі	40 лет

Дисконттау мөлшерлемесінің 0,5%-ке артуы немесе өсудің ұзақ мерзімді қарқынының 0,5% — ке азаюы тиісінше Топтың негізгі құралдарының әділ құнының 46.537.397 мың теңгеге немесе 24.247.101 мың теңгеге азаюына әкеледі.

Әрбір есепті күн үшін топ ҰЭТ активтерінің баланстық құны арасындағы айырмашылықтардың бар-жоғын есепті күнгі әділ құнды пайдалана отырып айқындалғанмен бағалайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топ басшылығы жинақталған тозудың барлық түрлерін шегергендегі ҰЭТ активтерін алмастырудың өзекті құнын есептей отырып, ҰЭТ активтерінің әділ құнына қатысты өз бағаларын қайта қарады. Нәтижесінде, Топ басшылығы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ҰЭТ активтерінің баланстық құны олардың әділ құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді деген қорытындыға келді.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Топ негізгі құралдардың қалған пайдалы қызмет мерзімін кем дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күтулер алдыңғы бағалаулардан өзгеше болса, өзгерістер «Есеп саясаты, есептік бағалаулардағы өзгерістер және қателер» ХБЕС 8 (IAS) сәйкес есептік бағалаулардағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Салықтар

Күрделі салық заңнамасын, сонымен қатар болашақ салық салынатын пайданы алудың сомалары мен мерзімдерін түсіндіруге қатысты белгісіздік бар. Топтың халықаралық операцияларының едәуір алуан түрлілігін, сонымен қатар шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипаты мен күрделілігін ескере отырып, нақты нәтижелер мен қабылданған жол берулер арасында туындайтын айырма немесе осындай жол берулердің болашақтағы өзгерістері есептемеде көрсетілген шығыстар сомасының болашақтағы түзетулеріне немесе табыс салығы бойынша үнемдеуге әкелуі мүмкін. Негізделген жорамалдарды негізге ала отырып, Топ салықтық тексерулердің ықтимал салдарларына резервтер жасайды. Мұндай резервтердің шамасы әр түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелері және Топ пен тиісті салық органының салық заңнамасын әр түрлі түсіндірулеріне байланысты. Интерпретациядағы ұқсас айырмашылықтар топтың қызметі мен операцияларының сипатына байланысты көптеген сұрақтар бойынша туындауы мүмкін.

Топ салық заңнамасына байланысты сот ісін жүргізудің пайда болуын және одан кейінгі ақша қаражаттарының кетуін екіталай деп бағалайтындықтан, шартты міндеттеме танылмады.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын осы белсенді нарықтардың негізінде айқындау мүмкін болмаған жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындалады. Осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде мүмкіндігінше бақыланатын нарықтардан ақпарат пайдаланылады, алайда бұл іс жүзінде жүзеге асырылуы мүмкін болмаған жағдайларда әділ құнды белгілеу үшін пайымдаудың белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдау өтімділік тәуекелі, кредиттік тәуекел және құбылмалылық сияқты бастапқы деректерді есепке алуды қамтиды. Осы факторларға қатысты жол берулердегі өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептемеде көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін.

DSFK облигациялары

2017 жылғы 28 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 7 қарашадағы шешіміне сәйкес Топ «RBK банк» АҚ-да (бұдан әрі — «RBK банк») орналастырылған қаражатпен сатып алуды төлей отырып, «DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигацияларын (бұдан әрі — «DSFK облигациялары») сатып алды. RBK банкке облигацияларды сатып алғанға дейін орналастырылған депозиттердің номиналды сомасы 1. 498. 249 мың теңгені құрады. DSFK облигацияларының жылдық купондық мөлшерлемесі 0,01% және өтеу мерзімі 15 жыл. Облигациялар «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС-ның 411.883 мың теңге сомасына қаржылық кепілдігімен қамтамасыз етілген. Кепілдік Топтың сұрауы бойынша пайдаланылуы мүмкін, бірақ облигациялар шығарылған күннен бастап бес жылдан ерте емес. DSFK облигациялары пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша есепке алынды.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

DSFK облигациялары (жалғасы)

2023 жыл ішінде Топ кепілдік бойынша төлем жасауды талап етіп, «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС-ға бірнеше рет өтініш білдірді. «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС тарапынан міндеттеменің орындалмауына байланысты топ сотқа талап арызбен өтініш білдірді. Сот талқылауы нәтижесінде сот «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС-нан «KEGOC» АҚ пайдасына кепілдік бойынша 411.883 мың теңге мөлшерінде берешек сомасын өндіріп алу туралы шешім қабылдады.

Топ басшылығы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша DSFK облигацияларының әділ құны 411.883 мың теңгеге тең деп есептейді. 2024 жылғы 3 қаңтарда «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС сот шешіміне сәйкес кепілдік бойынша 411.883 мың теңге мөлшерінде берешекті толығымен өтеді.

Дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві

Топ дебиторлық берешек бойынша ККЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың туындауының ұқсас сипаттамалары бар (яғни географиялық өңір, өнім түрі, сатып алушылардың типі мен рейтингі, аккредитивтер және кредиттік тәуекелдерді сақтандырудың басқа да нысандары арқылы қамтамасыз ету бойынша) әртүрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлемнің мерзімі өткен күндерінің санына байланысты белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтерінің матрицасы өткен кезеңдерде дефолттардың пайда болуының бақыланатын деректеріне негізделген. Топ болжамды ақпаратты ескере отырып, несиелік шығындардың бұрынғы тәжірибесін түзету үшін матрицаны жаңартады. Әрбір есептік күні алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы бақыланатын деректер жаңартылады және болжамды бағалардың өзгерістері талданады.

Дефолттың тарихи бақыланатын деңгейлері, болжамды экономикалық жағдайлар мен ККЗ арасындағы байланысты бағалау айтарлықтай есептелген бағалау болып табылады. ККЗ мөлшері жағдайлардың өзгеруіне және болжамды экономикалық жағдайларға сезімтал. Кредиттік шығындардың пайда болуының бұрынғы тәжірибесі Топ және экономикалық жағдайлардың болжамы болашақта сатып алушының нақты дефолты үшін көрсеткішті болмауы мүмкін.

5. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

Географиялық ақпарат

Тұтынушының тіркелген елінің негізінде тұтынушылардың географиялық орналасуы жөніндегі ақпарат мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Қазақстандық тұтынушылардан түскен түсім	227.433.874	189.094.392
Ресейлік тұтынушылардан түскен түсім	23.202.509	27.488.474
Өзбекстандық тұтынушылардан түскен түсім	426.953	645.538
Қырғызстандық тұтынушылардан түскен түсім	1.073.047	27.144
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке сай түсімнің жиыны	252.136.383	217.255.548

Басшылық ХҚЕС-қа сәйкес салық салынғанға дейінгі кіріс пен пайданы талдайды.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың, «Самұрық-Энерго» тобының бір тұтынушысынан, оның бірлескен кәсіпорындарын қоса алғанда, түскен түсім 26.511.129 мың теңгені құрады және электр энергиясын жеткізу мен ілеспе қолдау көрсету бойынша түсімді, электр желілік активтерге қызмет көрсету бойынша қызметтерді қамтиды (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 25.301.707 мың теңге)

Басқару мақсаттары үшін Топтың барлық қызметі бір операциялық сегмент болып табылады.

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР МЕН ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

Мың теңгемен	Жер	Ғимараттар	ҰЭТ активтері	Көлік және өзге де негізгі құралдар	Аяқталмаған құрылыс	Барлығы
Бастапқы құны						
2022 жылғы 1 қаңтарға	1.965.212	19.110.271	1.874.498.349	47.969.510	59.430.985	2.002.974.327
Түсім	8.013	866.801	5.412	2.127.904	44.884.834	47.892.964
Аударымдар	–	530.713	13.996.038	2.139.303	(16.666.054)	–
Қайта бағалаудан құнның құнсыздануы (БЖК)	–	–	(310.481.158)	–	–	(310.481.158)
Құнсыздану (пайда немесе залал арқылы)	–	–	(5.013.211)	–	–	(5.013.211)
Материалдық емес активтерге аудару	–	–	–	–	(444.355)	(444.355)
Шығулар	–	(27.016)	(1.399.907)	(707.598)	(50.264)	(2.184.785)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	1.973.225	20.480.769	1.571.605.523	51.529.119	87.155.146	1.732.743.782

Түсім	219	48.760	17.480	3.592.853	58.727.568	62.386.880
Аударымдар	–	364.580	32.121.877	1.189.905	(33.676.362)	–
Материалдық емес активтерге аудару	–	–	–	–	(7.808)	(7.808)
Шығулар	(590)	(5.989)	(2.105.439)	(681.852)	(54.090)	(2.847.960)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	1.972.854	20.888.120	1.601.639.441	55.630.025	112.144.454	1.792.274.894

Жинақталған тозым және құнсыздану						
2022 жылғы 1 қаңтарға	–	(4.935.891)	(994.516.999)	(27.234.670)	(285.451)	(1.026.973.011)
Жыл ішіндегі аударымдар	–	(476.778)	(56.659.373)	(3.229.783)	–	(60.365.934)
Аударымдар	–	1.022	28.559	(29.581)	–	–
Қайта бағалаудан құнның құнсыздануы (БЖК)	–	–	210.376.129	–	–	210.376.129
Құнсыздану (пайда немесе залал арқылы)	–	–	1.414.851	–	–	1.414.851
Құнсыздануды қалпына келтіру	–	–	–	–	23.385	23.385
Шығулар	–	17.612	1.215.834	675.429	1.840	1.910.715
2022 жылғы 31 желтоқсанға	–	(5.394.035)	(838.140.999)	(29.818.605)	(260.226)	(873.613.865)
Жыл ішіндегі аударымдар	–	(509.108)	(46.523.132)	(3.482.128)	–	(50.514.368)
Аударымдар	–	464	2.708	(3.172)	–	–
Құнсыздану	–	–	(151.117)	–	(311.399)	(462.516)
Шығулар	–	3.775	1.723.265	658.608	52.891	2.438.539
2023 жылғы 31 желтоқсанға	–	(5.898.904)	(883.089.275)	(32.645.297)	(518.734)	(922.152.210)

Қалдық құны						
2022 жылғы 1 қаңтарға	1.965.212	14.174.380	879.981.350	20.734.840	59.145.534	976.001.316
2022 жылғы 31 желтоқсанға	1.973.225	15.086.734	733.464.524	21.710.514	86.894.920	859.129.917
2023 жылғы 31 желтоқсанға	1.972.854	14.989.216	718.550.166	22.984.728	111.625.720	870.122.684

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР МЕН ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР (ЖАЛҒАСЫ)

ҰЭТ активтерінің баланстық құны, егер олар жинақталған тозуды шегергендегі бастапқы құны бойынша ескерілсе, мынадай түрде ұсынылады:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Бастапқы құны	480.216.379	449.000.591
Жинақталған тозу	(158.755.435)	(147.975.065)
Қалдық құны	321.460.944	301.025.526

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша толық амортизацияланған, бірақ пайдаланудағы негізгі құралдардың бастапқы құны тиісінше 21.196.360 мың теңгені және 13.720.023 мың теңгені құрады.

Шығарылған облигациялар бойынша шығындарды капиталдандыру

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ инвестициялық кірісті шегергенде 8.013.366 мың теңгені құрайтын облигациялар бойынша купондық сыйақы бойынша шығындарды капиталдандырды (2022 жыл: 3.401.402 мың теңге) (16-Ескертпе).

Аяқталмаған құрылыс

Аяқталмаған құрылыс негізінен «KEGOC «АҚ» Ақтөбе ЖЭТ», «Сарыбай ЖЭТ және «Батыс ЖЭТ» (1-кезең) филиалдарының 220-500 кВ ЭЖ реконструкциялау» және «Қазақстан БЭЖ-і Батыс аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілерді салу» жобасын іске асыру бойынша жабдықтар мен құрылыс-монтаждау жұмыстарымен ұсынылған.

Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ұзақ мерзімді активтер негізінен өнім берушілер «Қазақстан БЭЖ-і Батыс аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілерді салу» жобасы бойынша құрылыс жұмыстары мен қызметтері үшін берілген аванстармен ұсынылған.

7. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Топтың «Батыс Транзит» АҚ компаниясының капиталында 20% қатысу үлесі бар. «Батыс Транзит» АҚ (бұдан әрі — «Батыс Транзит») қызметінің негізгі орны және тіркелген ел Қазақстан Республикасы болып табылады. Батыс Транзиттің қызметінің негізгі түрлері Солтүстік Қазақстанды Ақтөбе облысымен жалғаушы өңіраралық электр жеткізу желілерін пайдалану және Атырау қаласы көше жарықтандыру желілерін салу және пайдалану болып табылады. Батыс Транзит облигациялары Қазақстан қор биржасында шығарылды. Төменде келтірілген кесте Батыс Транзит туралы жинақталған қаржылық ақпаратты қамтиды:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Айналымдағы активтер	26.598.279	20.914.108
Айналымнан тыс активтер	20.590.070	16.890.064
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(6.271.121)	(4.078.403)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(26.203.433)	(19.988.494)
Таза активтер	14.713.795	13.737.275

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Топтың таза активтердегі үлесі	2.942.759	2.747.455
Инвестициялардың баланстық құны	2.942.759	2.747.455

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Кірістер	18.050.874	11.754.864
Таза пайда	976.520	2.345.615
Топтың жыл ішіндегі пайдасындағы үлесі	195.304	469.123

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қауымдасқан компанияда болашақта күрделі салымдарды жүзеге асыру бойынша шартты міндеттемелер немесе міндеттемелер болған жоқ.

8. ҚОРЛАР

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Шикізат және басқа да материалдар	1.677.486	1.387.482
Қосалқы бөлшектер	1.551.497	1.694.995
Жанар-жағармай материалдары	135.314	113.467
Басқа да қорлар	400.591	420.418
Минус: ескірген қорларға резерв	(475.622)	(409.207)
	3.289.266	3.207.155

Ескірген қорларға резерв бойынша қозғалыс былайша берілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	409.207	337.986
Есептеу	184.989	284.593
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(105.717)	(206.662)
Есептен шығару	(12.857)	(6.710)
31 желтоқсанға	475.622	409.207

9. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Сауда дебиторлық берешек	39.293.514	23.661.039
Минус: күтілетін кредиттік залалдар мен құнсыздануға арналған резерв	(4.978.608)	(2.613.649)
	34.314.906	21.047.390

9. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (ЖАЛҒАСЫ)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің қозғалысы былайша берілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	2.613.649	2.273.985
Есептеу	3.389.456	1.419.642
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(994.121)	(956.972)
Есептен шығару	(30.376)	(123.006)
31 желтоқсанға	4.978.608	2.613.649

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша сауда дебиторлық берешек «Национальные электрические сети Узбекистана» АҚ тұтынушыдан 1.632.185 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1.797.097 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша «Национальные электрические сети Узбекистана» АҚ-дан күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв 1.583.360 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1.612.146 мың теңге).

Төменде бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып, сауда дебиторлық берешегі бойынша Топтың кредиттік тәуекелге ұшырауы туралы ақпарат берілген:

Мың теңгемен	Сауда дебиторлық берешек					
	Барлығы	Ағымдағы	Төлемдерді кешіктіру			
			30-90 күн	91-180 күн	181-270 күн	271 күннен астам
2023 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін кредиттік залалдардың пайызы	12,67%	0,97%	17,32%	60,98%	80,09%	98,66%
Дефолт кезінде есептелген жалпы баланстық құн	39.293.514	31.322.960	3.498.241	679.302	465.547	3.327.464
Күтілетін кредиттік залалдар	(4.978.608)	(302.426)	(606.068)	(414.264)	(372.853)	(3.282.997)
	34.314.906	31.020.534	2.892.173	265.038	92.694	44.467
2022 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін кредит залалдарының пайызы	10.05%	0.67%	15.04%	46.65%	78.78%	98.34%
Дефолт кезінде есептелген жалпы баланстық құн	23.661.039	20.877.332	227.223	64.951	207.166	2.284.367
Күтілетін кредиттік залалдар	(2.613.649)	(139.479)	(34.172)	(30.302)	(163.200)	(2.246.496)
	21.047.390	20.737.853	193.051	34.649	43.966	37.871

Сауда дебиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	34.233.827	20.862.439
АҚШ доллары	81.079	184.951
	34.314.906	21.047.390

10. БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қорларды жеткізгені және қызметтер көрсеткені үшін төленген аванстар	2.253.444	1.263.783
Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін байланысты тараптардың өзге де дебиторлық берешегі	399.974	399.974
Болашақ кезеңдердің шығыстары	126.055	35.224
Қызметкерлерге берілген қарыздар	469	469
Басқасы	862.710	691.913
Минус: күтілетін кредиттік залалдар мен құнсыздануға арналған резерв	(908.975)	(741.392)
	2.733.677	1.649.971

Басқа да ағымдағы активтердің күтілетін кредиттік залалдары және құнсыздануы бойынша резервтегі өзгерістер мынадай түрде ұсынылған:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	741.392	485.933
Есептеу	297.137	292.784
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(125.573)	(29.926)
Есептен шығару	(3.981)	(7.399)
31 желтоқсанға	908.975	741.392

11. БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	23.172.951	19.062.907
Банктік депозиттер	5.080.317	7.434.744
Эксимбанк Қазақстандағы қаражаттар	2.138.857	2.165.823
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	1.920.172	1.968.564
DeltaBank-тегі қаражаттар	1.230.000	1.230.000
Қазинвестбанктегі қаражат	1.198.169	1.201.850
Қазақстан Даму банкі (ҚДБ) АҚ облигациялары	1.101.857	–
Қазмұнайгаз ҰК (ҚМГ) АҚ облигациялары	877.600	–
Самұрық-Қазына облигациялары	–	30.072.911
Самұрық-Қазына облигациялары бойынша есептелген сыйақы	–	254.333
ҚР Қаржы министрлігінің Еурооблигациялары бойынша есептелген сыйақы	15.778	18.945
Қазмұнайгаз ҰК (ҚМГ) АҚ облигациялары бойынша есептелген сыйақы	8.517	–
Қазақстан Даму банкі (ҚДБ) АҚ облигациялары бойынша есептелген сыйақы	8.329	–
Минус: Эксимбанк Қазақстандағы қаражаттың құнсыздануына арналған резерв	(2.138.857)	(2.165.823)
Минус: DeltaBank-тегі қаражаттың құнсыздануына арналған резерв	(1.230.000)	(1.230.000)
Минус: Казинвестбанктегі қаражаттардың құнсыздануына резерв	(1.198.169)	(1.201.850)
Минус: басқа да қаржылық активтердің күтілетін кредиттік залалдардың резерві	(28.580)	(24.899)
	32.156.941	58.787.505
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
DSFK Арнайы қаржы компаниясының облигациялары	411.883	377.731
	411.883	377.731
Басқа да қаржылық активтер жиыны	32.568.824	59.165.236
Қысқа мерзімді басқа да қаржылық активтер	30.589.367	57.196.672
Ұзақ мерзімді басқа да қаржылық активтер	1.979.457	1.968.564
Басқа да қаржылық активтер жиыны	32.568.824	59.165.236

Басқа да қаржылық активтердің күтілетін кредиттік залалдары және құнсыздануы бойынша резервтегі өзгерістер мынадай түрде ұсынылған:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	4.622.572	5.002.324
Есептеу	28.512	42.482
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(55.478)	(422.234)
Есептен шығару	–	–
31 желтоқсанға	4.595.606	4.622.572

«Самұрық-Қазына «ҰӘҚ» АҚ (бұдан әрі — «Самұрық-Қазына») облигациялары

2020 жылы Топ «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ купондық облигацияларын «Қазақстан қор биржасы» АҚ-дан сатып алды. Облигациялардың айналым мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелді және 10,9% дисконттау мөлшерлемесін қолданыла отырып, бастапқыда есепте әділ құны бойынша танылды.

Сатып алынған купондық облигациялар бойынша бастапқы тану кезінде 213.089 мың теңге мөлшерінде сыйлықақы есептелді. 2023 жылдың 12 айында сыйлықақы амортизациясының сомасы 72.911 мың теңгені құрады (2022 жылдың 12 айында: 71.341 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсанда «Самұрық-Қазына» купондық облигациялары толығымен өтелді.

«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары

2023 жылғы 27, 29 маусымда және 3 шілдеде Топ «Қазақстан Даму Банкі» АҚ купондық халықаралық облигацияларын халықаралық нарықта тиісінше және жалпы сомасы 2.436.560 АҚШ долларына (бұл 1.098.525 мың теңгеге баламалы) жылдық 5,75% мөлшерлеменен, айналым мерзімі 2025 жылғы 12 мамырға дейін сатып алды. Облигациялар амортизацияланған құн бойынша есепке алынғандар санатына жатқызылды.

Бастапқы тану кезінде 46.560 АҚШ доллары мөлшерінде сыйлықақы есептелді (теңгедегі баламасы 20.840 мың). 2023 жылдың 12 айында сыйлықақы амортизациясының сомасы 5.780 мың теңгені құрады.

«Қазмұнайгаз ҰК» АҚ облигациялары

2023 жылғы 27 және 28 маусымда Топ «Қазмұнайгаз ҰК» АҚ купондық халықаралық облигацияларын халықаралық нарықта жалпы сомасы 1.920.000 АҚШ долларына (867.067 мың теңгеге баламалы) жылдық 4,75% мөлшерлеменен, айналым мерзімі 2027 жылғы 19 сәуірге дейін сатып алды. Облигациялар амортизацияланған құн бойынша есепке алынғандар санатына жатқызылды.

Бастапқы тану кезінде 80.000 АҚШ доллары мөлшерінде дисконт есептелді (теңгедегі баламасы 35.792 мың). 2023 жылдың 12 айында дисконт амортизациясының сомасы 4.905 мың теңгені құрады.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары

2023 жыл ішінде Топ «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да жалпы сомасы 146.501.909 мың теңге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді дисконттық ноталарын сатып алды (2022 жыл: 36.933.373 мың теңге). 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы ҚР Ұлттық Банкінің ноталарын өтеу сомасы 143.113.437 мың теңгені құрады (2022 жыл: 32.117.343 мың теңге). 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ 1.721.571 мың теңге сомасындағы қаржылық кірісті таныды (2022 жыл: 600.395 мың теңге) (23-Ескертпе).

Банктік депозиттер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша банктік депозиттер сәйкесінше 55.068 мың теңге және 1.482 мың теңге сомасына есептелген пайыздық кірісті қамтиды. Банктер туралы ақпарат кредиттік тәуекел бөліміндегі 27-Ескертпеде берілген.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Еурооблигациялары

2019 жылғы 26 сәуірде Топ жалпы сомасы 4.368 мың АҚШ долларына (1.920.172 мың теңгеге баламалы) жылдық 3,875% мөлшерлемесі бойынша және 2024 жылғы қазанға дейінгі айналым мерзімімен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Еурооблигацияларын сатып алды.

11. БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

«Қазақстан Эксимбанкі» АҚ-дағы қаражат (бұдан әрі — «Қазақстан Эксимбанкі»)

2018 жылғы 27 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының Қаулысымен Қазақстанның Эксимбанкін жеке тұлғалардың депозиттерін қабылдау, банк шоттарын ашу бөлігінде лицензиядан айыру туралы шешім қабылданды. Осыған байланысты Топ басқа қаржы активтерінің құрамына Эксимбанктегі ақша қаражаты мен баламаларды жіктеуді жүзеге асырды және күтілетін кредиттік залалдарға 100% мөлшерінде резерв есептеді.

2023 жыл ішінде Қазақстан Эксимбанкінің Тарату комиссиясы 2019 жылғы 13 маусымдағы кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сәйкес 74,3 мың АҚШ доллары (төлем күніне 33.424 мың теңгеге баламалы) (2022 жыл: 395 мың АҚШ доллары 173.876 мың теңгеге баламалы) сомасында төлем жүргізді. Топ құнсыздану үшін резервтің тиісті қалпына келтіруін мойындады.

Казинвестбанк

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған 12 айдың ішінде «Казинвестбанк» АҚ тарату комиссиясы 11,2 мың АҚШ доллары (төлем күніне 4.996 мың теңге) және 57 мың теңге сомасында төлем жүргізді.

2022 жылда төлемдер жасалмады.

«DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигациялары

2022 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде «DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС құны 31.087 мыңтеңге және тиісінше 12.671 мың теңге облигацияларды өтеді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топ облигациялардың әділ құнын қайта бағалады және қаржы құралдарын қайта бағалаудан түскен кірістер жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық кірістер құрамында 65.238 мың теңге мөлшеріндегі кірісті танып (2022 жылда: 75.986 мың теңге), олардың баланстық құнын 411.883 мың теңге мөлшеріндегі кепілдік бойынша берешек сомасына дейін арттырды (23-Ескертпе).

2024 жылдың 3 қаңтарында «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС 411.883 мың теңге көлемінде кепілдік төледі.

Басқа да қаржы активтері мынадай валюталарда көрсетілді:

Мың теңгемен	Пайыздық мөлшерлеме	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	0,01 — 15,5%	28.577.633	49.771.142
АҚШ доллары	2,5 — 5,75%	3.991.191	9.394.094
		32.568.824	59.165.236

12. ПАЙДАЛАНЫЛУЫ ШЕКТЕЛГЕН АҚША ҚАРАЖАТЫ

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Кепілдік міндеттемелер бойынша қайтаруға резервтегі ақша қаражаты	950.649	1.015.833
Қорландыру шоттарындағы ақша қаражаты	898.893	—
Минус: божалды кредиттік шығындарға резерв	(3.486)	(371)
	1.846.056	1.015.462

2023 және 2022 жылдар ішінде кепілдік міндеттемелер бойынша қайтаруға арналған резервтегі ақша қаражатына проценттер есептелмеді.

2023 жыл ішінде Компания қызметкерлеріне ипотекалық кредит беруді қаржыландыру шеңберінде «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-да қор жасау депозиті орналастырылды. Есептік кезеңнің соңында депозит сомасы 898.483 мың теңгені, оның ішінде есептелген сыйақы 410 мың теңгені құрады.

Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің қозғалысы мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	371	258
Есептеу	3.552	197
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(437)	(84)
31 желтоқсанға	3.486	371

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты теңгемен көрсетілді.

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді депозиттер теңгемен	23.483.049	22.775.139
Кері РЕПО операцияларындағы ақша қаражаттары	20.056.276	—
Шетел валютасындағы қысқа мерзімді депозиттер	1.202.172	—
Банктердегі ағымдағы шоттар теңгемен	753.716	4.918.470
Банктердегі шетел валютасындағы ағымдағы шоттар	55.054	48.162
Кассадағы қолма-қол ақша теңгемен	2.870	4.232
Арнайы шоттардағы ақша теңгемен	2	654
Минус: күтілетін кредиттік залалдарға резерв	(24.616)	(183.565)
	45.528.523	27.563.092

Топ әртараптандыру шеңберінде еркін өтімділіктің бір бөлігін ақша нарығының құралдары, мысалы, кері РЕПО сияқтыларды мемлекеттік бағалы қағаздарды кепілге қою арқылы орналастырды.

2023 жыл ішінде Топ қысқа мерзімді депозиттерді банктерде жылдық 2,5-16,1%-пен сонымен қатар банктердің ағымдағы шоттарында жылдық 0,04% орналастырды.

Ақшалай қаражат және олардың баламалары бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің қозғалысы мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	183.565	775
Есептеу	109.953	256.739
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(268.902)	(73.949)
Есептен шығару	—	—
31 желтоқсанға	24.616	183.565

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (ЖАЛҒАСЫ)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	44.280.150	27.514.941
АҚШ доллары	1.248.354	47.775
Ресей рублі	19	14
Еуро	-	1
Басқасы	-	361
	45.528.523	27.563.092

14. КАПИТАЛ

SPO бағдарламасы шеңберінде «KEGOC» АҚ ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында (KASE және AIX) 1.482 теңге бағасымен 15.294.118 дана қарапайым акцияларды қайталама орналастыруды жүзеге асырды. 2023 жылғы 9 қарашада акциялар үшін 22.665.883 мың теңге мөлшерінде төлем алынды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша жарғылық капитал акциялар шығаруға байланысты консультациялық қызметтердің құнын шегергенде 542.680 мың теңге мөлшерінде ұсынылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның акционерлік капиталы шығарылған 275.294.118 акцияны құрады, оның ішінде жалпы сомасы 148.922.757 мың теңге орналастырылған және толық төленген 275.292.728 акция (2022 жылғы 31 желтоқсанға: шығарылған 260.000.000 акция, оның ішінде жалпы сомасы 126.799.554 мың теңге орналастырылған және толық төленген 259.998.610 акция).

Меншікті сатып алынған акциялар

2016 жылғы қарашада Top 930 мың теңге жалпы сомасына ашық нарықта орналастырылған 1.390 дана акцияны сатып алды.

Активтерді қайта бағалау резерві

Активтерді қайта бағалау резерві 2022 жылғы 1 желтоқсандағы жай-күй бойынша Topтың ҰЭТ активтерін қайта бағалау нәтижесінде құнның өсуімен ұсынылған (6-Ескертпе). 2023 жылғы 31 желтоқсанда жыл ішінде ҰЭТ активтерінің шығып қалуы нәтижесінде активтерді қайта бағалау резервінен бөлінбеген пайдаға ауыстыру 759.281 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде: 464.623 мың теңге).

Дивидендтер

2022 жылғы мамырда акционерлер 2021 жылдың екінші жартыжылдығындағы дивидендтерді бөлуді бекітті. Төлем сомасы Компанияның жай акцияларының барлық ұстаушыларына 13.220.929 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 50,85 теңге. 13.220.929 мың теңге сомасында дивидендтер 2022 жылғы 17 маусымда төленді.

2022 жылғы қазанда акционерлер 2022 жылғы 1 жартыжылдықтағы таза кірістің 100% -ін, сонымен қатар өткен кезеңдердің бөлінбеген пайдасының бір бөлігін бөлуді бекітті. Төлем сомасы Компанияның жай акцияларының барлық ұстаушыларына 17.014.309 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 65,44 теңге. Дивидендтер 2023 жылғы 12 қаңтарда төленді.

2023 жылғы мамырда акционерлер 2022 жылғы екінші жартыжылдықтағы таза кірістің 100% -ін, сонымен қатар өткен кезеңдердің бөлінбеген пайдасының бір бөлігін бөлуді бекітті. Төлем сомасы Компанияның жай акцияларының барлық ұстаушыларына 13.153.330 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 50,59 теңге. Дивидендтер 2023 жылғы 29 мамырда төленді.

2023 жылғы қыркүйекте акционерлер 2023 жылғы бірінші жартыжылдықтағы таза кірістің 87,81%-ін бөлуді бекітті. Төлем сомасы Компанияның жай акцияларының барлық ұстаушыларына 20.212.292 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 77,74 теңге. 2023 жылғы 31 қазанда «KEGOC» АҚ барлық миноритарлық акционерлерге жалпы сомасы 2.021.132 мың теңге дивидендтер төледі. 2023 жылғы 7 және 12 желтоқсанда «KEGOC» АҚ Самұрық-Қазынаға дивидендтердің қалған бөлігін 18.191.160 мың теңге көлемінде төледі.

Акцияға есептегендегі пайда

Акцияға базалық және бөлінген пайданың сомасы кезең ішіндегі таза пайданы кезең ішіндегі айналыстағы жай акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептелген. 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Topтың айналымдағы жай акцияларының орташа өлшенген саны 262.219.400 дана мөлшерінде болды (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша: 259.998.610 дана). 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша базалық және бөлінген пайда сәйкесінше 165,50 теңге және 102,88 теңгені құрады.

Акцияның баланстық құны

2010 жылғы 4 қазандағы «Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі — «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің шешіміне сәйкес қаржылық есептемеде ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есептік күнгі бір акцияға (жай және артықшылық берілген) арналған баланстық құн туралы деректер болуы тиіс.

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	1.001.785.007	986.612.189
Минус: материалдық емес активтер	(3.163.452)	(3.453.791)
Минус: міндеттемелердің жиыны	(316.065.873)	(333.047.025)
Таза активтер	682.555.682	650.111.373
Жай акциялар саны	275.292.728	259.998.610
Акцияның баланстық құны, теңгемен	2.479	2.500

15. ҚАРЫЗДАР

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Халықаралық қайта құру және даму банкі («ХҚДБ»)	6.735.812	12.575.944
Еуропа қайта құру және даму банкі («ЕҚДБ»)	-	4.322.713
	6.735.812	16.898.657
12 ай ішінде өтелуі тиіс қарыздардың ағымдағы бөлігін шегергенде	(1.146.917)	(5.530.813)
	5.588.895	11.367.844

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздар бойынша есептелген және төленбеген сыйақы тиісінше 131.596 мың теңге және 252.227 мың теңгені құрады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздарды ұйымдастыру жөніндегі комиссияның амортизацияланбаған бөлігі 32.068 мың теңге және 20.450 мың теңгені құрады.соответственно.

15. ҚАРЫЗДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеппен салыстыру үшін қарыздар бойынша қозғалыс 27-Ескертпеде келтірілген.

Қарыздар келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	6.735.812	12.575.944
Еуро	–	4.322.713
	6.735.812	16.898.657

«Қазақстан Ұлттық электр торабын жаңғырту» II кезең

2008 жылы «Қазақстан Ұлттық электр торабын жаңғырту» II кезең жобасын жүзеге асыру үшін келесі кредиттік желілер ашылды:

ЕҚДБ 15 (он бес) жыл кезеңге берген 127.500 мың еуро және 75.000 мың еуро сомасына екі кредиттік желі, оның ішінде алғашқы 4 (төрт) жыл жеңілдікті кезең болып табылады. Қарыз бойынша пайыздар банкаралық алты айлық мөлшерлеме бойынша ЕВ-РОБОР-ға 3,85% маржа қосып есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыз толығымен өтелді.

«Мойнақ ГЭС-інің қуат беру схемасы»

2009 жылы «Мойнақ ГЭС-інің қуат беру схемасы» жобасын жүзеге асыру үшін Топ ХҚДБ 25 (жиырма бес) жылға ұсынған 48.000 мың АҚШ доллары сомасына кредит желісін алды, оның алғашқы 5 (бес) жылы жеңілдікті кезең болып табылады. Кредит желісі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша проценттер 2023 жылғы 15 қыркүйектен бастап СОФР-дың банкаралық алты айлық мөлшерлемесі және оған спрэд 1,28% қосқан бойынша есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2013 жылғы мамырда ХҚДБ-дан 3.274 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі кредиттік желінің игерілмеген бөлігі осы жоба барысында келтірілген нақты шығындардың сомасы күтілгеннен аз болуына байланысты жойылды. 2023 жылғы 14 қыркүйекте Топ 10.000 мың АҚШ доллары сомасында қарызды ішінара-мерзімінен бұрын өтеуді жүргізді. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы 14.599 мың АҚШ долларын (284 мың теңгеге баламалы) және 26.836 мың АҚШ долларын (12.415.520 мың теңгеге баламалы) құрайды.

16. ОБЛИГАЦИЯЛАР

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Шығарылған облигациялардың номиналды құны	150.941.100	134.941.100
Есептелген купондық сыйақы	7.277.659	6.058.889
Минус: шығарылған облигациялар бойынша дисконт	(1.337.888)	(1.457.789)
Минус: мәміле бойынша шығындар	(81.294)	(89.156)
	156.799.577	139.453.044
12 ай ішінде өтеуге жататын облигациялардың ағымдағы бөлігін шегергенде	(7.277.659)	(6.058.889)
	149.521.918	133.394.155

«Нұрлы Жол» мемлекеттік бағдарламасы аясында Топ «500 кВ Семей – Ақтоғай – Талдықорған – Алма желісін салу» жобасын қаржыландыру мақсатында «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да купондық облигациялардың екі траншын орналастыруды жүзеге асырды:

(а) 2016 жылғы маусым мен тамыз аралығындағы кезеңде Топ Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесіне тең құбылмалы мөлшерлеменен 47.500.000 мың теңге сомасында купондық облигацияларды плюс өтеу мерзімі 2031 жылға дейінгі 2,9% маржаны орналастырды (тұтыну бағалары индексінің ең төменгі мөлшерлемесі 5% деңгейінде белгіленген). Купондық мөлшерлеме 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап 2022 жылғы 26 мамыр аралығында 9,9%-ті, 2022 жылғы 27 мамырдан бастап 2023 жылғы 26 мамыр аралығында жылдық 14,9%-ті, 2023 жылғы 27 мамырдан бастап 2023 жылғы 31 маусым аралығында жылдық 18,9%-ті құрады. Осы транш шеңберіндегі барлық облигацияларды Бірыңғай Ұлттық зейнетақы қоры сатып алды. Облигациялар 111.945 мың теңге көлемінде дисконтпен орналастырылды.

(б) 2017 жылғы тамызда Топ 36.300.300 мың теңге сомасына 11,5%-ке тең тіркелген мөлшерлеменен купондық облигациялардың екінші траншын орналастырды. Осы транш шеңберіндегі барлық облигацияларды Бірыңғай Ұлттық зейнетақы қоры және басқа да ұйымдар сатып алды.

«KEGOC» АҚ филиалдарының 220-500 кВ ӘЖ-лерін реконструкциялау», «Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілер салу» инвестициялық жобаларын іске асыру мақсатында:

- 2020 жылғы 28 мамырда номиналды құны 9.700.000 мың теңге табыстылығы жылдық 11% болатын, өтеу мерзімі 20235 жылға дейінгі «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында KEGOC облигацияларын орналастыру өтті. Облигациялар 667.593 мың теңге сомасында дисконтпен орналастырылған. Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 89,6%-ін екінші деңгейдегі банктер, 9,9%-ін басқа институционалдық инвесторлар, 0,5%-ін басқа заңды тұлғалар сатып алды.
- 2021 жылғы 27 қаңтарда номиналды құны 8.869.672 мың теңге табыстылығы жылдық 11,62% болатын, өтеу мерзімі 2035 жылға дейінгі KASE сауда алаңында KEGOC облигациялары орналастырылды. Облигациялар 380.267 мың теңге сомасында дисконтпен орналастырылған, орналастыру күніне есептелген купондық сыйақы 159.900 мың теңгені құрады. Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 22,6%-ін брокерлік-дилерлік ұйымдар, 72,8%-ын басқа институционалдық инвесторлар, 4,6%-ін басқа заңды тұлғалар сатып алды.
- 2021 жылғы 21 қазанда KASE сауда алаңында номиналды құны 16.430.328 мың теңге табыстылығы жылдық 11,5% болатын, өтеу мерзімі 2035 жылға дейінгі «KEGOC» АҚ облигациялары орналастырылды. Облигациялар 562.427 мың теңге сомасында дисконтпен орналастырылған, орналастыру күніне есептелген купондық сыйақы 717.159 мың теңгені құрады. Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 86,7%-ын «Еуразиялық Даму Банкі» МҰ және банктер, 13,3%-ін басқа институционалдық инвесторлар сатып алды.
- 2022 жылғы 21 желтоқсанда «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында номиналды құны 16.141.100 мың теңге табыстылығы TONIA мөлшерлемесіне 3% маржасы қосқан тең өтеу мерзімі 2037 жылға дейінгі KEGOC облигацияларын орналастыру өтті. Инвесторлардың негізгі санаттары тұрғысынан алғанда белсенді өтінімдердің жалпы көлемінің 50,4%-ы банктердің үлесіне, 49,6%-ы басқа институционалдық инвесторлардың үлесіне тиесілі болды.
- 2023 жылғы 30 наурызда номиналды құны 16.000.000 мың теңге табыстылығы TONIA мөлшерлемесіне 3% маржасы қосқан тең өтеу мерзімі 2037 жылға дейінгі «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында KEGOC облигациялары орналастырылды. Инвесторлар «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ және Еуропалық қайта құру және даму банкі (ЕҚДБ) болды.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ инвестициялық кірісті шегергенде шығарылған облигациялар бойынша купондық сыйақы бойынша шығындарды 8.013.366 мың теңге мөлшерінде капиталдандырды (2023 жыл: 3.401.402 мың теңге) (23-Ескертпе).

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеппен салыстыру үшін облигациялар бойынша қозғалыс 27-Ескертпеде келтірілген.

17. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін кредиторлық берешек	12.835.004	17.076.998
Сатып алынған электр энергиясы үшін кредиторлық берешек	6.627.773	6.986.171
Қорлар мен көрсетілген жұмыстар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек	2.707.427	2.493.858
Минус: дисконт	(286.058)	(697.311)
	21.884.146	25.859.716
12 ай ішінде өтеуге жататын ағымдағы бөлігін шегергенде	19.721.022	21.713.025
	2.163.124	4.146.691

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек мынадай валюталарда көрсетілді:

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	15.281.107	19.480.873
Ресей рублі	6.542.361	6.325.079
АҚШ доллары	35.910	53.764
Еуро	24.768	-
	21.884.146	25.859.716

Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін кредиторлық берешек «Karabatan utility solutions» ЖШС байланысты тарап алдындағы берешекті қамтиды, ол туралы толық ақпарат 26-Ескертпеде ашылған.

18. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА САЛЫҚТАР БОЙЫНША БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Төлеуге қосылған құн салығы	1.919.100	682.925
Зейнетақы қоры алдындағы міндеттемелер	479.692	401.717
Жеке табыс салығы	425.774	350.859
Әлеуметтік салық	340.388	282.789
Әлеуметтік сақтандыру бойынша міндеттемелер	219.971	185.992
Мүлік салығы	19.920	3.190
Басқасы	21.511	25.624
	3.426.356	1.933.096

19. БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қызметкерлер алдындағы міндеттемелер	4.580.092	3.996.978
Басқасы	1.136.022	1.240.113
	5.716.114	5.237.091

Қызметкерлер алдындағы міндеттемелер негізінен жалақы бойынша берешекті және пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген резервті білдіреді.

20. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Электр энергиясын жеткізу	105.590.568	151.863.107
ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметтер	65.012.533	-
Техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер	34.220.352	32.130.461
Теңгерімдеуші электр энергиясын сатудан түсетін кірістер	19.171.922	-
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтер	16.549.298	20.124.496
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен кірістер	8.740.009	10.485.035
Қуатты реттеу бойынша қызметтер	481.092	645.538
Басқасы	2.370.609	2.006.911
	252.136.383	217.255.548

МВт/сағ көлемдерінде	2023 жыл	2022 жыл
Электр энергиясын жеткізу	36.097.732	53.897.849
ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметтер	35.984.011	-
Техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер	106.283.762	104.263.919
Теңгерімдеуші электр энергиясын сатудан түсетін кірістер	1.127.203	-
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтер	205.414.931	203.123.771
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен кірістер	1.342.338	1.297.672
Қуатты реттеу бойынша қызметтер (МВт)	516	604

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Түсімді тану мерзімдері		
Тауар белгілі бір уақытта беріледі	8.740.009	10.485.035
Қызметтер уақыт кезеңі ішінде көрсетіледі	243.396.374	206.770.513
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімнің жиыны	252.136.383	217.255.548

Тұтынушыларға жеңілдіктер Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу жөніндегі комитетінің бұйрығымен бекітіледі.

21. КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Тозу және амортизация	50.380.059	60.253.195
Электр энергиясының технологиялық шығысы	35.185.787	23.279.882
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатып алу бойынша шығыстар	31.317.122	28.421.668
Еңбекақы төлеу бойынша шығыстар және еңбекақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар	30.807.594	24.612.591
Пайдалану және жөндеу шығындары	8.021.154	8.910.057
Салықтар	7.656.776	9.283.619
ҚР ЭТН-де теңгерімдеуші электр энергиясын сатып алуға арналған шығыстар	4.750.406	–
Жүктемені көтеруге қуаттың дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметтер	4.140.042	4.701.427
Қорлар	1.611.784	1.185.808
Қорғау бойынша шығыстар	1.553.273	1.475.501
Басқасы	5.979.607	4.232.137
	181.403.604	166.355.885

22. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Еңбекақы төлеу бойынша шығыстар және еңбекақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар	6.061.290	5.134.881
Техникалық қолдау шығындары	1.006.948	577.552
Тозу және амортизация	1.001.940	923.604
Тараптық ұйымдардың қызметтері	772.273	638.305
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	244.435	163.872
Консультациялық қызметтер	231.769	251.294
Сақтандыру бойынша шығыстар	112.193	26.169
Іссапар шығыстары	107.309	63.847
Коммуналдық шығыстар	83.414	76.207
Қорлар	67.925	80.542
Директорлар Кеңесі еңбекақысының шығыстары	63.780	67.450
Тренингтер	51.715	41.896
Ескірген қорларға резервті есептеу	79.272	77.931
Басқасы	1.229.164	896.881
	11.113.427	9.020.431

23. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР / (ШЫҒЫСТАР)

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Қаржылық кірістер		
Депозиттер, ағымдағы шоттар және баға белгіленетін облигациялар бойынша пайыздық кіріс	6.439.423	5.620.959
ҚР Ұлттық Банкінің ноталары бойынша кіріс (11-Ескертпе)	1.721.571	600.395
Кері РЕПО операциясы бойынша кіріс	926.356	–
DSFK қаржы құралдарын қайта бағалаудан түскен кіріс (11-Ескертпе)	65.238	75.986
Байланысты тараптардың ұзақ мерзімді дебиторлық берешегі бойынша дисконттың амортизациясы (26-Ескертпе)	64.526	76.925
Өзге де қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	4.905	–
Басқасы	18.998	–
	9.241.017	6.374.265
Минус: білікті негізгі құралдардың құнына капиталдандырылған пайыздар (6-Ескертпе)	(1.664.543)	(648.150)
	7.576.474	5.726.115

Қаржылық шығыстар

Облигациялар бойынша купон (27-Ескертпе)	21.942.670	14.222.906
Қарыздар бойынша пайыздар (27-Ескертпе)	625.214	937.558
Дисконттау бойынша шығыстар	539.017	695.916
Банк кепілдіктері жөніндегі комиссия	123.284	703.746
Өзге де қаржы активтері бойынша сыйлықақы амортизациясы	92.728	85.561
Қарызды ұйымдастыру бойынша комиссия амортизациясы (27-Ескертпе)	10.740	680.494
Шығарылған облигациялар бойынша басқа да шығыстар	53.670	18.305
	23.387.323	17.344.486
Минус: білікті негізгі құралдардың құнына капиталдандырылған пайыздар (6-Ескертпе)	(9.677.909)	(4.049.552)
	13.709.414	13.294.934

Дисконттау бойынша шығыстар, негізінен, «Karabatan utility solutions» ЖШС байланысты тарап алдындағы ұзақ мерзімді кредиторлық берешек бойынша дисконттың амортизациясымен ұсынылған (26-Ескертпе).

24. ОҢ БАҒАМДЫҚ АЙЫРМА, НЕТТО

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең ішіндегі теңгенің айырбас бағамының өзгеруі салдарынан Топ 951.337 мың теңге сомасындағы нетто оң бағамдық айырманы таныды (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде: 114. 963 мың теңге нетто теріс бағамдық айырма).

25. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы		
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	14.299.947	13.229.631
Өткен жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	230.910	(31.283)
Кейінге қалдырылған салық		
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	(4.328.614)	(7.477.869)
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар жиынтығы	10.202.243	5.720.479
Жыл ішінде басқа жиынтық кірістің құрамында танылған баптарға байланысты кейінге қалдырылған табыс салығы		
ҰЭТ активтерін қайта бағалаудан кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	–	(20.021.005)

Қазақстан Республикасында 2023 және 2022 жылдары корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 20%-ды құрады.

Төменде корпоративтік табыс салығы 20% мөлшерлемесінің және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ескерілген корпоративтік табыс салығының нақты сомасын салыстырып тексеру берілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Жалғасып жатқан қызметтен салық салуға дейінгі пайда	53.598.632	32.468.088
20% ресми мөлшерлеме бойынша есептелген салық	10.719.726	6.493.618
Күтілетін кредиттік залалдарға резервті қалпына келтіру	(36.515)	(39.370)
Өткен жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	230.910	(31.284)
Резидент еместердің күмәнді берешегі бойынша резервті есептеу	255.029	22.141
Бағалы қағаздардан түскен сыйақы түріндегі кіріс	(628.876)	(669.015)
Сатылған бағалы қағаздар бойынша әділ құнның өзгеруінен түсетін кірістер	(171.360)	(77.022)
Басқа тұрақты айырмашылықтар	(166.671)	21.411
Пайда мен залалда көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	10.202.243	5.720.479

Бұдан әрі 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелердің туындауына әкелетін негізгі уақытша айырмашылықтарға салықтық ықпал көрсетіледі:

Мың теңгемен	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп		Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	
	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жыл	2022 жыл
Дебиторлық берешек	462.861	241.886	220.975	45.652
Есептелген міндеттемелер	870.605	805.685	64.920	195.684
Негізгі құралдар	(120.976.136)	(125.018.855)	4.042.719	7.236.533
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	–	–	4.328.614	7.477.869
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	(119.642.670)	(123.971.284)	–	–

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде кейінге қалдырылған салық міндеттемелеріндегі өзгерістер келесідей:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	(123.971.284)	(151.470.158)
Пайда немесе залал құрамында танылған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша жеңілдік	4.328.614	7.477.869
БЖК құрамында танылған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша жеңілдік (4-Ескертпе)	–	20.021.005
31 желтоқсанға	(119.642.670)	(123.971.284)

Топ ағымдағы салық активтері мен ағымдағы салық міндеттемелерін есепке алуға заңды түрде бекітілген құқығы болған жағдайларда ғана салық активтері мен салық міндеттемелерін есепке алуды жүргізеді, ал кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері сол бір салық органы алатын табыс салығына жатады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем 1.834.225 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 128.400 мың теңге), корпоративтік табыс салығы бойынша берешек болған жоқ (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша 267.335 мың теңгені құрады).

26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Байланысты тараптар Топтың негізгі басқарушы персоналын, Топтың негізгі басқарушы персоналына тікелей немесе жанама түрде қатысудың елеулі үлесі тиесілі ұйымдарды, сонымен қатар Үкімет бақылайтын өзге де кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптар үшін ұсынылатын тарифтер негізінде ұсынылған кейбір реттеліп көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптар арасында келісілген шарттарда жүзеге асырылды.

Байланысты тараптармен 2023 және 2022 жылдардағы операциялар мыналарды білдіреді:

Мың теңгемен	2023 жыл	Самұрық-Қазына тобына қарасты компаниялар	Самұрық-Қазына қауымдастырылған компаниялары	Самұрық-Қазына бірлескен кәсіпорындары	Топтың қауымдасқан компаниялары
Қызметтерді сату	2023 жыл	44.805.694	8.299.225	3.043.371	542.910
	2022 жыл	39.817.193	8.352.832	2.463.455	621.219
Қызметтер мен тауарларды сатып алу	2023 жыл	14.170.530	1.767.385	–	30.206
	2022 жыл	25.437.643	1.933.556	12.936	89.968
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясы	2023 жыл	64.525	–	–	–
	2022 жыл	76.925	–	–	–
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясы	2023 жыл	411.253	–	–	–
	2022 жыл	569.384	–	–	–

26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Байланысты тараптармен операциядан 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша берешек мынадай:

Мың теңгемен		Самұрық-Қазына тобына кіретін еншілес компаниялар	Самұрық-Қазына қауымдастырылған компаниялары	Самұрық-Қазына бірлескен кәсіпорындары	Топтың қауымдасқан компаниялары
Қызметтерді сатқаны үшін қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек	2023 жыла	4.344.858	917.520	227.020	50.976
	2022 жыла	4.196.537	706.405	137.722	58.744
Негізгі құралдарды сату үшін басқа да дебиторлық берешек	2023 жыла	562.761	–	–	–
	2022 жыла	694.735	–	–	–
Мүліктік кешен үшін кредиторлық берешек	2023 жыла	4.431.817	–	–	–
	2022 жыла	6.379.501	–	–	–
Сатып алынған қызметтер үшін қысқа мерзімді сауда және басқа да кредиторлық берешек	2023 жыла	277.960	169.819	2.008	–
	2022 жыла	1.446.569	208.615	582	8.821

Түсім және өзіндік құн, сауда дебиторлық және кредиторлық берешек

Байланысты тараптарға көрсетілетін қызметтерді сату негізінен электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру жөніндегі және электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі көрсетілетін қызметтер, электр қуатының дайындығын ұстап тұру жөніндегі көрсетілетін қызметтер болып табылады. Байланысты тараптардан көрсетілетін қызметтерді сатып алу негізінен байланыс қызметтерін, энергетика саласындағы көрсетілетін қызметтерді, электр энергиясын сатып алуды, электр қуатының дайындығын ұстап тұру жөніндегі көрсетілетін қызметтерді сатып алуды, пошта қызметтерін және бағдарламалық жасақтама бойынша техникалық қолдауды қамтиды.

Басқа да дебиторлық берешек

2015 жылғы 30 қыркүйекте Топ 2.161.476 мың теңге үшін «Қазпочта» АҚ байланысты тарапқа Астана қаласында орналасқан жабдықтар кешені мен іргелес жер учаскелері бар ғимараттар мен құрылыстарды сатты. Сату шартына сәйкес «Қазпочта» АҚ 2027 жылғы маусымға дейін ай сайынғы тең төлемдермен берешекті төлейді. Тиісінше, Топ болашақ ақша ағындарын 10,37% дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконттады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша «Қазпочта» АҚ-ның дебиторлық берешегі бойынша амортизацияланбаған дисконты 108.594 мың теңге болды (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 173.120 мың теңге). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша дисконтты шегергендегі берешек сомасы 562.761 мың теңгені құрады, онда 382.638 мың теңге сомасы байланысты тараптардың ұзақ мерзімді дебиторлық берешегінің құрамына кірді (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша дисконтты шегергендегі берешек сомасы 694.735 мың теңгені, байланысты тараптардан ұзақ мерзімді дебиторлық берешек сомасы 514.613 теңгені құрады). 2023 жыл ішінде Топ 64.526 мың теңге сомасындағы дисконт амортизациялануынан кірісті таныды (2022 жыл: 76.925 мың теңге) (23-Ескертпе).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топтың «Балқаш ЖЭС» АҚ негізгі құралдарын сатқаны үшін 220.494 мың теңге мөлшерінде (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 220.494 мың теңге) дебиторлық берешегі болды. Сату шартына сәйкес «Балқаш ЖЭС» АҚ 2018 жылдың соңына дейін берешегін төлеуі тиіс болатын, алайда 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша берешек өтелмеді. Балқаш ЖЭС құрылысының тоқтатылуына байланысты Топ басшылығы 2018 жылы күтілетін кредиттік залалдарға 100% мөлшерінде резерв есептеу туралы шешім қабылдады.

Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегіне БКШ жалпы сомасы 2023 жылғы 31 желтоқсанға 421.790 мың теңгені құрады. (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 312.336 мың теңге).

Мүліктік кешен үшін кредиторлық берешек

2020 жылдың қараша-желтоқсан айларында Топ байланысты тарап — «Karabatan utility solutions» ЖШС-дан 11.794.689 мың теңгеге мүліктік кешен сатып алды. Сатып алу-сату шартына сәйкес Топ 2025 жылдың 25 наурызына дейін берешекті жыл сайынғы тең төлемдермен төлейді. Тиісінше, Топ болашақ ақша ағындарын 10,25% сыйақының нарықтық мөлшерлемесі бойынша дисконттады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша «Karabatan utility solutions» ЖШС кредиторлық берешегі бойынша амортизацияланбаған дисконт 286.058 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 697.311 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша дисконтты шегергендегі берешек сомасы 4.431.817 мың теңгені құрады, оның 2.163.124 мың теңгесі байланысты тараптардан ұзақ мерзімді кредиторлық берешектің құрамына кірді. 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ 411.253 мың теңге сомасындағы ұзақ мерзімді кредиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясынан болған шығыстарды таныды.

Басқасы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ХҚДБ қарызы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдік сомасы 6.758.169 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 12.590.206 мың теңге).

Негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы және онымен байланысты барлық басқа да шығыстар (салықтар, аударымдар, еңбекке жарамсыздық, еңбек демалысы, материалдық көмек және басқалар) қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалақы бойынша шығыстар құрамына енгізілген 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең ішінде 420.289 мың теңгені құрады. (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең: 279.176 мың теңге).

Негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы негізінен шарттық жалақыдан және операциялық қызмет нәтижелері бойынша сыйақылардан тұрады.

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелеріне қарыздар, шығарылған облигациялар, сауда және басқа да кредиторлық берешектер жатады. Осы қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты Топтың операцияларын қаржыландыру болып табылады. Топтың сауда және басқа да дебиторлық берешегі, ақшалай қаражаттары мен олардың баламалары, операциялық қызметі барысында тікелей туындайтын қысқа мерзімді депозиттері, сонымен қатар бағалы қағаздарға инвестициялары бар.

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне, валюталық тәуекелге, кредиттік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі — бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты болашақ ақша ағындарының әділ құны қаржы құралы бойынша өзгеріп отыратын тәуекел. Топтың нарықтық проценттік мөлшерлемелердің өзгеру қаупіне ұшырауы, ең алдымен, өзгермелі проценттік мөлшерлемесі бар Топтың ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді борыштық міндеттемелерін білдіреді (15 және 16-Ескертпелер).

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Топ қарыздар көрсетілген валютадағы пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруін бақылау арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру қаупін шектейді. Барлық басқа параметрлер өзгермеген жағдайда өзгермелі пайыздық мөлшерлеменен қарыздар Топ салық салғанға дейінгі пайдаға келесі әсер етеді:

Мың теңгемен	Базистік тармақтарда / пайызбен арттыру/ азайту*	Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері
2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
СОФР	382/(382)	(258.162)/258.162
Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесі	1%/0%	(795.556)/–
2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
Либор	245/(245)	(304.180)/304.180
Евробор	136/(136)	(57.818)/57.818
Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесі	1%/0%	(635.452)/–

*1 базистік тармақ = 0,01%.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау шеңберіндегі базалық тармақтардағы өзгерістер туралы болжамдар қазіргі уақытта байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді, ол өткен жылдармен салыстырғанда айтарлықтай үлкен құбылмалылықпен сипатталады.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел — бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындарының әділ құны өзгеретін тәуекел. Топ шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырауы, ең алдымен, Топтың қаржылық қызметіне байланысты. Сонымен қатар, Топ айырбас бағамдарының өзгеру қаупіне ұшырауы операциялық қызметпен байланысты (кірістер мен шығыстар Топтың функционалдық валютасынан басқа валютада көрсетілген кезде).

Келесі кестерде барлық басқа параметрлер өзгермеген жағдайда АҚШ доллары мен еуроның айырбас бағамындағы мүмкін болатын өзгерістерге сезімталдықты талдау келтірілген. Топтың басқа валюталардың бағамдарының өзгеру қаупіне ұшырауы маңызды емес.

Мың теңгемен	Айырбас бағамының абсолютті түрде (теңге) артуы/төмендеуі	Валюта бағамының өсуі/ (төмендеуі)	Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері
2023 жылғы 31 желтоқсан			
АҚШ доллары	64,32/(64,32)	14,15%/(14,15%)	(205.330)/ 205.330
Еуро	65,04/(65,04)	12,95%/(12,95%)	(3.207)/ 3.207
Рубль	1,44/(1,44)	28,54%/(28,54%)	(1.867.184)/ 1.867.184
2022 жылғы 31 желтоқсан			
АҚШ доллары	97,16/(97,16)	21%/(21%)	(630.606)/630.606
Еуро	88,67/(88,67)	17,99%/(17,99%)	(777.656)/777.656
Рубль	1,42/(1,42)	22,05%/(22,05%)	(1.394.677)/1.394.677

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел — бұл Топтың қаржылық шығынға ұшырау қаупі, өйткені контрагенттер қаржы құралы немесе клиенттік келісімшарт бойынша өз міндеттемелерін орындамайды. Топ өзінің операциялық қызметімен, ең алдымен, сауда дебиторлық берешегіне (9-Ескертпе) және инвестициялық қызметке, соның ішінде банктердегі депозиттерге және борыштық бағалы қағаздарға инвестициялауға байланысты кредиттік тәуекелге ұшырайды (11, 12 және 13-Ескертпелер).

Сауда дебиторлық берешек

Сатып алушылармен байланысты несиелік тәуекелді басқаруды әрбір бизнес бөлімшесі сатып алушылармен байланысты несиелік тәуекелді басқаруға қатысты Топ белгілеген саясатқа, процедураларға және бақылау жүйесіне сәйкес жүзеге асырады. Құнсыздандуды тану қажеттілігі күтілетін кредиттік залалдарды бағалау үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып, әрбір есептік күн үшін талданады. Бағалау резервтерінің ставкалары шығындардың пайда болу сипаттамалары ұқсас әр түрлі клиенттік сегменттер топтары үшін төлемді кешіктіру күндерінің санына байланысты есептеледі (яғни өнім түрі бойынша және т.б.). Есептеулер ықтималдықты ескере отырып өлшенген нәтижелерді, ақшаның уақытша құнын және есепті күнге қол жетімді өткен оқиғалар, ағымдағы жағдайлар және болжамды болашақ экономикалық жағдайлар туралы негізделген және расталған ақпаратты көрсетеді.

Қаржы құралдары және ақшалай депозиттер

Банктер мен қаржы институттарындағы шоттардағы қаражаттың қалдықтарымен шартталған кредиттік тәуекелді басқаруды Топтың саясатына сәйкес Топтың Қазынашылығы жүзеге асырады. Артық қаражат тек бекітілген контрагенттердің шоттарына және әрбір контрагент үшін белгіленген кредиттік лимиттер шеңберінде инвестицияланады. Контрагенттер үшін белгіленген кредиттік лимиттерді Топтың Директорлар кеңесі жыл сайын талдайды және оны Топтың қаржы комитеті бекіткеннен кейін бір жыл ішінде өзгертуге болады. Лимиттер тәуекелдердің шоғырлануын азайту және осылайша контрагенттің ықтимал төлемеуі нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындарды азайту мақсатында белгіленеді.

Топтың 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің құрамдас бөліктері бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауы олардың баланстық құнымен көрсетіледі.

Келесі кестеде құрылған резервтерді шегергендегі «Standard & Poor's» және «Moody's» агенттіктерінің кредиттік рейтингтерін пайдалана отырып, есепті күнге банктерде орналастырылған ақша қаражаттары, банк депозиттері бойынша сальдо көрсетіледі:

Мың теңгемен	Орналасқан жері	Рейтинг		2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
		2023 жыл	2022 жыл		
«Қазақстандық тұрақтылық қоры» АҚ	Қазақстан	BBB-/тұрақты	–	13.078.167	–
«Forte Bank» АҚ	Қазақстан	BB-/тұрақты	BB-/негативті	10.642.826	6.161.681
«Банк Центр Кредит» АҚ	Қазақстан	BB-/тұрақты	B+/тұрақты	9.279.599	2.612.282
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	BB+/тұрақты	BB+/тұрақты	7.670.554	14.981.871
ҚР Қаржы министрлігі	Қазақстан	BBB-/тұрақты	–	6.978.109	–
«Jusan Bank» АҚ	Қазақстан	Ba3/позитивті	B+/тұрақты	4.774.152	12.227.652
«Евразиялық Банк» АҚ	Қазақстан	Ba3/позитивті	B/позитивті	18	12
«Москоммерцбанк» КБ (АҚ)	Ресей	–	–	19	6
«Казпочта» АҚ	Қазақстан	–	–	–	9
				52.423.444	35.983.513

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі

Топ басшылығы өтімділікті басқару және қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қаржыландыру талаптарына сәйкес өтімділік тәуекелін басқарудың қажетті жүйесін құрды. Топ өтімділік тәуекелін барабар резервтерді, банктік қарыздарды және қол жетімді несие желілерін қолдау, ақшаның болжамды және нақты қозғалысын үнемі бақылау және қаржылық активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін салыстыру арқылы басқарады.

Топ қарызды қайта қаржыландыруға қатысты тәуекелдің шоғырлануын бағалады және бұл төмен болады деген қорытындыға келді. Топ қаржыландырудың әр түрлі көздеріне қол жеткізе алады.

Келесі кестелерде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша келісімшарттық мерзімдері шарттық дисконтталмаған ақша ағындары негізінде көрсетіледі.

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1-ден 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1-ден 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Барлығы
2023 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар	–	617.564	898.891	4.947.843	1.604.485	8.068.783
Облигациялар	–	5.677.742	17.064.593	90.922.289	267.086.396	380.751.020
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	–	17.452.328	2.358.938	2.358.938	–	22.170.204
	–	23.747.634	20.322.422	98.229.070	268.690.881	410.990.007

2022 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар	–	4.936.035	1.070.082	5.852.617	8.347.857	20.206.591
Облигациялар	–	4.532.400	13.597.200	72.518.399	240.497.448	331.145.447
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	–	19.480.214	2.358.938	4.717.875	–	26.557.027
	–	28.948.649	17.026.220	83.088.891	248.845.305	377.909.065

Капиталды басқару

Топтың капиталын басқарудың негізгі мақсаты Топтың қарыз бен капитал қатынасын оңтайландыру арқылы акционерлер үшін кірісті барынша арттырумен қатар қызметтің үздіксіздігі қағидатын ұстануды жалғастыра алатынын қамтамасыз ету болып табылады. Топ экономикалық жағдайдағы өзгерістерді ескере отырып, өз капиталын басқарады. Өз капиталын басқару немесе өзгерту үшін Топ акционерлерге дивидендтер төлеуді өзгерте алады, капиталды акционерлерге қайтара алады немесе жаңа акциялар шығара алады. Топ капиталды капиталға қарыздың коэффициентін қолдана отырып басқарады, бұл жалпы қарызға бөлінген қарыз міндеттеме плюс капитал. Топтың міндеті-коэффициентті 0,5-тен жоғары емес деңгейде ұстау. Қарыз барлық қарыздар мен облигацияларды қамтиды. Капитал барлық міндеттемелердің және барлық акционерлік капиталдың сомасына тең.

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Борыш/капитал	0,16	0,16
Қарыздар мен облигациялардың ұзақ мерзімді бөлігі	155.110.813	144.761.999
Қарыздар мен облигациялардың қысқа мерзімді бөлігі	8.424.576	11.589.702
Қарыз	163.535.389	156.351.701
Міндеттемелер жиынтығы	316.065.873	333.047.025
Капитал	685.719.134	653.565.164
Капитал және міндеттемелер жиыны	1.001.785.007	986.612.189

Топтың капитал құрылымына 14-Ескертпеде көрсетілгендей акционерлік капитал, резервтер және бөлінбеген пайда кіреді.

Әділ құн иерархиясы

- Топ қаржы құралдарының әділ құнын анықтау және бағалау модельдері бойынша ол туралы ақпаратты ашу үшін келесі иерархияны пайдаланады:
- 1-деңгей: бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық белгіленімдері (қандай да бір түзетулерсіз).
- 2-деңгей: нарықта тікелей немесе жанама түрде көрінетін әділ құнға айтарлықтай әсер ететін барлық бастапқы деректер байқалатын басқа әдістер.
- 3-деңгей: бақыланатын нарықтық ақпаратқа негізделмеген, шағылысатын әділ құнға елеулі әсер ететін бастапқы деректерді пайдаланатын әдістер

Төмендегі кестеде Топтың активтері мен міндеттемелерін әділ құн бойынша бағалау көздерінің иерархиясы келтірілген:

Әділ құны бойынша бағаланатын активтер

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қайта бағаланған негізгі құралдар				
ҰЭТ активтері (6-Ескертпе)	718.550.166	–	–	718.550.166
«DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигациялары (11-Ескертпе)	411.883	–	–	411.883

Мың теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қайта бағаланған негізгі құралдар				
ҰЭТ активтері (6-Ескертпе)	733.464.524	–	–	733.464.524
«DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигациялары (11-Ескертпе)	377.731	–	–	377.731

Әділ құны ашылатын активтер

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржылық активтер				
Басқа да қаржылық активтер (11-Ескертпе)	32.156.941	–	32.156.941	–

Мың теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржылық активтер				
Басқа да қаржылық активтер (11-Ескертпе)	58.787.505	–	58.787.505	–

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн иерархиясы (жалғасы)

Әділ құны ашылатын міндеттемелер

Мың теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржылық міндеттемелер				
Облигациялар (16-Ескертпе)	156.799.577	–	156.799.577	–
Қарыздар (15-Ескертпе)	6.735.812	–	6.735.812	–
Мың теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржылық міндеттемелер				
Облигациялар (16-Ескертпе)	139.453.044	–	139.453.044	–
Қарыздар (15-Ескертпе)	16.898.657	–	16.898.657	–

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезеңдерде қаржы құралдарының әділ құнының 1, 2 және 3 деңгейлері арасында ауысулар болған жоқ.

Қаржы құралдарының әділ құны

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда басшылық Топтың қаржы құралдарының сауда дебиторлық және кредиторлық берешегі, өзге де қаржы активтері, ақша қаражаттары және олардың баламалары, пайдалануда шектелген ақша қаражаттары сияқты әділ құны негізінен осы құралдарды өтеудің қысқа мерзімдеріне байланысты олардың баланстық құнына шамамен тең екенін анықтады. Топ шығарған қарыздар мен облигациялар амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі, бұл олардың әділ құнына тең.

Қаржылық қызметке байланысты міндеттемелердің өзгеруі

Мың теңгемен	2023 жылғы 1 қаңтарға	Ақша ағындары	Есептелген пайыздар	Төленген пайыздар мен комиссиялар	Валюта бағамдарының өзгеруі	Басқасы	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	16.898.657	(9.973.990)	625.214	(760.416)	(64.393)	10.740	6.735.812
Облигациялар	139.453.044	16.867.598	21.942.670	(21.572.501)	–	108.766	156.799.577
Барлығы	156.351.701	6.893.608	22.567.884	(22.332.917)	(64.393)	119.506	163.535.389

Мың теңгемен	2022 жылғы 1 қаңтарға	Ақша ағындары	Есептелген пайыздар	Төленген пайыздар	Валюта бағамдарының өзгеруі	Басқасы	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	49.493.952	(35.865.915)	937.558	(1.336.740)	2.989.308	680.494	16.898.657
Облигациялар	121.705.499	16.141.100	14.222.906	(12.727.000)	–	110.539	139.453.044
Жалдау бойынша міндеттемелер	111.895	(111.895)	–	–	–	–	–
Барлығы	171.311.346	(19.836.710)	15.160.464	(14.063.740)	2.989.308	791.033	156.351.701

«Басқалары» бағанында қаржылық міндеттемелер бойынша дисконттар мен сыйлықақылардың амортизациясы көрсетілген. Топ төленген пайыздарды операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары ретінде жіктейді.

28. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Қызметті жүргізу шарттары

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымды дамыту жалғасуда. Болашақта Қазақстан экономикасының тұрақтылығы осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне байланысты болады.

Салық салу

Қазақстан Салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер тұрақты өзгерістердің және әртүрлі түсіндірулердің нысанасы болып табылады. Түсімге, шығыстарға және қаржылық есептеменің өзге де баптарына ҚЕХС тәсілі бойынша пікірді қоса алғанда, жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасындағы пікірлерде алшақтық жағдайлары жиі кездеседі. Қазіргі уақытта қолданылып жүрген Қазақстан заңдары негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін айыппұлдар мен өсімпұлдар жүйесі өте қатал. Нәтижесінде салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша қосымша есептеулер сомасы 2023 жылғы 31 желтоқсанға есептелмеген шығыстарға жатқызылған сомадан асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қолданыстағы заңнаманы түсіндіру тиісті болып табылады және Топтың салық бойынша ұстанымы расталады деп санайды.

Кредиттік келісімдердің шарттары

15-Ескертпеде ашып көрсетілгендей, Топ ЕҚДБ мен ХҚДБ-мен кредиттік келісімдер жасасты. ЕҚДБ-мен кредиттік келісім өтеу кестесіне сәйкес толық орындалуына байланысты, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша кредиттік келісімнің шарттарын қаржы бөлігінде орындау қажеттілігі жоқ.

Сонымен қатар Топ облигациялар шығарды (16-Ескертпе) және келесі ковенанттарды сақтауға міндетті:

- Борыштың EBITDA қатынасы 3:1 аспайды (2023 жылғы 31 желтоқсанға — 1,51);
- Борыштың Капиталға қатынасы 0,6:1 аспайды (2023 жылғы 31 желтоқсанға — 0,24);
- өзін-өзі қаржыландыру коэффициенті кемінде 20% (2023 жылғы 31 желтоқсанға — 59%);
- қарызға қызмет көрсету коэффициенті кемінде 1,2 (2023 жылғы 31 желтоқсанға — 13,8);
- өтімділік кемінде 1:1 (2023 жылғы 31 желтоқсанға — 3,1);
- таза борыштың EBITDA қатынасы 4:1 аспайды (2023 жылғы 31 желтоқсанға — 1,0).

Топ басшылығы облигациялар шығару шарттарында қарастырылған барлық ковенанттар сақталған деп санайды.

Сақтандыру

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топ құны 521.802.639 мың теңге өндірістік активтерді сақтандырды. Сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемі сақтандыру сомасы шегінде жүргізіледі. Топ қалған өндірістік активтерді сақтандырған жоқ. Сақтандырудың болмауы активтер құнының азаюын немесе міндеттемелердің туындауын білдірмейтіндіктен, осы шоғырландырылған қаржылық есептемеде мұндай активтердің бүлінуіне немесе жоғалуына байланысты күтпеген шығыстарға ешқандай резерв жасалмаған.

28. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Шарттық міндеттемелер

220-500 кВ электр жеткізу желілерін реконструкциялау арқылы ұлттық электр торабы жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету мақсатында, алдағы жылдары қол жеткізілген және Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының тұтынушыларын электрмен жабдықтау сенімділігін арттыру үшін, сонымен қатар өндірістік активтерді жұмыс жағдайында ұстау үшін Топ күрделі инвестициялар жоспарын әзірледі.

Қазақстан Республикасының Табиғи монополиялар туралы заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің 2021 жылғы 11 наурыздағы №21-НҚ және Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің 2021 жылғы 7 сәуірдегі №122 бірлескен бұйрығымен «KEGOC» АҚ бес жылдық (2021-2026) инвестициялық бағдарламасы жалпы сомасы 274.760.648 мың теңгеге бекітілген және 100% орындауға жатады. Алайда, «KEGOC» АҚ оған өзгерістер енгізіп, жекелеген іс-шаралардың құны мен өткізу мерзімін түзете алады. «KEGOC» АҚ бес жылдық инвестициялық бағдарламасы Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің 2023 жылғы 30 қарашадағы №431 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің 2023 жылғы 15 желтоқсандағы №157-НҚ бірлескен бұйрығымен түзетілді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша инвестициялық жоспар шеңберінде Топпен жасалған шарттар бойынша күрделі сипаттағы шарттық міндеттемелердің сомасы 95.751.033 мың теңге болды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 57.388.081 мың теңге).

Қызметті реттеу және сот талқылаулары

Электр энергиясын жеткізу, ұлттық электр торабын пайдалану бойынша, электр энергиясын желіге босату мен тұтынуды техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша тарифтер

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің (бұдан әрі-ТМРК) 2021 жылғы 16 тамыздағы № 79-ОД бұйрығына сәйкес мынадай тарифтер бекітілді:

- электр энергиясын жеткізу бойынша:
  - 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2022 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 2,797 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2022 жылғы 1 қазаннан бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 2,848 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).
- электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша:
  - 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2022 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,306 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2022 жылғы 1 қазаннан бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,314 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).
- электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша:
  - 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2022 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,098 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2022 жылғы 1 қазаннан бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,102 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).

ҚР ТМРК 2022 жылғы 22 сәуірдегі №67-НҚ бұйрығымен 2022 жылғы 1 маусымнан бастап 2023 жылғы 31 мамырға дейін қолданысқа енгізіле отырып, «KEGOC» АҚ реттеліп көрсетілетін қызметтеріне уақытша өтемдік тарифтер бекітілді

Көрсетілген бұйрықпен «KEGOC» АҚ ҚР Табиғи монополиялар туралы Заңына сәйкес 2017 және 2018 жылдардың қорытындысы бойынша тарифтік смета шығындарының баптары бойынша қалыптасқан үнемдеу Инвестициялық бағдарламаны іске асыруға бағытталғандығына байланысты сәйкес келмейді. Осылайша, «KEGOC» АҚ тұтынушыларға шығын келтірген жоқ және негізсіз кіріс алған жоқ. Осыған байланысты 2022 жылғы 22 сәуірдегі №67-НҚ бұйрығына «KEGOC» АҚ сот тәртібімен дауласады.

Сот талқылауын қарау кезеңінде осы Бұйрықтың қолданылуы уақытша тоқтатылды.

Егер Топ уақытша өтемдік тарифті қолданған жағдайда, онда Топтың 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайдасы 3.245.513 мың теңгеге төмендеген болар еді.

Сот талқылауы кезінде «KEGOC» АҚ-ның 2021-2026 жылдарға арналған реттеліп көрсетілетін қызметтеріне тарифтерді, тарифтік сметаларды бекіту туралы 2021 жылғы 16 тамыздағы № 79-НҚ және 2023 жылғы 22 қыркүйектегі № 133-НҚ бұйрығы қолданылады.

2023 жылғы 22 қыркүйектегі №133-НҚ ТМРК бұйрығымен ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша, ұлттық электр торабын пайдалану бойынша, электр энергиясын желіге босату мен тұтынуды техникалық диспетчерлеу бойынша, электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді енгізу арқылы ұйымдастыру бойынша «KEGOC» АҚ реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтер мен тарифтік сметалардың өзгерістері бекітілді 2023 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізіледі:

- ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша мына өлшемде:
  - 2023 жылғы 1 шілдеден бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 2,935 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 3,381 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 3,492 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 3,564 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).
- ұлттық электр торабын пайдалану бойынша мына өлшемде:
  - 2023 жылғы 1 шілдеден бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 1,651 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 1,943 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 2,002 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 2,056 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).
- электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша мына өлшемде:
  - 2023 жылғы 1 шілдеден бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,320 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,339 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,351 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,356 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).
- электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша мына өлшемде:
  - 2023 жылғы 1 шілдеден бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,057 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,060 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,064 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
  - 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін — 0,066 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).

2024 жылғы 9 ақпандағы №25-НҚ ТМРК бұйрығымен ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу және ұлттық электр торабын пайдалану бойынша «KEGOC» АҚ реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтер мен тарифтік сметалардың өзгерістері 2024 жылғы 1 наурыздан бастап төмендегілер қолданысқа енгізілуімен бекітілді:

- ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша 2024 жылғы 1 наурыздан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейінгі кезеңге 3,474 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз) мөлшерінде;
- ұлттық электр торабын пайдалану бойынша 2024 жылғы 1 наурыздан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейінгі кезеңге 1,996 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз) мөлшерінде.

29. ЕСЕПТІК КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2024 жылғы 31 қаңтарда «Қазақстан БЭЖ Оңтүстік аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілерді салу» жобасын қаржыландыру мақсатында Топ пен Азия Даму Банкі (АДБ) арасында қарыздың алдын ала шарттары келісілді. Келісімнің шарттары тек бағыттау сипатта. Келісімнің талаптарына негізгі қарыз шартына қол қойылған күннен бастап 48 айға дейінгі қолжетімділік кезеңімен теңгелік баламада үш траншпен алынатын 130 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі қарыз сомасы кіреді. Сыйақы мөлшерлемесі АБР кешенді шығындарының сомасын және теңгемен жылдық 3% мөлшерінде маржаны қамтитын болады.

5-қосымша. Қызметтің қаржылық нәтижелеріне басшылықтың түсініктемелері

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖӘНЕ СОЛ КҮНМЕН АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙ БОЙЫНША

Қызметке шолу	140
Электр желілік шаруашылықтың сипаттамасы	141
KEGOC-тың өндірістік құрылымы	142
Еншілес компаниялар туралы ақпарат	142
Біздің операциялық сегменттер	143
Үкіметпен және негізгі акционермен өзара қарым-қатынас сипаты	143
Тарифтік саясат	143
Қызметтің нәтижелері	148
Қолданыстағы кредиттік келісімдер	155
Күрделі қаржы шығыстары	155

«KEGOC» АҚ 2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖӘНЕ СОЛ КҮНМЕН АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙ БОЙЫНША «KEGOC» АҚ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТЕМЕСІНДЕ КӨРСЕТІЛГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕРГЕ ТӨМЕНДЕ БЕРІЛГЕН ТҮСІНДІРМЕЛЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАРДЫ «KEGOC» АҚ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТЕМЕСІМЕН ЖӘНЕ АТАЛҒАН КЕЗЕҢДЕГІ ОЛАРҒА БЕРІЛГЕН ЕСКЕРТ-ПЕЛЕРМЕН БІРГЕ ҮЙЛЕСТІКТЕ ҚАРАҒАН ДҰРЫС. СОНЫМЕН ҚАТАР, БҰЛ ШОЛУ БОЛЖАМДЫ ПІКІРДІ ҚАМТИДЫ. АТАЛҒАН БОЛЖАМДЫ ПІКІРЛЕР БҰЛ ПІКІРЛЕРДЕ КӨРСЕТІЛГЕН НЕМЕСЕ ОЛАРДАН ТУЫН-ДАЙТЫН НӘТИЖЕЛЕРДЕН БІЗДІҢ НАҚТЫ НӘТИЖЕЛЕРІМІЗДІҢ АУЫТҚУЫНА ӘКЕЛІП СОҒУЫ МҮМКІН ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ МЕМОРАНДУМДА КӨРСЕТІЛГЕН ТӘУЕКЕЛДЕРДІҢ, ЕКІҰШТЫЛЫҚ ПЕН БАСҚА ДА ФАК-ТОРЛАРДЫҢ ӘСЕРІНЕ ҰШЫРАҒАН. БІЗДІҢ НАҚТЫ НӘТИЖЕЛЕРІМІЗ БҰЛ БОЛЖАМДЫ ПІКІРЛЕРДЕ ҰСЫ-НЫЛҒАН НӘТИЖЕЛЕРДЕН ЕРЕКШЕЛЕНУІ МҮМКІН.

ҚЫЗМЕТКЕ ШОЛУ

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company) «KEGOC» акционерлік қоғамы (бұдан әрі — «Компания» немесе «KEGOC») Қазақстан Республикасында құрылған және электр энергиясын жеткізу, Ұлттық электр торабын пайдалану, электр энергиясын желіге босату мен тұтынуды техникалық диспетчерлендіру қызметін, сонымен қатар Қазақстан Республикасында электр энергиясын өндіру/тұтыну теңгерімін ұйымдастыру қызметін ұсынатын Компания болып табылады.

Компания Үкіметтің Қазақстан Республикасының энергетикалық жүйесін басқаруды қайта құрылымдау жөніндегі бастамалары аясында 1997 жылы құрылды. «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамына (бұдан әрі — Қор немесе «Самұрық-Қазына» АҚ) KEGOC-тың 234 000 001 дана жай акциялары (85%) тиесілі, KEGOC-тың 41 292 727 дана жай акциялары миноритарлық акционерлерге тиесілі және KEGOC-тың 1 390 дана жай акцияларын Компания сатып алды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша KEGOC-тың жарғылық және меншік капиталы сәйкесінше 148 922 757 мың теңгені және 685 719 134 мың теңгені құрады.

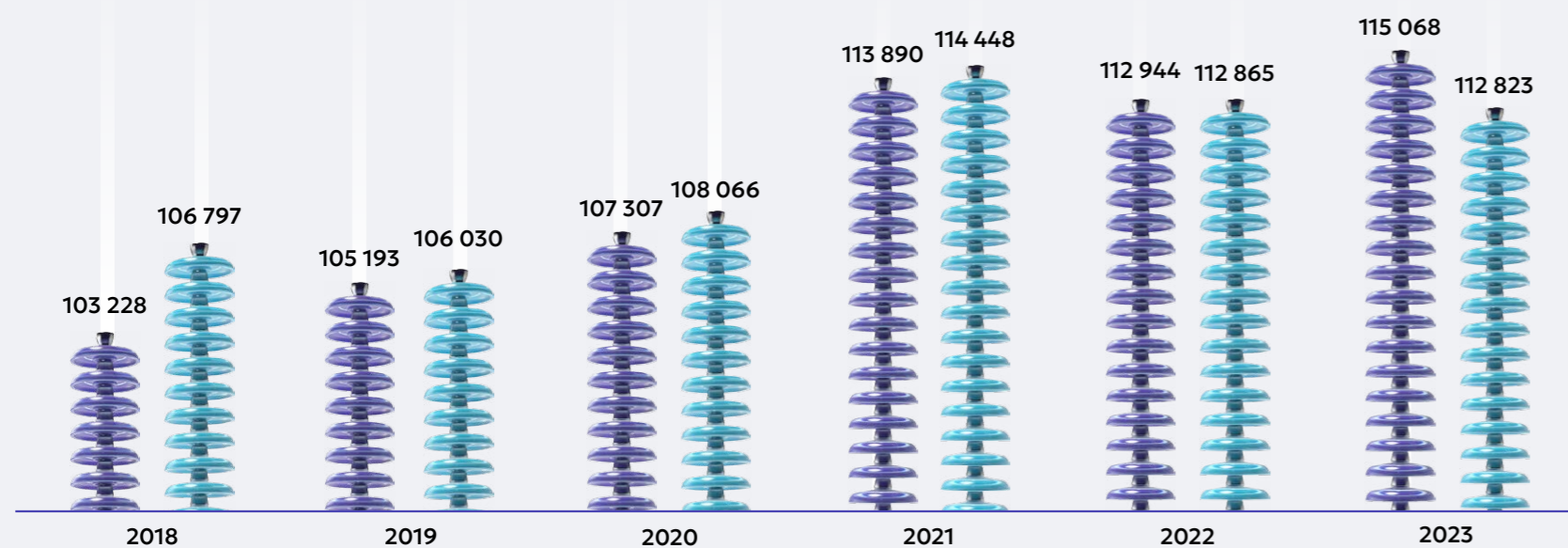
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компания қызметкерлерінің тізім бойынша саны 4446 адамды құрады.

Мемлекет тағайындаған Жүйелік оператор ретінде Компания Қазақстанның Біртұтас электр энергетикасы жүйесін («БЭЖ») басқарады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша БЭЖ:

- Ұлттық электр торабы («ҰЭТ»);
- Ұлттық, өнеркәсіптік және өңірлік маңызы бар 207 электр станциясы;
- 0,4 — 220 киловольт электр желілері арқылы бөлшек (соңғы) сауда тұтынушыларына электр энергиясын беретін 19 аймақтық энергетикалық компания мен 126 шағын компания;
- жүйелік қызметтер көрсетуге шарттар жасаған көтерме сауда нарығының 551 субъектісінен тұрады.

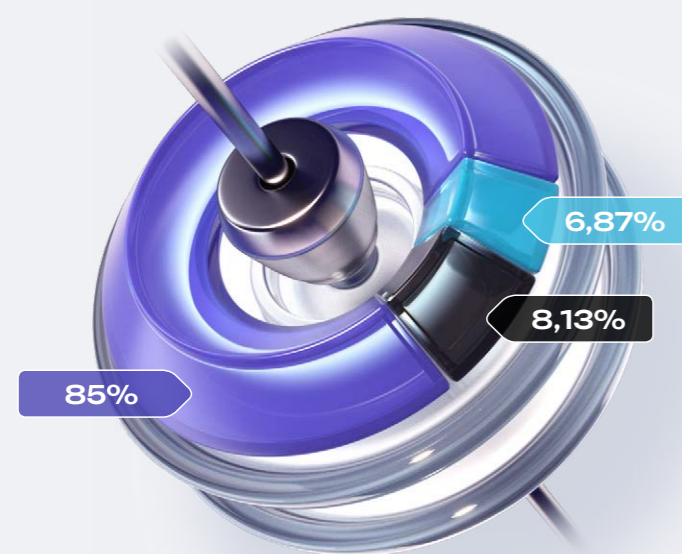
«KEGOC» АҚ ұзындығы 27 632,9 км 35-1150 кВ жоғары вольтты электр жеткізу желілері және 83 қосалқы станциядан тұратын ҰЭТ активтеріне иелік етеді және басқарады, сонымен қатар сол активтерге техникалық қызмет көрсетеді және жөндейді.

Қазақстан Республикасында 2018 жылдан бастап 2023 жылды қоса алғандағы кезеңде электр энергиясын тұтыну және өндіру көлемі

- Қазақстан Республикасында электр энергиясын тұтыну көлемі (млн кВт·сағ)
- Қазақстан Республикасында электр энергиясын өндіру көлемі (млн кВт·сағ)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша KEGOC акционерлерінің құрылымы

- «Самұрық-Қазына» АҚ
- «БЗЖҚ» АҚ
- Басқа акционерлер

ЭЛЕКТР ЖЕЛІЛІК ШАРУАШЫЛЫҚТЫҢ СИПАТТАМАСЫ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ЖЭТ филиалдарының балансында трансформаторларының белгіленген қуаты 39 112,6 МВА болатын 83 35-1150 кВ-тық қосалқы электр станция бар, соның ішінде:

- 1150 кВ — 3 дана қуаты 9 384,1 МВА;
- 500 кВ — 20 дана қуаты 17 447,5 МВА;
- 220 кВ — 57 дана қуаты 12 257,8 МВА;
- 35 кВ — 2 дана қуаты 23,2 МВА.

Кернеуі 35-1150 кВ-тық электр жеткізу желісінің жалпы ұзындығы 27 632,991 км құрайды (тізбектер бойынша), соның ішінде кернеу сыныбы бойынша габариттері мынадай:

- 1150 кВ ЭЖ — 1421,225 км;
- 500 кВ ЭЖ — 8281,931 км;
- 330 кВ ЭЖ — 1 863,28 км;
- 220 кВ ЭЖ — 15 669,584 км;
- 110 кВ ЭЖ — 352,841 км;
- 35 кВ ЭЖ — 44,13 км.

KEGOC мемлекетаралық және өңіраралық электр жеткізу желілері арқылы электр энергиясын жеткізуді, өңірлік электр желілік компаниялармен және ірі тұтынушылармен байланысты қамтамасыз етеді. Бұл ретте, Компания халыққа электр энергиясын жеткізбейді.

БЭЖ-дің қалған активтері үшінші тұлғаларға тиесілі. KEGOC-тың электр энергиясын өндіретін электр станцияларында немесе тарату желілерін пайдаланатын компанияларда акциялары немесе қатысу үлесі жоқ.

«KEGOC» АҚ Даму жоспары (Стратегиясы):

«KEGOC» АҚ қызметі Қазақстанның бүкіл экономикасын дамыту үшін стратегиялық маңызға ие және мүдделі тараптардың кең ауқымының мүдделерін қозғайды. Компания мұны шешім қабылдау және ұзақ мерзімді стратегия құру кезінде ескереді. Қоғамның мүдделеріне мұқият қарау, Қазақстан Республикасы БЭЖ-інің сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету, Қазақстан ҰЭТ-тың озық дамуы, адамдардың лайықты еңбек жағдайлары мен әл-ауқатын қамтамасыз ету, экология туралы қамқорлық біздің басты назарымызда. Бұл «KEGOC» АҚ Директорлар кеңесі 2023 жылғы 1 сәуірде бекіткен (№3 хаттама) «KEGOC» АҚ 2023-2032 жылдарға арналған даму жоспарында (Стратегия) көрсетілген.

Энергетикалық жүйені дамыту мен трансформациялауды, Қазақстанның карбонсыздандырылуын және тұрақты экономикалық өсуін қамтамасыз етуді негізге ала отырып, Компанияның стратегиялық **пайымы** айқындалды.

Компанияның миссиясы:

Қазақстанның энергия жүйесінің сенімділігін, қолжетімділігін және озық дамуын қамтамасыз ету.

Компанияның пайымы:

«Энергия ауысуы жағдайында болашақ энергетикалық жүйенің және нарықтың өзгеруіне ықпал ететін, экономиканың өсіп келе жатқан қажеттіліктерін қамтамасыз ететін және инфрақұрылымды жоспарлау және таза энергияны дамыту арқылы тұрақты электр энергетикалық жүйенің дамуына үлес қосатын Қазақстан БЭЖ-інің Жүйелік операторы».

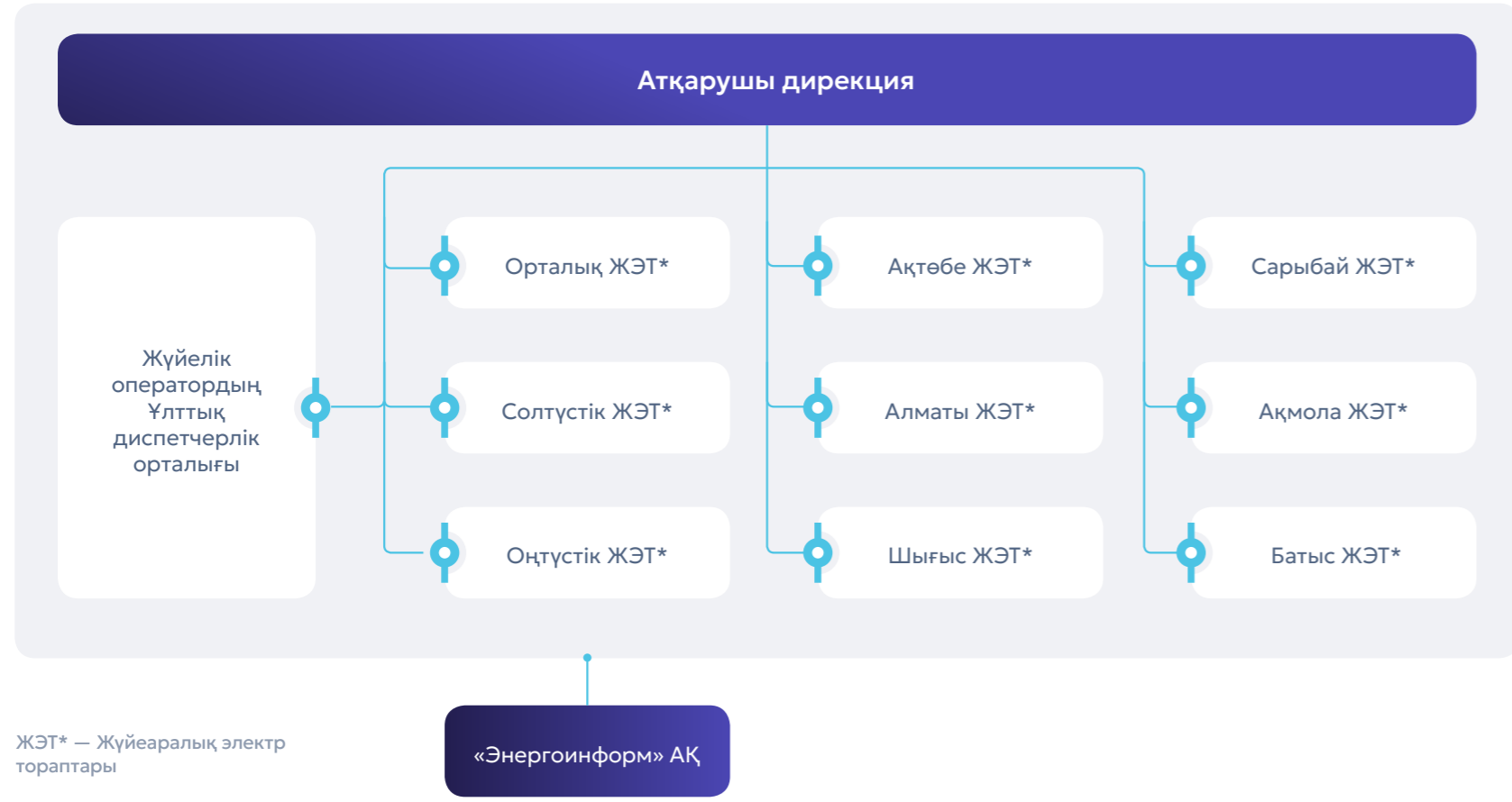
Компанияның миссиясына сәйкес қызметтің келесі стратегиялық бағыттары айқындалды:

- Сапалы жүйелік қызмет көрсету. Мақсаты — электр энергиясын жеткізуді, теңгерімдеуді және техникалық диспетчерлендіруді қамтамасыз ету.
- Таза активтердің құнын ұлғайту. Мақсаты — қаржылық тұрақтылық, жобалар мен бастамалар портфелін айқындау, озық таза технологияларды енгізу және цифрландыру жөніндегі жобаларды қоса алғанда, ірі инвестициялық және табысты жобаларды іске асыру, өзіндік көміртегі ізін азайту және ESG қағидаттарын ескере отырып, корпоративтік басқаруды жетілдіру.

Пайымды, миссияны іске асыру стратегиялық мақсаттарды және әрбір мақсат үшін айқындалған міндеттерді іске асыру арқылы қол жеткізілетін болады:

- 1-мақсат:** Энергетикалық ауысу кезеңінде Қазақстан БЭЖ-інің сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету. Оған келесі міндеттерді іске асыру арқылы қол жеткізіледі: i) Қазақстан БЭЖ Жүйелік операторының функцияларын орындау; ii) ҚР ҰЭТ озық дамуы, ЖЭК тиімді интеграциясы 19% деңгейінде; iii) Заманауи инновациялық және цифрлық технологияларды енгізу, Smart Grid.
- 2-мақсат:** ESG қағидаттарына сәйкес мыналар арқылы тұрақты дамуды қамтамасыз ету: i) Көміртек ізін азайту, ii) Адами капиталды дамыту, iii) Корпоративтік басқаруды жетілдіру және iv) Кәсіби қауіпсіздік жүйесін жетілдіру.
- 3-мақсат:** Таза активтердің құнын i) қаржылық тұрақтылықты нығайту және iii) халықаралық ынтымақтастықты дамыту арқылы ұлғайту.

KEGOC-ТЫҢ ӨНДІРІСТІК ҚҰРЫЛЫМЫ

ЖЭТ* — Жүйеаралық электр тораптары

ЕНШІЛЕС КОМПАНИЯЛАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖӘНЕ 2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙ БОЙЫНША КОМПАНИЯНЫҢ МЫНАДАЙ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДА ҚАТЫСУ ҮЛЕСІ БОЛДЫ:

Компания	Қызметі	Қатысу үлесі	
		2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
«Энергоинформ» АҚ (бұдан әрі – «Энергоинформ»)	KEGOC қызметін ақпараттық қамтамасыз ету	100%	100%
«Батыс транзит» АҚ	«Солтүстік Қазақстан — Ақтөбе облысы өңіраралық электр жеткізу желісін салу» жобасын іске асыру	20%	20%

«Энергоинформ» АҚ

«Энергоинформ» мекемесі 2002 жылы заңды тұлға болып табылатын коммерциялық емес ұйым ретінде «KEGOC» АҚ ақпараттық-телекоммуникациялық кешеніне қызмет көрсетуге байланысты қолдау функцияларын орындау мақсатында құрылды. 2010 жылғы қараша айында «Энергоинформ» мекемесі акционерлік қоғам болып қайта ұйымдастырылды, онда «KEGOC» АҚ 100% дауыс беруші акцияларын иеленеді. «Энергоинформ» АҚ жарғылық капиталы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша 2 179 700 мың теңгені құрайды.

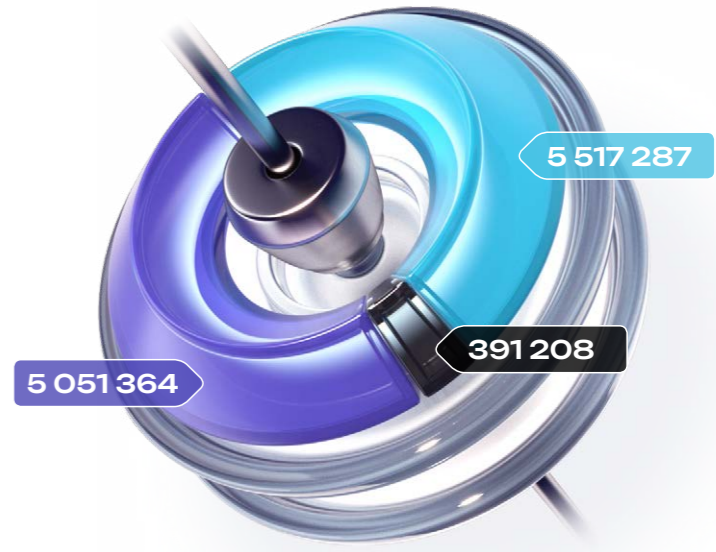
Миссиясы: үздік әлемдік тәжірибелерді және инновациялық технологияларды қолдана отырып, ҚР БЭЖ ақпараттық-телекоммуникациялық кешенінің сенімді жұмыс істеуін және тиімді дамуын қамтамасыз ету.

«Энергоинформ» АҚ қызметінің стратегиялық мақсаттары:

- «KEGOC» АҚ және ҚР БЭЖ субъектілерінің ақпараттық-телекоммуникациялық кешенінің (бұдан әрі — АТК) сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- ҚР энергия нарығын басқару жүйесіне зияткерлік шешімдерді ендіру;
- ҚР энергия нарығы субъектілерінің инфрақұрылымдық кешендерін дамыту;
- Қоғам құнының өсу көздерін әртараптандыру.

«Энергоинформ» АҚ қызметінің негізгі тұтынушысы бұл Қазақстан Біртұтас электр энергетикалық жүйесінің Жүйелік операторы — «KEGOC» АҚ болып табылады.

2023 жылдың қорытындысы бойынша «Энергоинформ» АҚ кірісінің жалпы сомасы, мың теңге

■ Кірістердің жалпы сомасы
 ■ Шығындардың жалпы сомасы
 ■ Таза пайда

БІЗДІҢ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТТЕР

Басқару мақсаттары үшін Топтың қызметі көрсетілетін қызмет түріне сәйкес үш операциялық сегментке бөлінеді:

- Электр энергиясын жеткізу, электр энергиясын желіге босату мен тұтынуды техникалық диспетчерлендіру, электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру;
- Қуатты реттеу бойынша қызметтер.
- Сатып алынатын электр энергиясын сату.

«KEGOC» АҚ қызметінің қаржылық жағдайына және нәтижелеріне әсер еткен негізгі факторлар мен тәуекелдер

«KEGOC» АҚ қызметін күрделі ортада жүзеге асырады, онда оның қызметіне әсер ететін бірқатар сыртқы факторлар бар. Мұндай фактор дебиторлық берешектің өсу қаупіне әкелетін біздің қызмет тұтынушыларымыздың төлем қабілеттілігінің төмендеуі болып табылады. «KEGOC» АҚ медиативтік келісімдер жасасудан бастап кінәраттық-талап қою жұмыстарын жүргізуге дейін осы тәуекелді көшіруге бағытталған бірқатар шараларды қабылдайды.

ҮКІМЕТПЕН ЖӘНЕ НЕГІЗГІ АКЦИОНЕРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС СИПАТЫ

«KEGOC» АҚ Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша, «Қазақстан Республикасының электр энергетикалық жүйесін басқаруды құрылымдық қайта құру жөніндегі кейбір шаралар туралы» 1996 жылғы 28 қыркүйектегі № 1188 қаулыға сәйкес құрылды.

2006 жылға дейін «KEGOC» АҚ-ның 100% акциялары мемлекеттің меншігінде болды. «KEGOC» АҚ жалғыз акционері Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті атынан Қазақстан Республикасының Үкіметі болды.

«Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2006 жылғы 28 қаңтардағы № 50 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2006 жылғы 23 ақпандағы № 117 қаулысымен мемлекеттік акциялар пакеті (100%) «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі Қазақстан холдингі» АҚ-ның орналастырылатын акцияларын төлеу үшін табыс етілді.

«Ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі мен тұрақтылығын қамтамасыз ету жөніндегі кейбір шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығына және «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі кейбір шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес «Қазына» орнықты даму қоры» және «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі Қазақстан холдингі» акционерлік қоғамдарының бірігуі арқылы «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы құрылды. Осылайша, «KEGOC» АҚ-ның 100% акциялары Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында тұрған «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының меншігіне берілді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 8 қыркүйектегі № 1027 қаулысымен бекітілген «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының еншілес және бағынысты ұйымдарының акциялар пакетін бағалы қағаздар нарығына шығару бағдарламасына («Халық IPO» бағдарламасы) сәйкес «KEGOC» АҚ 25 999 999 дана мөлшеріндегі жай акциялары пакеті 2014 жылы Қазақстан қор биржасына орналастырылды.

«Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы №908 қаулысын орындау шеңберінде 2023 жылы KEGOC акциялары екі KASE және AIX биржаларында қайта-лама орналастырылды (SPO). Оның нәтижесінде «KEGOC» АҚ орналастырылған акцияларының жалпы санының кемінде 85%-ын «Самұрық-Қазына» АҚ меншігінде сақтай отырып, 15 294 118 дана акция орналастырды.

«Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі электр энергетикасы саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын әзірлейді.

ТАРИФТІК САЯСАТ

«KEGOC» АҚ қызметі «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасының заңымен (бұдан әрі — Заң) реттеледі. Заңға сәйкес KEGOC ұсынатын мынадай қызметтер табиғи монополиялар саласына жатады:

- Ұлттық электр торабының желілері арқылы электр энергиясын жеткізу;
- Ұлттық электр торабын пайдалану бойынша;
- электр энергиясын желіге босату мен тұтынуды техникалық диспетчерлендіру;
- электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру.

Қазақстан Республикасының «Электр энергетикасы туралы» Заңына сәйкес 2023 жылғы 1 шілдеден бастап Электр энергиясын бірыңғай сатып алушы институты енгізіліп, нақты уақыт режимінде теңгерімдеуші нарық жұмыс істей бастады.

Электр энергиясын бірыңғай сатып алушы нарығының жаңа моделі электр энергиясының жоспарлы көлемдерін орталықтандырылған сатып алу-сатуға көшуді көздейді.

Электр энергиясын сатып алу-сатудың осындай орталықтандырылған механизмі Электр энергиясының теңгерімдеуші нарығының есеп айырысу орталығы оператор болып табылатын электр энергиясының теңгерімдеуші нарығының жұмыс істеуі шеңберінде Қазақстан БЭЖ-інде теңгерімсіздіктерді реттеу үшін көзделген.

Электр энергиясын бөлудің «атаулылығының» болмауына байланысты 2023 жылғы 01 шілдеден бастап Компания көрсететін «жаңа» қызмет — Ұлттық электр торабын пайдалану қызметі енгізілді.

Бұл ретте, ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу қызметі сақталды және электр энергиясының мемлекетаралық транзиті (басқа мемлекеттердің ұйымдарына қызмет көрсету кезінде), экспорт/импорт кезінде тұлғалар тобына кіретін ұйымдарға (ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын электр станциясынан тұтынушыға, тұлғалардың бір тобына кіретіндерге беру кезінде, яғни, беру бағыты мен атаулылығын анықтауға болады) және ЖЭК-пен шарт жасасқан тұтынушыларға көрсетіледі.

Нақты уақыт режимінде электр энергиясының теңгерімдеуші нарығының енгізілуіне байланысты электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтерге тарифті есептеу әдістемесіне түзетулер енгізілді, онда Қазақстан БЭЖ-інің Ресей БЭЖ-імен шекарасындағы сағаттық ауытқуларды өтеу үшін электр энергиясын сатып алу мен сатудан түсетін шығыстар мен кірістер арасындағы айырма (бұдан әрі — ҚР-РФ шығындарының өтемақысының айырмасы) алынып тасталды. ҚР-РФ шығындарының өтемақысының айырмасын Электр энергиясының теңгерімдеуші нарығының есеп айырысу орталығы.

Компанияның тарифтері «шығындар плюс тіркелген пайда» әдісі бойынша белгіленеді. Оған сәйкес Компания белгілі бір уақыт кезеңіне тариф белгілеу мақсатында операциялық және қаржылық шығыстардың тиісті бағалауларына және капитал кірістілігінің әділ нормасына сүйенеді.

ТАРИФТИК САЯСАТ (ЖАЛҒАСЫ)

Тариф = ұйғарынды түсім/ қызметтердің болжалды көлемі

ұйғарынды түсім = негізделген шығындар + ұйғарынды пайда деңгейі

ТМРК ұйғарынды пайда деңгейін активтердің реттелетін базасына («АРБ») пайда мөлшерлемесінің іске қосылған активтер коэффициентіне («ІАК») көбейтіндісі ретінде анықтайды.

Пайданың ұйғарынды деңгейі = АРБ * ІАК* кірістілік нормасы

мұнда:

- АРБ (іске қосылатын активтердің реттелетін базасы) — Табиғи монополиялар субъектісінің (ТМС) меншігінде тұрған және ТМС пайда алу құқығы бар қызметтерді жүргізу және ұсыну кезінде қолданылатын активтердің реттелетін құны;

- ІАК (іске қосылған активтер коэффициенті) — табиғи монополиялар саласына жатқызылған қызметтерді бжүргізген және көрсеткен кезде ТМС негізгі құралдарының нақты пайдаланылуын (іске қосылуын) сипаттайтын, олардың технологиялық қуатынан пайыз түріндегі көрсеткіш;

2010 жылы ТМРБҚК Компанияның желілері арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызмет көрсетуге бірыңғай тарифтерді есептеу рәсімдерін белгілеу мақсатында, Компанияның желілері арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтерге тарифтерді есептеу әдістемесіне өзгерістер енгізді. Компанияның желілері арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызмет көрсетуге бірыңғай тарифті ендірумен, жоғарыда аталған әдістемеге және ТМРК бұйрығына сәйкес аймақтық тарифтер 2010 жылғы 1 тамыздан бастап жойылды. Бірыңғай тарифті енгізу Компанияның жұмысын жақсартты, барлық тұтынушылары үшін ҰЭТ-қа теңдей қол жеткізілуін қамтамасыз етті, баға белгілеуде айқындық қалыптастырды.

2013 жылы «KEGOC» АҚ тарифтердің шекті деңгейлерін бекітуге көшті. Тарифтердің шекті деңгейлерін есептеу қағидаттары тарифтердің шекті деңгейлері бұдан кейінгі бірнеше жылға бекітілетінін қоспағанда, жыл сайынғы тарифтердің есебіне ұқсас. Тарифтердің шекті деңгейлері Компанияға өз мүмкіндіктерін ұзақ мерзімді кезеңге жоспарлауға мүмкіндік береді, ал акционерлердің Компания туралы аса толық ақпарат алуға мүмкіндігі бар.

«Электр энергиясын бірыңғай сатып алушы» механизмін және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын енгізуге байланысты «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына енгізілген өзгерістерге сәйкес ағымдағы жылғы 1 шілдеден бастап э/э жеткізу саласында ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу және ұлттық электр торабын пайдалану бойынша екі қызмет көрсетеді.

Осы өзгерістерді жаңарту мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің шешімімен (2023 жылғы 3 шілдедегі №92-НҚ Бұйрығы) 2023 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізіле отырып, «KEGOC» АҚ реттеліп көрсетілетін қызметтеріне тарифтер мен тарифтік сметалардың өзгерістері бекітілді:

теңге/кВт·сағ	01.01.2021- 30.09.2021	01.10.2021- 30.09.2022	01.10.2022- 30.06.2023	01.07.2023- 30.09.2023	01.10.2023- 29.02.2024	01.03.2024- 30.09.2024	01.10.2024- 30.09.2025	01.10.2025- 30.09.2026
Ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызмет	2,448	2,797	2,848	2,935	3,381	3,474	3,492	3,564
Ұлттық электр торабын пайдалану бойынша қызмет				1,651	1,943	1,996	2,002	2,056
Электр энергиясын желіге босату мен тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша қызмет	0,264	0,306	0,314	0,320	0,339	0,339	0,351	0,356
Электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызмет	0,086	0,098	0,102	0,057	0,060	0,060	0,064	0,066

«KEGOC» АҚ өтініші негізінде Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті 2023 жылғы 22 қыркүйектегі № 133-НҚ бұйрық арқылы «KEGOC» АҚ реттелетін қызметтеріне тарифтік сметаларды 2-реттелетін кезеңге (2022 жылғы 1 қазаннан 2023 жылғы 30 қыркүйекті қоса алғанда) түзетуді бекітті.

2023 жылы «KEGOC» АҚ Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің 2022 жылғы 1 маусымнан бастап 2023 жылғы 31 мамырға дейін қолданысқа енгізіле отырып, «KEGOC» АҚ реттеліп көрсетілетін қызметтерге өтемдік тарифтерді бекіту бойынша 2022 жылғы 22 сәуірдегі № 67-НҚ бұйрығына қатысты сот талқылауын жалғастырды.

Қолданыстағы заңнаманың ережелеріне сәйкес сот талқылауы кезеңінде осы бұйрықтың қолданылуы тоқтатылды.

«Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» ҚР Заңының талаптарына сәйкес 2023 жылы 3 146 млн кВт·сағ көлемінде жаңартылатын энергия көздерін пайдаланатын энергия өндіруші ұйымдар үшін электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтер ақысыз көрсетілді.

Электр энергиясын жеткізу көлемдері

2023 жылы көрсетілген жүйелік қызметтердің көлемі жөніндегі мәлімет:

- ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтер көлемі 39 244 млн кВт·сағ құрады;
- ұлттық электр торабын пайдалану бойынша қызметтер көлемі 35 984 млн кВт·сағ құрады.

«Қазақстан Республикасындағы әкімшілік реформа мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен 2023 жылғы 1 шілдеден бастап электр энергиясын бірыңғай сатып алушының моделін енгізу және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын іске қосу бөлігінде «Электр энергетикасы туралы» Заңға (бұдан әрі — Заң) өзгерістер енгізілді.

Осыған байланысты ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтер көлемінің құрылымы өзгертілді.

Мәселен, Электр энергетикасы туралы заңның 1-бабының 27-1) тармағына сәйкес, ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызмет — электр энергиясын экспорттайтын және импорттайтын электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілеріне және электр энергиясының мемлекетаралық транзитінің көлемі үшін басқа мемлекеттердің ұйымдарына, осы ұйымдардың құрамына кіретін объектілер үшін ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізуді жүзеге асыратын тұлғалар тобына кіретін ұйымдарға, шартты тұтынушыларға, сондай-ақ жаңартылатын энергия көздерін пайдаланатын энергия өндіруші ұйымдармен екіжақты шарттар жасасқан тұтынушыларға жүйелік оператор көрсететін қызмет.

Заңның 1-бабының 27-1) тармағының анықтамасын негізге ала отырып, ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтерді тұтынушылар айқындалды.

Сондай-ақ, Заңның 1-бабының 27-2) тармағымен Ұлттық электр торабын пайдалану бойынша қызмет енгізілді. Қазақстан Республикасының Табиғи монополиялар туралы заңнамасына сәйкес электр энергиясын жеткізу саласына жатқызылған жаңа қызметті «KEGOC» АҚ шартты тұтынушылар мен адамдар тобының құрамына кіретін заңды тұлғаларды қоспағанда, электр энергиясын бірыңғай сатып алушыдан электр энергиясын сатып алған кезде электр энергиясының көтерме сауда нарығының барлық субъектілеріне көрсетеді.

Электр энергиясын жеткізу көлемдері (жалғасы)

Осылайша, ұлттық электр торабы арқылы э/э жеткізу бойынша қызмет электр энергиясын экспорттайтын және импорттайтын электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілеріне және э/э мемлекетаралық транзит көлемі үшін ұйымдарға, KEGOC желісі арқылы электр энергиясын жеткізуді жүзеге асыратын тұлғалар топтарына, сондай-ақ ЖЭК-пен екіжақты шарттар жасасқан тұтынушыларға көрсетіледі.

ҚР-да э/э тұтынудың қалған көлемі ұлттық электр торабын пайдалану бойынша қызметте қамтылады, өйткені заңнамаға сәйкес электр энергиясын барлық тұтынушылар электр энергиясын ҰЭТ-ты пайдалана отырып, электр энергиясын бірыңғай сатып алушыдан сатып алуға міндетті.

Нәтижесінде 2023 жылдың нақты кезеңдерін 2022 жылмен салыстыру қате болып табылады.

Электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер көлемі 106 284 млн кВт•сағ құрады. 2022 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 255 млн кВт•сағ немесе 2,6%-ға артты. Импортталатын электр энергиясы көлемінің ұлғаюына байланысты қызметтер көлемі өсті.

Электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтер көлемі 205 415 млн кВт•сағ құрады. 2022 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 465 млн кВт•сағ немесе 2,4%-ға артты. Қазақстан Республикасының электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілерінің электр энергиясын тұтынуының артуы себебінен көрсетілетін қызметтер көлемі артты.

Электр энергиясының келісімшарттық емес ағындары

2023 жылы «KEGOC» АҚ (Қазақстан Республикасы) және «НЭС Кыргызстана» ААҚ (Қырғыз Республикасы) арасында жоспардан тыс ағындарды реттеу үшін электр энергиясын сатып алу-сату шарттары жасалды. Осы шарттар бойынша өзара есеп айырысу шарттардың талаптарына сәйкес жүргізілді.

«НЭС Кыргызстана» ААҚ (Қырғыз Республикасы) және «НЭС Узбекистана» АҚ-мен (Өзбекстан Республикасы) 2024 жылға да шарт жасалды.

Орталық Азиямен электр энергиясының келісімшарттық емес ағыныны тәуекелі жоқ

Қазақстанның макроэкономикалық көрсеткіштері

2023 жылғы қаңтар-қарашаның қорытындысы бойынша Қазақстан экономикасының өсуі 4,9 пайызды құрады, ал өткен жылдың ұқсас кезеңінде бұл көрсеткіш 2,7 пайыз деңгейінде болды. Жалпы, жан басына шаққандағы ЖІӨ 11,5 мыңнан 13,3 мың долларға дейін өсті. Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 15%-ға өсіп, 15 трлн теңгені құрады.

2023 жылы электр энергиясын тұтыну көлемі 115 млрд кВт•сағ (2022 жылы — 112,9 млрд кВт•сағ) деңгейінде болды. Өндіріс 112,8 млрд кВт•сағ, көршілес елдерден электр энергиясының импорты — 3,4 млрд кВт•сағ, экспорт — 1,4 млрд кВт•сағ құрады.

ҚР БЭЖ қуаты мен электр энергиясының болжамды теңгеріміне сәйкес электр энергиясын тұтынудың 2024 жылғы 120,6 млрд кВт•сағ-тан 2030 жылы 155,9 млрд кВт•сағ-қа дейін өсуі, сондай-ақ электр энергиясын өндірудің 2024 жылғы 118,3 млрд кВт•сағ-тан 2030 жылы 142,5 млрд кВт•сағ-қа дейін өсуі күтілуде, бұл Қазақстан Республикасында электр энергиясын жеткізу көлемін ұлғайтады.

Маусымдылық

Көрсетілетін жүйелік қызметтердің көлемі айқын маусымдық сипатқа ие. Күзгі-қысқы кезеңдерде көрсетілетін қызметтердің көлемі электр энергиясын тұтынудың өсуіне байланысты ұлғаяды. Жазғы және көктемгі кезеңдерде тұтынудың төмендеуі және тиісінше көрсетілетін жүйелік қызметтер көлемінің төмендеуі байқалады.

Инфляция деңгейі

Соңғы жылдары Қазақстандағы инфляцияның орташа деңгейі 2022 жылы 20,3%-ға дейін өсу кезеңін қоспағанда, кемінде 8,4%-ды құрайды (дереккөз: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі). 2023 жылы инфляция Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 9,8%-ға жетті.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері (ҚНҚ)

Компания Басшылығы мен Директорлар кеңесі тоқсан сайын ҚЕХС сәйкес дайындалған шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде есептелген ҚНҚ-ні мониторингтейді.

Қаржылық ҚНҚ

№	Көрсеткіштер	Өлш. бірл.	Түрі	Анықтамасы/Есептеу
1	Таза табыс	млн/млрд теңге	аналитикалық	Таза табыс = А-В-С, мұнда А — Жалпы кірістер (негізгі және негізгі емес қызметтен түсетін кірістер); В — Жалпы шығыстар (КТС қоса алғанда, негізгі және негізгі емес қызметтен шығыстар); С — бақыланбайтын үлес.
2	EBITDA	млн/млрд теңге	салалық	EBITDA = (А+В+В1)-(С-Ғ)-(D-G)-(E-H)+P, мұнда А — Сатудан түскен кірістер; В — Мемлекеттік субсидиялар; В1 — Пайыздық кірістер және басқа да қаржылық кірістер (олардың негізгі қызметі бойынша қаржы сегментіне дейін); С — Сату құны; D — Жалпы және әкімшілік шығыстар; E — Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар; Ғ — Сатудың өзіндік құнында ескерілетін тозу, сарқылу және амортизация; G — Жалпы және әкімшілік шығыстарда ескерілетін тозу, сарқылу және амортизация; H — тасымалдау өткізу бойынша шығыстарда ескерілетін тозу, сарқылу және амортизация; P — Есепті күннің алдындағы 12 (он екі) ай ішінде үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын ұйымдардан алынған пайда/залал.
3	EBITDA margin	%	салалық	EBITDA margin = ((А+В+В1)-(С-Ғ)-(D-G)-(E-H))/(А+В+В1) x 100, мұнда А — Сатудан түскен кірістер; В — мемлекеттік субсидиялар; В1 — пайыздық кірістер және басқа қаржылық кірістер (олардың негізгі қызметі бойынша қаржы сегментіне дейін); С — сату құны; D — жалпы және әкімшілік шығындар; E — Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар; Ғ — Сатудың өзіндік құнында ескерілетін тозу, сарқылу және амортизация; G — Жалпы және әкімшілік шығыстарда ескерілетін тозу, сарқылу және амортизация; H — Тасымалдау өткізу бойынша шығыстарда ескерілетін тозу, сарқылу және амортизация.
4	FCF	млн/млрд теңге	аналитикалық	FCF = Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары — CAPEX + ДЗО/СП түскен дивидендер.
5	Долг/EBITDA	коэф.	стратегиялық	Қарыз/EBITDA = А/В, мұнда А = қарыз алу нәтижесінде компания тартқан ақша қаражатының сомасы, В = Негізгі қызметтен түсетін кіріс — амортизацияны есепке алмағанда қызметтердің өзіндік құны — амортизацияны есепке алмағанда жалпы және әкімшілік шығыстар-өткен 12 айдағы амортизацияны есепке алмағанда өткізу бойынша шығыстар.
6	ROACE	%	аналитикалық	ROACE (Тартылған капиталдың табыстылығы) = (Таза табыс + (сыйақы шығыстары) * (1-корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі))/ACE, мұнда ACE = кезеңдер арасындағы орташа тартылған капитал (қарыз + меншікті капитал).
7	NAV	млн./млрд теңге	стратегиялық	NAV (Таза активтердің құны) = (Активтер-міндеттемелер-бақыланбайтын қатысу үлесі)*n + [(Акционерге/Үкіметке есептелген дивидендтер + өзге де бөліністер — үкіметтен не бас компаниядан қарыздар бойынша дисконт — Акционерден/Үкіметтен жарғылық капиталға салым) акционердің үлесіне] 2015 жылдан бастап жиынтық түрде.
8	TSR	%	стратегиялық	TSR (Листингтік компания үшін акционердің жалпы кірістілігі) = (акцияның соңындағы бағасы-акцияның басындағы бағасы + бір акцияға алынған дивидендтер-бір акцияға жарғылық капиталға салым) / акцияның басындағы бағасы.

Қаржылық ҚНҚ (жалғасы)

Төменде компанияның қаржылық стратегиялық, аналитикалық және салалық тиімділігінің динамикасы көрсетілген.

№	Атауы	2022 жыл		2023 жыл		кезеңге арналған жоспарға %	осыған ұқсас кезеңдегі фактіге %
		Факт	Жоспар	Факт	Жоспар		
Стратегиялық ҚНҚ							
1	NAV, млрд теңге	421,2	427,3	408,0		95%	97%
2	TSR, %	-10,67	7,06	3,44		49%	-32%
3	Қарыз/EBITDA, коэф.	1,53	1,64	1,51		92%	99%
Аналитикалық ҚНҚ							
4	Таза табыс, млрд теңге	26,7	31,5	43,4		138%	163%
5	ROACE, %	4,16	5,08	6,49		128%	156%
6	FCF, млрд теңге	66,3	63,8	46,0		72%	69%
Салалық ҚНҚ							
7	EBITDA, млрд теңге	102,5	102,6	108,1		105%	106%
8	EBITDA margin, %	-	41	43		102%	-

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша қалыптастырылған 1 деңгейдегі ҚНҚ-ның нақты мәндерінің жоспарлы мәндерден ауытқу факторлары:

NAV, млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспарлы көрсеткішпен салыстырғанда NPV 19,3 млрд теңгеге төмендеді. Көрсеткіштің өзгеруіне 1 акция бағасының төмендеуі әсер етті (факт — 1 482,0 теңге, жоспар 1 552,1 теңге).

TSR, %

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспармен салыстырғанда көрсеткіш 3,6 пайыздық тармаққа төмендеді. Көрсеткіштің өзгеруіне 1 акция бағасының төмендеуі әсер етті (факт-1 482,0 теңге, жоспар — 1 552,1 теңге).

Қарыз/EBITDA, коэф.

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспармен салыстырғанда көрсеткіш 0,13%-ға немесе 7,94%-ға төмендеді. Көрсеткіштің өзгеруіне мыналар оң әсер етті:

- 4,9 млрд теңге — негізінен 1 млн АҚШ доллары сомасына ХҚДБ қарызының бір бөлігін ішінара мерзімінен бұрын өтеуге байланысты қарыздар бойынша міндеттемелерді азайту есебінен;
- 5,6 млрд теңге — EBITDA артуы.

Таза табыс, млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспарлы көрсеткішпен салыстырғанда таза пайда 11,9 млрд теңгеге өсті, көрсеткіштің өзгеруіне мынадай факторлар әсер етті:

(+) оң факторлар:

- 6,2 млрд теңге — негізінен қызметтер көлемінің ұлғаюы есебінен, оның ішінде э/энергиясын жеткізу бойынша 3,8 млрд теңгеге (34,8-ден 36,01 млрд кВт•сағатқа дейін), техникалық диспетчерлеу бойынша 220,3 млн теңгеге (105,6-дан 106,3 млрд кВт•сағатқа дейін) және ҰЭТ-ты пайдалану бойынша жаңа қызметті қосу есебінен 1,2 млрд теңгеге реттеліп көрсетілетін қызметтер бойынша кірістердің өсуі;

- 3,3 млрд теңге – 2023 жылғы 4-тоқсанда жүргізілген түгендеу нәтижесінде НҚ және MEA амортизациясы бойынша шығынның төмендеуі;
- 2,7 млрд теңге – жинақ шоттарындағы және депозиттердегі ақшалай қаражаттармен жасалған операциялардан сыйақы мөлшерлесінің жоғарылауы салдарынан қаржылық операциялардан түсетін кірістің өсуі;
- 0,9 млрд теңге – ұлттық валютаны нығайту нәтижесінде валюталық операциялар бойынша кірістердің өсуі;
- 0,7 млрд теңге – басқа факторлар.

(-) теріс факторлар:

- 2,1 млрд теңге – сатып алудың орташа бағасының 8,33-тен 11,73 теңге/кВт•сағатқа дейін өсуі нәтижесінде э/энергиясының технологиялық шығыны бойынша шығыстың артуы (ЭТН-де ысырапты өтеу үшін э/э сатып алу-сату бойынша операцияларды есепке алғанда).

ROACE, %

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспармен салыстырғанда көрсеткіш 1,41 пайыздық тармаққа өсті. Көрсеткіштің өзгеруіне келесі оң факторлар әсер етті:

- 11,8 млрд теңге — салық салудан кейінгі таза операциялық пайданың өсуі (1,43 пайыздық тармақ), оның ішінде реттеліп көрсетілетін қызметтер бойынша кірістердің өсуі есебінен (э/энергиясын жеткізу бойынша көлемдердің 34,8-ден 36,01 млрд кВт•сағатқа 3,8 млрд теңгеге өсуі және ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызмет бойынша 1,2 млрд теңгеге өсуі);
- 2,9 млрд теңге — активтерді қайта бағалау бойынша резервті төмендету шоты нәтижесінде меншікті капиталды ұлғайту үшін (бастапқы жоспарды қалыптастыру кезінде бағалау резерві 570 млрд теңгені, факт — 489 млрд теңгені құрады) АСЕ орташа тартылған капиталын ұлғайту (-0,2 пайыздық тармақ).

Еркін ақша ағыны (FCF), млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспарлы көрсеткіштермен салыстырғанда көрсеткіштің 17,8 млрд теңгеге төмендеуі байқалды, көрсеткіштің өзгеруіне мынадай факторлар әсер етті:

(-) теріс факторлар:

- 8,5 млрд теңге — корпоративтік табыс салығы бойынша төлемдер;
- 2,2 млрд теңге — пайыздар бойынша сыйақы төлеу;
- 5,2 млрд теңге — операциялық қызмет бойынша өзге де төлемдер;
- 2,0 млрд теңге — өндірістің ағымдағы деңгейін ұстап тұру мақсатында күрделі қаржы салымдары бойынша шығындардың өсуі.

EBITDA, млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша жоспарлы көрсеткіштермен салыстырғанда 5,6 млрд теңгеге өсу байқалды, көрсеткіштің өзгеруіне мынадай факторлар әсер етті:

(+) оң факторлар:

- 6,2 млрд теңге — реттеліп көрсетілетін қызметтер бойынша кірістердің өсуі негізінен қызметтер көлемін ұлғайту есебінен, оның ішінде э/энергиясын жеткізу бойынша (34,8-ден 36,01 млрд кВт•сағ) 3,8 млрд теңгеге, техникалық диспетчерлеу бойынша (105,6-дан 106,3 млрд кВт•сағ) 220,3 млн теңгеге және жаңа ҰЭТ-ты пайдалану қызметін қосу есебінен 1,2 млрд теңгеге ұлғаюы есебінен болды;
- 1,3 млрд теңге — негізгі қорлар жіктеуішінің өзгеруі салдарынан салықтар бойынша, оның ішінде мүлік салығы бойынша шығыстардың азаюы;
- 1,2 млрд теңге — салықтық тексеру актісіне сәйкес 2023 жылы жөндеу бойынша шығыстардың шамамен 0,8 млрд теңгесін КҚС (күрделі қаржы салымдарына) қайта жіктеуге, сондай-ақ транзиттік желілер бойынша жөндеуге арналған шығындардың 0,5 млрд теңгеге төмендеуі есебінен жөндеу бойынша шығындардың төмендеуі;

(-) теріс факторлар:

- 2,1 млрд теңге — орташа сатып алу бағасының 8,33 теңгеден 11,73 теңгеге/кВт•сағ дейін өсуі салдарынан э/энергияның технологиялық шығысы бойынша шығындардың артуы (ЭТН-дегі шығындарды өтеу үшін э/э сатып алу-сату операцияларын ескере отырып);
- 1,0 млрд теңге — басқа факторлар.

Қаржылық ҚНҚ (жалғасы)

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша қалыптастырылған 1 деңгейдегі ҚНҚ нақты мәндерінің 2022 жылғы нақты мәндерден ауытқу факторлары:

NAV, млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылдың нақты мәнімен салыстырғанда NAV 13,2 млрд теңгеге төмендеді. Көрсеткіштің өзгеруіне 1 акцияға бағаның төмендеуі (факті — 1 482,0 теңге, жоспар-1 620,02 теңге), сондай-ақ Компания акцияларын қайталама орналастыру нәтижесінде акциялар санының 275 292 728 данаға дейін ұлғаюы әсер етті (22,6 млрд теңге сомасына 15 294 118 акция орналастырылды).

TSR, %

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылдың нақты мәнімен салыстырғанда көрсеткіш 14,11 пайыздық тармаққа өсті. Көрсеткіштің өзгеруіне 1 акция бағасының өзгеруі және 2022 жылмен салыстырғанда ағымдағы жылы дивидендтер төлеудің ұлғаюы әсер етті.

Қарыз/ЕБИТДА, коэф.

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылғы нақты мәнмен салыстырғанда 0,02 тармаққа шамалы төмендеді.

Таза пайда, млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылдың ұқсас кезеңінің нақты мәнімен салыстырғанда таза пайда 16,6 млрд теңгеге өсті, көрсеткіштің өсуіне мынадай факторлар әсер етті:

(+) оң факторлар:

- 17,3 млрд теңге — реттеліп көрсетілетін қызметтер бойынша кірістердің өсуі негізінен жаңа ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметті іске асыру есебінен 65,0 млрд теңге мөлшерінде және беру көлемдерінің 46,3 млрд теңгеге төмендеуі салдарынан э/энергия жеткізу бойынша кірістердің төмендеуі есебінен болды;
- 8,8 млрд теңге – Бірыңғай сатып алушы мен ЭТН-нің енгізілуіне байланысты Ресей Федерациясымен шекарадағы теңгерімсіздіктерді өтеу мақсатында теңгерімдеуші электр энергиясы мен электр энергиясы бойынша жиынтықтың қаржылық нәтижесі өткен жылмен салыстырғанда төмендеді;
- 2,2 млрд теңге – жинақ шоттарындағы және депозиттердегі Ақшалай қаражаттармен жасалған операциялардан сыйақы мөлшерлемесінің жоғарылауы салдарынан қаржылық операциялардан түсетін кірістің өсуі.

(-) теріс факторлар:

- 10,8 млрд теңге — электр энергиясының технологиялық шығынын өтеу мақсатында электр энергиясын сатып алуға арналған шығыстардың артуы (ЭТН-дегі шығындарды өтеу үшін э/э сатып алу-сату жөніндегі операцияларды ескере отырып) сатып алу-дың орташа бағасын 8,33 теңгеден 11,73 теңгеге/кВт•сағ ұлғайту есебінен болды;
- 0,9 млрд теңге – басқа факторлар.

ROACE, %

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылдың ұқсас кезеңінің нақты мәнімен салыстырғанда көрсеткіш 2,33 пайыздық тармаққа өсті. Көрсеткіштің өзгеруіне келесі оң факторлар әсер етті:

- 18,0 млрд теңге — салық салудан кейінгі таза операциялық пайданың өсуі (2,18 пайыздық тармақ), оның ішінде реттеліп көрсетілетін қызметтер бойынша кірістердің өсуі есебінен негізінен жаңа ҰЭТ-ты пайдалану қызметін іске асыру есебінен 65,0 млрд теңге мөлшерінде және жеткізу көлемдерінің 46,3 млрд теңгеге төмендеуі салдарынан э / энергия жеткізу бойынша кірістердің төмендеуі;
- 29,5 млрд теңге — негізінен қарызды азайту есебінен орташа тартылған ACE капиталын төмендету (0,15 пайыздық тармақ).

Еркін ақша ағыны (FCF), млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылдың нақты көрсеткішімен салыстырғанда 20,305 млрд теңгеге төмендеу орын алды, көрсеткіштің өзгеруіне мынадай факторлар әсер етті:

(-) теріс факторлар:

- 6,890 млрд теңге — өндірістің ағымдағы деңгейін ұстап тұру мақсатында күрделі қаржы салымдар бойынша шығындардың өсуі;
- 8,703 млрд теңге — пайыз бойынша сыйақы төлеу;
- 4,238 млрд теңге — корпоративтік табыс салығы бойынша төлемдер;
- 0,474 млрд теңге – басқа факторлар.

ЕБИТДА, млрд теңге

2023 жылғы 12 айдың қорытындысы бойынша 2022 жылдың нақты көрсеткішімен салыстырғанда көрсеткіштің мәні 5,6 млрд теңгеге ұлғайды, көрсеткіштің өзгеруіне мынадай факторлар әсер етті:

(+) оң факторлар:

- 17,3 млрд теңге — реттеліп көрсетілетін қызметтер бойынша кірістердің өсуі негізінен жаңа ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметті іске асыру есебінен 65,0 млрд теңге мөлшерінде және жеткізу көлемдерінің 46,3 млрд теңгеге төмендеуі салдарынан э/энергия жеткізу бойынша кірістердің төмендеуі есебінен болды;

(-) теріс факторлар:

- 10,8 млрд теңге — электр энергиясының технологиялық шығынын өтеу мақсатында электр энергиясын сатып алуға арналған шығыстардың ұлғаюы (ЭТН-дегі шығындарды өтеу үшін э/э сатып алу-сату жөніндегі операцияларды ескере отырып) сатып алу-дың орташа бағасын 8,33 теңгеден 11,73 теңгеге/кВт•сағ ұлғайту есебінен болды;
- 0,8 млрд теңге — басқа факторлар.

Қаржылық емес корпоративтік ҚНҚ

№	Көрсеткіштер	Өлш. бірл.	Түрі	Анықтау/Есептеу
1	LTIFR	коэф.	корпоративтік	Уақытша еңбекке жарамсыздыққа әкелетін жарақаттар жиілігінің коэффициенті, оның ішінде еңбек қызметіне байланысты қайтыс болу жағдайлары
2	GA (Grid Availability — желінің қолжетімділігі, жылына %)	%	корпоративтік	Тұтынушыларды электрмен жабдықтаудың сенімділігін сипаттайтын, тұтынушыларды электрмен жабдықтау үзілісінің орташа уақытын және электр энергиясын жеткіліксіз шығарудың жылдық көлемін ескере отырып айқындалатын коэффициент. GA мәнін анықтау кезінде үтірден кейінгі 5 белгі көрсетіледі, $GA = (1 - AIT / \text{Жылына минуттар саны}) \times 100\%$, мұнда: AIT — average interruption time — орташа үзіліс уақыты, минут $AIT = \sum ENS (MBT.caг.) / \text{Орташа жылдық қуат (МВт)} * 60$, мұнда: ENS (Energy Not Supplied — табиғи сипаттағы ТЖ, сондай-ақ дүлей құбылыстар нәтижесінде болған технологиялық бұзылыстарды қоспағанда, бір жыл ішінде э/э толық босатылмауы, MBT*caг)
3	«KEGOC» АҚ әлеуметтік тұрақтылық деңгейі	%	корпоративтік	Samruk Research services әдістемесі (SRS индекс) негізінде «KEGOC» АҚ еңбек ұжымындағы әлеуметтік тұрақтылық деңгейін өлшеудің мониторингтік құралы болып табылады. SRS зерттеуінің негізгі мақсаты — уақтылы ескерту шараларын қабылдауға мүмкіндік беретін еңбек қатынастарындағы проблемалық аймақтарды диагностикалау. Зерттеу бірқатар индикаторларды қамтиды: жалпы әл-ауқат (өмір сапасының шарттары, материалдық жағдай және болашақты қабылдау); еңбек жағдайлары мен қауіпсіздігі (еңбек жағдайлары, еңбекті қорғау және қауіпсіздік); адалдық (сенім, әділеттілік және адалдық); қарым-қатынас (қарым-қатынас, тапсырмаларды түсіну және кері байланыс) және наразылық көңіл-күйлері (еңбек жағдайындағы шиеленіс және наразылық акцияларына қатысуға дайындығы) өндірістік персонал арасында.
4	Басым инвестициялық жобаларды іске асыру	саны	корпоративтік	Көрсеткіш «KEGOC» АҚ басым инвестициялық жобаларын іске асыру жөніндегі іс шаралардың орындалуын көрсетеді

Қаржылық емес корпоративтік ҚНҚ (жалғасы)

LTIFR, коэффициент

2023 жылдың қорытындысы бойынша 0,15 (бір қызметкер аяғынан жарақат алды) деңгейінде көрсеткішке қол жеткізілді, 2022 жылдың нақты мәнімен салыстырғанда (факт-0,45) жазатайым оқиғалар саны азайды.

GA (Grid Availability — желінің қолжетімділігі, жылдық %)

2023 жылдың қорытындысы бойынша нақты мәнмен салыстырғанда көрсеткіш біршама өсті және 99,99988% деңгейінде қол жеткізілді.

«KEGOC» АҚ әлеуметтік тұрақтылық деңгейі

2023 жылдың қорытындысы бойынша көрсеткіш 2022 жылдың деңгейінде қалды және 86%-ды құрады.

Басым инвестициялық жобаларды іске асыру

2023 жылдың қорытындысы бойынша көрсеткішке мақсат деңгейінде қол жеткізілді, жобалар бойынша жоспарланған 2 іс-шара белгіленген мерзімде орындалды

ҚЫЗМЕТТІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Төмендегі кестеде 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы KEGOC нәтижелерін ұсынылды:

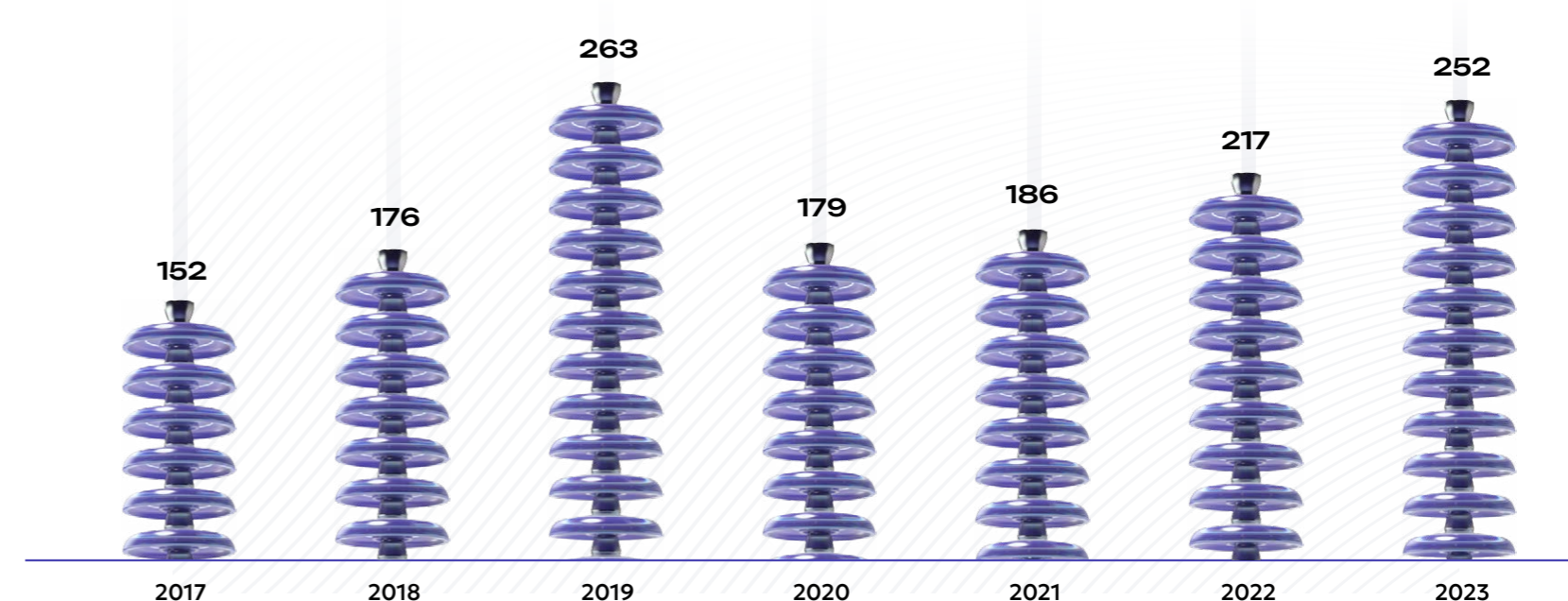
Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		Өзгеріс	
	2023 ж.	2022 ж.	абсолютті мән	%
Кірістер	252.136.383	217.255.548	34.880.835	16
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(181.403.604)	(166.355.885)	(15.047.719)	9
Жалпы пайда	70.732.779	50.899.663	19.833.116	(39)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(11.113.427)	(9.020.431)	(2.092.996)	(23)
Іске асыру бойынша шығыстар	(490.990)	(310.355)	(180.635)	58
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған шығынды қалпына келтіруден түскен кіріс	-	949.895	(949.895)	(100)
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған шығын	-	(4.548.255)	4.548.255	(100)
(Құнсызданудан болған шығын)/негізгі құралдардың құнсыздануын қалпына келтіру	(462.516)	23.385	(485.901)	(2078)
Операциялық пайда	58.665.846	37.993.902	20.671.944	54
Қаржылық кірістер	7.576.474	5.726.115	1.850.359	32
Қаржылық шығындар	(13.709.414)	(13.294.934)	(414.480)	3
Оң бағамдық айырмашылық, нетто	951.337	114.963	836.374	728
Қауымдасқан компанияның пайдадағы үлесі	195.304	469.123	(273.819)	(58)
Басқа кірістер	3.051.135	2.488.310	562.825	23
Басқа шығындар	(747.948)	(500.704)	(247.244)	49
(Есептеу)/ күтілетін кредиттік залалдар үшін резервті қалпына келтіру	(2.384.102)	(528.687)	(1.855.415)	351
Салық салуға дейінгі пайда	53.598.632	32.468.088	21.130.544	65
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(10.202.243)	(5.720.479)	(4.481.764)	78
Үздіксіз қызметтен бір жылдағы пайда	43.396.389	26.747.609	16.648.780	62

Жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепке сәйкес Компанияның 2023 жылғы барлық кірістері 266 496 173 мың теңгені құрады. Компанияның 2023 жылғы шығыстары (оның ішінде КТС) барлығы 223 099 784 мың теңгені құрады.

«KEGOC» АҚ түсімі (мың теңге)

Негізгі қызметтен түскен кірістер 252 136 383 мың теңгені құрады және 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 34 880 834 мың теңгеге немесе 16,06% — ға ұлғайды. Негізінен өсім көлемдер мен тарифтердің 17 254 686 мың теңгеге ұлғаюы салдарынан реттеліп көрсетілетін қызметтерден түсетін кірістердің, сондай-ақ ҚР теңгерімдеуші нарығында теңгерімдеуші электр энергиясын сатудан түсетін кірістердің 19 171 922 мың теңгеге өсуімен байланысты.

Негізгі қызметтен түскен кіріс, млрд теңге

Келесі кестеде 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қызметтерді сатудан түскен түсім бойынша KEGOC шоғырландырылған деректері берілген:

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		Ауытқу	
	2023 ж.	2022 ж.	абсолютті мән	%
Электр энергиясын жеткізу	105.590.568	151.863.107	(46.272.540)	(30)
ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметтер	65.012.533	-	65.012.533	-
Техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер	34.220.352	32.130.461	2.089.892	7
Теңгерімдеуші электр энергиясын сатудан түсетін кірістер	19.171.922	-	19.171.922	-
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтер	16.549.298	20.124.496	(3.575.198)	(18)
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түсетін кірістер	8.740.009	10.485.035	(1.745.026)	(17)
— с.і. сатып алынған электр энергиясын сатудан түскен табыс	118.080	27.144	90.936	335
Қуатты реттеу қызметтері	481.092	645.538	(164.446)	(25)
Басқалары	2.370.609	2.006.911	363.698	18
Барлығы	252.136.383	217.255.548	34.880.835	16

Төмендегі кестеде 2023 және 2022 жылдарға арналған ТМРК бекіткен тарифтерді ескере отырып, реттелетін қызметтер бойынша кірістердің есебі берілген:

Электр энергиясын жеткізу және ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызмет

«KEGOC» АҚ Электр энергиясын бірыңғай сатып алушы механизмін және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын енгізуге байланысты «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына енгізілген өзгерістерге сәйкес 2023 жылғы 1 шілдеден бастап э/э жеткізу саласында екі қызмет көрсетеді: ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу және ұлттық электр торабын пайдалану бойынша.

Мың теңгемен	Өлш. бірл.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
		2023 ж.	2022 ж.	%, өзг.
Электр энергиясын жеткізуден түскен табыс (жеңілдіктерді ескере отырып)	мың теңге	105 590 568	151 863 107	(30)
Электр энергиясын жеткізудің нақты көлемі	млн кВт·сағ	39 244	58 570	(33)
- оның ішінде электр энергиясын жеткізудің ақылы көлемі	млн кВт·сағ	36 098	53 898	(33)
Орташа тариф	теңге/кВт·сағ	2,925	2,812	4
ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметтен түсетін табыс	мың теңге	65 012 533	-	-
Қызметтің нақты көлемі	млн кВт·сағ	35 984	-	-
Орташа тариф	теңге/кВт·сағ	1,807	-	-

Электр энергиясын жеткізу бойынша кірістер 105 591 млн теңгені құрады және 2022 жылғы ұқсас кезеңнің нақты көрсеткіштерімен салыстырғанда 46 273 млн теңгеге төмендеді.

ҰЭТ-ты пайдалану бойынша қызметтен түскен кірістер 65 013 млн теңгені құрады.

2022 жылмен салыстырғанда ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтер көлемінің төмендеуі мыналарға байланысты болды.

«Қазақстан Республикасындағы әкімшілік реформа мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен 2023 жылғы 1 шілдеден бастап электр энергиясын бірыңғай сатып алушының моделін енгізу және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын іске қосу бөлігінде «Электр энергетикасы туралы» Заңға (бұдан әрі — Заң) өзгерістер енгізілді.

Осыған байланысты ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтер көлемінің құрылымы өзгертілді.

Мәселен, Электр энергетикасы туралы заңның 1-бабының 27-1) тармағына сәйкес, ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізу бойынша көрсетілетін қызмет — электр энергиясын экспорттайтын және импорттайтын электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілеріне және электр энергиясының мемлекетаралық транзитінің көлемі үшін басқа мемлекеттердің ұйымдарына, осы ұйымдардың құрамына кіретін объектілер үшін ұлттық электр торабы арқылы электр энергиясын жеткізуді жүзеге асыратын тұлғалар тобына кіретін ұйымдарға, шартты тұтынушыларға, сондай-ақ жаңартылатын энергия көздерін пайдаланатын энергия өндіруші ұйымдармен екіжақты шарттар жасасқан тұтынушыларға жүйелік оператор көрсететін қызмет.

Бұдан басқа, заң шеңберінде Қазақстан Республикасының Табиғи монополиялар туралы заңнамасына сәйкес электр энергиясын жеткізу саласына жататын, «KEGOC» АҚ электр энергиясының көтерме сауда нарығының субъектілеріне олардың электр энергиясын бірыңғай сатып алушыдан сатып алуы және теңгерімдеуші электр энергиясын сатып алу-сату операцияларын және теңгерімдеуші электр энергиясы нарығының есеп айырысу орталығымен теріс теңгерімсіздіктерді жүзеге асыруы кезінде көрсететін ұлттық электр торабын пайдалану бойынша жаңа қызмет енгізіледі.

Техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтерден түскен табыс

Мың теңгемен	Өлш.бірл.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
		2023 ж.	2022 ж.	%, өзг.
Техникалық диспетчерлендіруден түскен табыс	мың теңге	34 220 352	32 130 461	6,5
Техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер көлемі	млн кВт·сағ	106 284	104 264	1,9
Орташа тариф	теңге/кВт·сағ	0,322	0,308	4,5

Электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша кірістердің ұлғаюы 2022 жылғы ұқсас кезеңнің нақты көрсеткіштерімен салыстырғанда тарифтің 4,5%-ға (0,308-ден 0,322 теңгеге/кВт·сағ) ұлғаюы есебінен 2 090 млн теңгені құрады, бұл кірісті 1 467 млн теңгеге ұлғайтуға мүмкіндік береді, техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер көлемінің өсуі есебінен кірістер 622 млн теңгеге өсті.

2023 жылғы 12 айда электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтердің нақты көлемі 106,284 млрд кВт·сағатты құрады. 2022 жылдың ұқсас кезеңінің нақты көрсеткіштерімен салыстырғанда көлемі 2,020 млрд кВт·сағ немесе 1,9% — ға өсті.

Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтен түскен кіріс

Мың теңгемен	Өлш.бірл.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
		2023 ж.	2022 ж.	%, өзг.
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастырудан түсетін табыс	мың теңге	16 549 298	20 124 496	(17,8)
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтер көлемі	млн кВт·сағ	205 415	203 124	1,1
Орташа тариф	теңге/кВт·сағ	0,081	0,099	(18,7)

Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша кірістердің төмендеуі тарифті 18,7%-ға (0,099 теңгеден 0,081 теңгеге/кВт·сағ) төмендету есебінен 2022 жылдың ұқсас кезеңінің нақты көрсеткіштерімен салыстырғанда 3 575 млн теңгені құрады, бұл кірістерді 3 803 млн теңгеге қысқартты.

Электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтердің нақты көлемі 2023 жылғы 12 айда 205,415 млрд кВт·сағатты құрады. 2022 жылмен салыстырғанда Қазақстан Республикасының көтерме сауда нарығында электр энергиясын өндіру-тұтыну көлемінің өсуіне байланысты 2,291 млрд кВт·сағ немесе 1,1% — ға өсу байқалды.

Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосының ауытқуларының сағаттық көлемін өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен табыс

Мың теңгемен	Өлш.бірл.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
		2023 ж.	2022 ж.	%, өзг.
Э/э ағындарының мемлекетаралық сальдосының ауытқуларының сағаттық көлемін өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен кіріс	мың теңге	8 740 009	10 485 035	(18)
Э/э ағындарының мемлекетаралық сальдо ауытқуларының сағаттық көлемін өтеу мақсатында электр энергиясын сату жөніндегі қызметтер көлемі	мың кВт·сағ	1 342 338	1 297 672	(6)
- с.і. сатып алынған электр энергиясын сатудан түскен табыс	мың теңге	118 080	27 144	335
- Сатып алынған электр энергиясын өткізу бойынша қызметтер көлемі	мың кВт·сағ	13 141	3 628	262
- Бағасы	теңге/кВт·сағ	8,99	7,48	20

Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосының сағаттық ауытқу көлемін өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен табыс ҚР-дан РФ-ға электр энергиясын сату көлемінің 87 млн кВт·сағ (немесе 642 млн теңгеге) төмендеуіне және орташа өлшенген бағаның 7,38-ден 6,49 теңге/кВт·сағ-қа дейін (немесе 1 194 млн теңгеге) төмендеуіне байланысты өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 1 836 млн теңгеге немесе 18% -ға төмендеді.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде сатып алынған электр энергиясын сатудан түскен табыс 118 млн теңгені құрады және 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда (27 млн теңге) 91 млн теңгеге өсті, негізінен Қырғыз Республикасына электр энергиясының жоспарлы ағыны көлемінің 9 512 мың кВт·сағ-ға (3 629-дан 13 141 мың кВт·сағ-қа дейін) өсуі есебінен, баға 7,48 теңгеден 8,99 теңге/кВт·сағ-қа дейін ұлғайды.

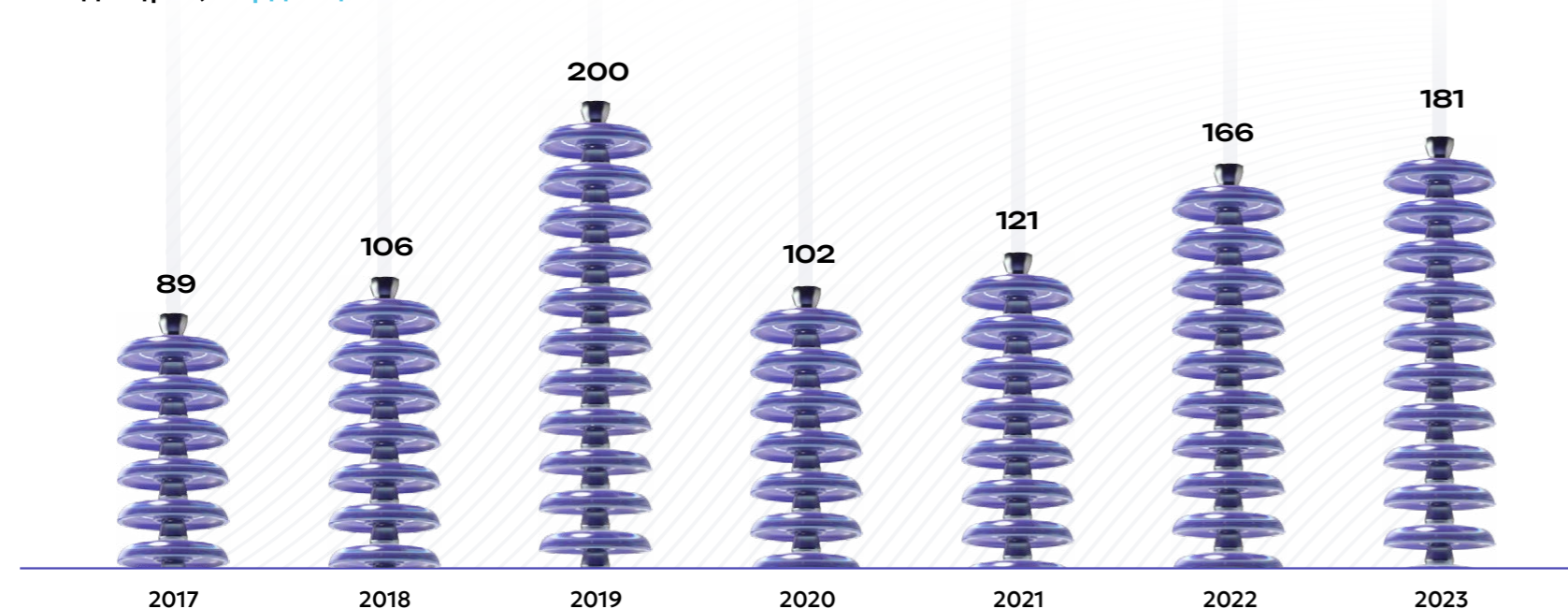
Қуатты реттеу бойынша қызметтерді іске асырудан түсетін кіріс

Мың теңгемен	Өлш.бірл.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
		2023 ж.	2022 ж.	%, өзг.
Қуатты реттеу бойынша қызметтерді іске асырудан түскен кіріс	мың теңге	481 092	645 538	(25)
Қуатты реттеу бойынша қызметтердің көлемі	МВт	516	604	(15)
Орташа өлшенген баға	теңге/кВт·сағ	932,35	1068,83	(13)

Бейрезиденттерге қуатты реттеу бойынша қызметтерді сатудан түскен табыс 2023 жылы (481 млн теңге) 2022 жылмен салыстырғанда (646 млн теңге) 25% — ға немесе 164 млн теңгеге азайды. Бұл көрсетілген қызметтер көлемінің 88 МВт-қа (немесе 94 млн теңгеге) азаюына және орташа өлшенген бағаның 1 068,83 теңгеден 932,35 теңгеге/кВт-қа (немесе 70 млн теңгеге) төмендеуіне байланысты болды.

Сатудың өзіндік құны

Өзіндік құны, млрд теңге

Келесі кестеде 2023 және 2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған сатудың өзіндік құны бойынша «KEGOC» АҚ шоғырландырылған деректері берілген:

	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін			
	2023 жыл		2022 жыл	
	мың теңгемен	сату құнының %	мың теңгемен	сату құнының %
Тозу және амортизация	50 380 059	28%	60 253 195	36%
Электр энергиясының технологиялық шығысы	35 185 787	19%	23 279 882	14%
Электр энергиясы ағындарының мемлекет аралық сальдосының ауытқуларын сағаттық көлемдерін өтеу мақсатымен электр энергиясын сатып алу шығыстары	31 317 122	17%	28 421 668	17%
Еңбекақыны төлеу бойынша шығыстар және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да төлемдер	30 807 594	17%	24 612 591	15%
Пайдалану және жөндеу бойынша шығыстар	8 021 154	4%	8 910 057	5%
Салықтар	7 656 776	4%	9 283 619	6%
ҚР ЭТН-де теңгерімдеуші электр энергиясын сатып алуға арналған шығыстар	4 750 406	3%	—	—
Жүктемені көтеруге қуаттың дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	4 140 042	2%	4 701 427	3%
Қорлар	1 611 784	1%	1 185 808	1%
Қорғау бойынша шығыстар	1 553 273	1%	1 475 501	1%
Басқалары	5 979 607	3%	4 232 137	3%
Сатудың жиынтық өзіндік құны	181 403 604	100%	166 355 885	100%

Сатудың өзіндік құны 9%-ға немесе 15 047 719 мың теңгеге ұлғайды.

2023 жылғы сатудың өзіндік құнының құрылымында 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда мынадай негізгі өзгерістер болды:

- тозу және амортизация 9 873 136 мың теңгеге немесе 16%-ға артты;
- электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық ауытқуларының сағаттық көлемдерін өтеу мақсатымен электр энергиясын сатып алу шығыстары 2 895 454 мың теңгеге немесе 10%-ға артты;
- Еңбекке ақы төлеу бойынша шығыстар және еңбекке ақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар 6 195 003 мың теңгеге немесе 25%-ға ұлғайды;
- «Электр энергиясының технологиялық шығыны» бабы бойынша өсім 11 905 905 мың теңге немесе 51%-ды құрады (ЭТН шығындарын өтеу үшін э/э сатып алу-сату операцияларын есепке алмағанда).

Тозу және амортизация

2023 жылы амортизация бойынша шығыстар сомасы 50 380 059 мың теңгені құрады, бұл 2022 жылдың ұқсас кезеңінің көрсеткішімен салыстырғанда 16%-ға (9 873 136 мың теңге) төмен.

Амортизациялық аударымдардың төмендеуі НҚ-ны қайта бағалауға, сондай-ақ қызмет мерзімдерін қайта қарауға байланысты.

Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосының ауытқуларын сағаттық көлемдерін өтеу мақсатымен электр энергиясын сатып алу шығыстары

2023 жылы электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосының сағаттық ауытқу көлемін өтеу мақсатында электр энергиясын сатып алу бойынша шығыстар 2022 жылмен салыстырғанда 10% — ға немесе 2 895 454 мың теңгеге артты.

Бұл көрсеткіштің өзгеруіне сағаттық ауытқуларды өтеу үшін Ресей Федерациясынан электр энергиясын сатып алу көлемінің 336,7 млн кВт•сағатқа өсуі әсер етті.

Еңбекақыны төлеу бойынша шығыстар және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да төлемдер

2023 жылы еңбекақы төлеуге жұмсалған шығыстар 30 807 594 мың теңгені құрады және өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 6 199 179 мың теңгеге немесе 25% — ға ұлғайды. Бұл өсім келесі негізгі себептерге байланысты болды:

- 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап лауазымдық айлықақыларды/тарифтік мөлшерлемелерді көтеру арқылы;
- «Наурыз мейрамы» және «Республика күні» мемлекеттік мерекелеріне арналған біржолғы сыйлықақыларды төлеу;
- тоқсандық сыйлықақы мөлшерін ұлғайту есебінен.

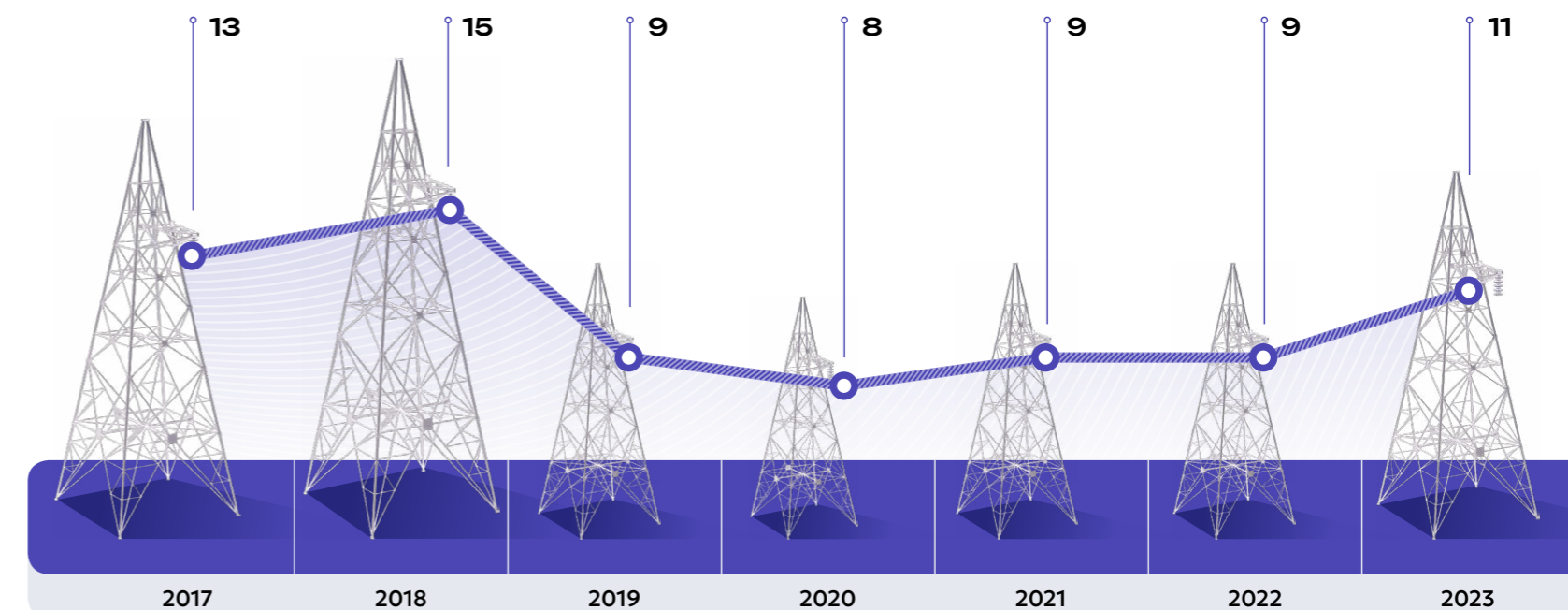
Электр энергиясының технологиялық шығыны

2022 жылы «Электр энергиясының технологиялық шығыны» бабы бойынша шығындар (ЭТН-де шығындарды өтеу үшін э/э сатып алу-сату операцияларын есепке алмағанда) өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 51% — ға немесе 11 906 млн теңгеге ұлғайды.

Сонымен қатар, 2023 жылы электр энергиясының технологиялық шығыны (ысырабы) ЭТН-дегі шығындарды өтеу үшін электр энергиясын сатып алу-сату операцияларын ескере отырып, 2022 жылмен салыстырғанда 10 842 млн теңгеге артты.

№	Атауы (бап)	Өлш. бірл.	2022 ж.		2023 ж.		ажырау Ж-Ф		ажырау. Ф-Ф	
			факт	Жоспар	факт	абс.	%	абс.	%	
1	Электр энергиясының технологиялық шығыны (ысырабы)	млн теңге	23 279,9	32 055,6	35 185,8	3 130,2	9,8%	11 905,9	51,1%	
1.1.	Көлемі	млн кВт•сағ	2 795,9	2 900,0	2 988,3	88,3	3,0%	192,4	6,9%	
1.2.	Бағасы	теңге/кВт•сағ	8,33	11,05	11,77	0,72	6,5%	3,45	41,4%	
2	Теңгерімдеуші э/э және теріс теңгерімсіздіктерді сатып алу-сатуға арналған кірістер (KEGOC желілері арқылы жеткізуге арналған технологиялық шығыстарды өтеу үшін)	млн теңге			1 063,9	1 063,9		1 063,9		
2.1.	Көлемі	млн кВт•сағ			80,2	80,2		80,2		
2.2.	Бағасы	теңге/кВт•сағ			13,26	13,26		13,26		
3	Ысырап бойынша сальдо	млн теңге	23 279,9	32 055,6	34 121,9	2 066,3	6,4%	10 842,0	46,6%	
3.1.	Көлемі	млн кВт•сағ	2 795,9	2 900,0	2 908,0	8,0	0,3%	112,2	4,0%	
3.2.	Бағасы	теңге/кВт•сағ	8,33	11,05	11,73	0,68	6,2%	3,41	40,9%	

Жалпы және әкімшілік шығыстар (бұдан әрі — ЖӘШ), млрд теңге

Төмендігі кестеде KEGOC-тың 2023 және 2022 жж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша жалпы және әкімшілік шығыстары бойынша шоғырландырылған деректері берілген:

	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін			
	2023 жыл		2022 жыл	
	мың теңге	жалпы және әкімшілік шығыстардан %	мың теңге	жалпы және әкімшілік шығыстардан %
Еңбекке ақы төлеу жөніндегі шығыстар және еңбекке ақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар	6 061 290	55%	5 134 881	57%
Техникалық қолдау шығындары	1 006 948	9%	577 552	6%
Тозу және амортизация	1 001 940	9%	923 604	10%
Үшінші тарап ұйымдарының қызметтері	772 273	7%	638 305	7%
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	244 435	2%	163 872	2%
Консультациялық қызметтер	231 769	2%	251 294	3%
Сақтандыру бойынша шығыстар	112 193	1%	26 169	0%
Иссапар шығындары	107 309	1%	63 847	1%
Коммуналдық шығындар	83 414	1%	76 207	1%
Материалдар	67 925	1%	80 542	1%
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	63 780	1%	67 450	1%
Тренингтер	51 715	0%	41 896	0%
Ескірген қорларға резервті есептеу	79 272	1%	77 931	1%
Басқалары	1 229 164	11%	896 881	10%
Жалпы және әкімшілік шығыстар жиыны	11 113 427	100%	9 020 431	100%

Жалпы және әкімшілік шығыстар 11 113 427 мың теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 2 092 996 мың теңгеге (23%) жоғары.

Еңбекке ақы төлеу жөніндегі шығыстар және еңбекке ақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар

Еңбекке ақы төлеу бойынша шығыстар 6 061 290 мың теңгені құрады және 2022 жылмен салыстырғанда 926 409 мың теңге немесе 18 %-ға артты.

Ауытқу келесі факторларға байланысты:

- 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап лауазымдық айлықақыларды/тарифтік мөлшерлемелерді көтеру арқылы;
- «Наурыз мейрамы» және «Республика күні» мемлекеттік мерекелеріне арналған біржолғы сыйлықақыларды төлеу;
- тоқсандық сыйлықақы мөлшерін арттыру есебінен болды.

Техникалық қолдау шығындары

Техникалық қолдауға жұмсалған шығындар 1 006 948 мың теңгені құрады, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 429 396 мың теңгеге жоғары, бұл ақпараттық байланыс жүйелерінің санын, сондай-ақ құнын (қызметті автоматтандыру) ұлғайту нәтижесінде болды.

Әкімшілік шығыстардың тозуы және амортизациясы

Әкімшілік шығыстардың амортизациясы бойынша шығыстар сомасы 1 001 940 мың теңге, бұл негізгі құралдарды қайта бағалау нәтижесінде 2022 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 78 335 мың теңгеге немесе 9% -ға жоғары болып табылады.

Үшінші тарап ұйымдарының қызметтері

Тараптық ұйымдардың қызметтері бойынша шығыстар 772 273 мың теңгені құрады, бұл 2022 жылдың ұқсас кезеңіндегі көрсеткіштен 133 427 мың теңгеге немесе қызметтер құнының өсуі нәтижесінде 24%-ға жоғары.

Сақтандыру бойынша шығыстар

Сақтандыру бойынша шығыстар 112 193 мың теңгені құрады, бұл қызметкерлерді медициналық сақтандыру бойынша қызметті қосу нәтижесінде 2022 жылғы көрсеткіштен 86 024 мың теңгеге жоғары.

Ақша ағындары

Келесі кестеде көрсетілген кезеңдердегі операциялық, инвестициялық және қаржылық қызметтің нәтижелері жинақталған:

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша	
	2023 ж.	2022 ж.
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары	67.264.547	80.678.722
Инвестициялық қызметтен түскен таза ақша ағындары	(28.085.886)	(31.208.604)
Қаржылық қызметтен түскен таза ақша ағындары	(21.363.120)	(33.057.639)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларындағы таза өзгеріс	17.815.541	16.412.479
Валюта бағамының өзгеруінің шетел валютасындағы ақша сальдосына әсері	(9.059)	(600.425)
Ақша қаражаттарына және олардың баламаларына күтілетін кредиттік залалдар үшін резервті есептеудің әсері	158.949	(182.790)
Кезеңнің басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	27.563.092	11.933.828
Кезең соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	45.528.523	27.563.092

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ақшалай қаражат және олардың баламалары 45 528 523 мың теңгені құрады, бұл 2022 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда 17 965 431 мың теңгеге (65%) жоғары.

Операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаты

Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағыны 2023 жылы 67 264 547 мың теңгені құрады, бұл 2022 жылғы ұқсас көрсеткіштен 13 414 175 мың теңгеге немесе 17%-ға төмен.

Инвестициялық қызметтен түскен таза ақша қаражаты

2023 жылы инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза шығуы -28 085 886 мың теңгені құрады және негізінен 2022 жылы Халықаралық Қайта Құру және Даму Банкінің «Кернеуі 500, 220 кВ желілер арқылы Қазақстан ҰЭТ-қа қоса отырып, 500 кВ «Алма» ҚС салу» жобасы бойынша 46,3 млн АҚШ доллары мөлшеріндегі қарызын мерзімінен бұрын өтеу үшін депозиттік шоттардан ақша қаражатын алу есебінен, сондай-ақ инвестициялық бағдарламаны іске асыру кестесі шеңберінде негізгі құралдарды сатып алуға ақшалай қаражаттың шығуының өсуі есебінен 2022 жылмен салыстырғанда 3 122 718 мың теңгеге немесе 10%-ға артты.

Қаржылық қызметтен түскен таза ақша қаражаты

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде қаржы қызметінен ақшалай қаражаттың таза шығуы -21 363 120 мың теңгені құрады және негізінен 2022 жылы Халықаралық Қайта Құру және Даму Банкінің «Кернеуі 500, 220 кВ желілер арқылы Қазақстан ҰЭТ-қа қоса отырып, 500 кВ «Алма» ҚС салу» жобасы бойынша 46,3 млн АҚШ доллары мөлшеріндегі қарызын мерзімінен бұрын өтеу есебінен 2022 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 11 694 519 мың теңгеге артты.

Өтімділік

Келесі кестеде «KEGOC» АҚ таза борышының есебі берілген:

Мың теңгемен	Валюта	Жай-күй бойынша	
		2023 ж. 31 желтоқсан	2022 ж. 31 желтоқсан
Алынған қарыздар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер ⁽¹⁾	USD/EUR	(5 588 895)	(11 367 844)
Алынған қарыздар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер ⁽¹⁾	теңге	(1 146 917)	(5 530 813)
Шығарылған облигациялар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер	теңге	(149 521 918)	(133 394 155)
Есептелген купондық сыйақылар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер	теңге	(7 277 659)	(6 058 889)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	теңге	47 374 578	27 563 092
Самұрық-Қазына Облигациялары	USD/ теңге	-	30 072 911
Қазақстанның Даму Банкі Облигациялары	USD	1 101 857	
ҚазМұнайГаз Облигациялары	USD	877 560	
ҚР Ұлттық Банкінің ноталары	теңге	23 172 951	19 062 907
Банктік депозиттер ⁽²⁾	теңге	5 051 777	7 434 744
ҚР Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	теңге	1 920 172	1 968 564
Самұрық-Қазына облигациялары бойынша есептелген сыйақы	теңге	-	254 333
Қазақстанның Даму Банкі облигациялары бойынша есептелген сыйақы	USD	8 329	
ҚазМұнайГаз облигациялары бойынша есептелген сыйақы	USD	8 517	
ҚР Қаржы министрлігінің еурооблигациялары бойынша есептелген сыйақы	теңге	15 778	18 945
DSFK арнайы қаржы компаниясының облигациялары	теңге	411 883	377 731
Таза қарыз		(83 591 987)	(69 598 474)

(1) Міндеттемелерге міндеттемелердің негізгі сомасын көрсететін компанияның қаржылық кепілдіктері, несиелері мен несиелері кіреді.

(2) Банктік депозиттерге жергілікті банктердегі қысқа мерзімді депозиттер кіреді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ақшалай қаражат және олардың баламалары 47 374 578 мың теңгені құрады. Қарыздар бойынша міндеттер 163 535 389 мың теңгені құрады және 2022 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 7 183 688 мың теңгеге артты.

Таза қарыз 83 591 987 мың теңгені құрап, өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 13 993 513 мың теңгеге ұлғайды.

Валюталар бөлінісінде депозиттердегі ақша қаражаты:

Депозит валютасы мың	2023 жылғы 31 желтоқсан		2022 жылғы 31 желтоқсан	
	шетел валюта-сында	теңге	шетел валюта-сында	теңге
АҚШ доллары	130 010	59 098	16 009	7 406 745
Теңге		4 992 679		3 100
Барлығы мың теңге		5 051 777		7 409 845

Қарыздар және шығарылған облигациялар бойынша міндеттемелер

Қарыздар

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша өтелмеген қарыздардың қалдығы Халықаралық Қайта Құру және Даму Банкінің (ХҚДБ), Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінің (ЕҚДБ) кредиттерімен ұсынылды. Бұл кредиттер «Ұлттық электр торабын жаңғырту II кезең», «Мойнақ ГЭС қуатын беру схемасы» жобаларын іске асыру үшін кредиттік желілер шеңберінде берілген.

Несиелердің әрқайсысы бойынша өтеу мерзімі, қамтамасыз ету және сома төмендегі кестеде берілген:

Қарыз шарты	Банк	Қарыз бойынша берешек сомасы 31.12.2023 ж			Кредитті өтеу күні	Қарыздар бойынша қамтамасыз ету
		мың теңге	мың АҚШ долл.	мың еуро		
2009 жылғы 12 қараша КС 7738-KZ	ХҚДБ	6 735 812	14 599	-	Жылына 2 рет 15.09.2034 дейін	12.11.09ж. № 11СГГ004
Барлығы		6 735 812	14 599			

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздар бойынша берешек мынадай кредиттік көздерден қалыптастырылады:

Мың теңгемен	Жай-күй бойынша	
	2023 ж. 31 желтоқсан	2022 ж. 31 желтоқсан
Халықаралық Қайта Құру және Даму Банкі («ХҚДБ»)	6 735 812	12 575 944
Еуропалық Қайта Құру және даму банкі («ЕҚДБ»)		4 322 713
Барлығы	6 735 812	16 898 657
12 ай ішінде төленуі тиіс ХҚДБ мен ЕҚДБ-дан қарыздар бойынша берешектің ағымдағы бөлігін шегергенде	(1 146 917)	(5 530 813)
	5 588 895	11 367 844

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның қарыздары бойынша есептелген, төленбеген сыйақы тиісінше 131 596 мың теңгені және 252 227 мың теңгені құрады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздарды ұйымдастыру жөніндегі комиссияның амортизацияланбаған бөлігі тиісінше 32 068 мың теңгені және 20 450 мың теңгені құрады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздарды өтеу мерзімдері бойынша ақпарат мынадай:

Мың теңгемен	ХҚДБ	ЕҚДБ	Барлығы
Қарыздың қысқа мерзімді бөлігі	1 146 917	-	1 146 917
1 жылдан 2 жылға дейін	1 016 535	-	1 016 535
2 жылдан 3 жылға дейін	1 016 535	-	1 016 535
3 жылдан 4 жылға дейін	1 016 535	-	1 016 535
4 жылдан астам	2 539 290	-	2 539 290
Қарыздың ұзақ мерзімді бөлігі	5 588 895	0	5 588 895
Барлығы	6 735 812		6 735 812

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздар бойынша берешек мынадай валюталарда көрсетілді:

Мың	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша		2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша	
	теңге	шетел валюта-сында	теңге	шетел валюта-сында
АҚШ долларындағы қарыздар	6 758 169	14 599	12 575 944	26 836
Еуроғағы қарыз	0	0	4 322 713	8 626
Барлығы мың теңге	6 758 169		16 898 657	

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияда негізгі қарыз бен пайыздар бойынша кешіктірілген төлемдер жоқ.

Қарыз шарты	Банк	Жоба	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша
2008 жылғы 5 маусымдағы КС 38647	ЕҚДБ	ҰЭТ-ты жаңғырту 2-кезең	0	2008 жылғы 5 маусымдағы КС 38647
2009 жылғы 12 қарашадағы КС 7738-KZ	ХҚДБ	Мойнақ	6 758 169	2009 жылғы 12 қарашадағы КС 7738-KZ
Барлығы			6 758 169	

Облигациялар

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша шығарылған облигациялар бойынша берешек мыналардан тұрады:

Мың теңгемен	Жай-күй бойынша	
	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Шығарылған облигациялардың номиналды құны	150 941 100	134 941 100
Есептелген купондық сыйақы	7 277 659	6 058 889
Минус: шығарылған облигациялар бойынша жеңілдік	(1 337 888)	(1 457 789)
Минус: мәміле бойынша шығындар	(81 294)	(89 156)
Барлығы	156 799 577	139 453 044
12 ай ішінде өтелуі тиіс облигациялардың ағымдағы бөлігін шегергенде	(7 277 659)	(6 058 889)
Шығарылған облигациялар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны	149 521 918	133 394 155

Облигациялар (жалғасы)

Қоғам «500кВ Семей — Ақтоғай — Талдықорған — Алма желісін салу» жобасын іске асыруға қарыздық қаржыландыруды тарту мақсатында Директорлар кеңесінің шешіміне сәйкес 2016 жылғы 4 мамырда «KEGOC» АҚ-ның 83,8 млрд теңге сомасына алғашқы облигациялық бағдарламасын тіркеді. Осы облигациялық бағдарлама шегінде Қоғам шығарылым проспектісімен анықталған шығарылымның әртүрлі шарттары бар облигациялардың екі шығарылымын жүзеге асырды.

Шығарылған облигациялардың негізгі параметрлері (бірінші шығарылым):

Бағалы қағаздардың түрі	купондық облигациялар
Ұлттық сәйкестендіру нөмірі:	KZP01Y15F281
ISIN:	KZ2C00003572
Номиналды құны, теңге:	1 000,00
Шығару көлемі, млн теңге:	47 500,00
Айналымның басталу күні:	26.05.16 ж.
Айналымның соңғы күні:	25.05.31 ж.
Өтеудің басталу күні:	26.05.31 ж.
Өтініш беру мерзімі:	15 жыл
Купондық мөлшерлеме:	Қазақстандағы инфляция деңгейіне тәуелді, еркін, кредиттік тәуекел 290 б.п. қосылады. Бұл ретте инфляция дәлізі 5-16 пайыз.
Купондарды төлеу мерзімділігі:	Жылына 1 рет
Купондарды төлеу күндері:	Жыл сайын 26 мамырда

Қалған қажеттілікке сүйене отырып, Компания 36,3 млрд теңге көлеміндегі облигациялардың екінші шығарылымын жүзеге асырды (Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2017 жылғы 3 шілдедегі тіркеуі).

Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 24,8% — ын ЕДБ, 63,8 %-ын басқа институционалдық инвесторлар, 2,7%-ын брокерлік — дилерлік компаниялар, 8,7% — ын басқа заңды тұлғалар сатып алды.

Шығарылған облигациялардың негізгі параметрлері (екінші шығарылым):

Бағалы қағаздардың түрі	купондық облигациялар
Ұлттық сәйкестендіру нөмірі:	KZP02Y15F289
ISIN:	KZ2C00003978
Атаулы құны, теңгемен:	1 000,00
Шығаралым көлемі, млн теңгемен:	36 300,00
Айналымның басталу күні:	29.08.17 ж.
Айналымның соңғы күні:	28.08.32 ж.
Өтеу басталған күні:	29.08.32 ж.
Өтініш беру мерзімі:	15 жыл
Купондық мөлшерлеме:	11,5% жылдық (тіркелген)
Купондарды төлеудің мерзімділігі:	Жылына 1 рет
Купондарды төлеу күні:	Жыл сайын 29 тамызда

«KEGOC» АҚ филиалдарының 220-500 кВ ӘЖ-сін реконструкциялау» инвестициялық жобасын іске асыру мақсатында 2020 жылғы 28 мамырда жалпы көлемі 9,7 млрд теңге болатын «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында «KEGOC» АҚ облигацияларын сәтті орналастыру өтті.

Қалған қажеттілікке сүйене отырып, Компания 2021 жылғы қаңтарда көлемі 8,9 млрд теңге және 2021 жылғы қазанда көлемі 16,6 млрд теңге облигациялар шығаруды жүзеге асырды.

Бағалы қағаздар жалпы көлемі 80 млрд теңге болатын Эмитенттің екінші облигациялық бағдарламасының облигацияларының бірінші шығарылымы аясында орналастырылды.

Шығарылған облигациялардың негізгі параметрлері (бірінші шығарылым):

Бағалы қағаздардың түрі	купондық облигациялар
ISIN:	KZ2C00006658
Атаулы құны, теңгемен:	1 000,00
Шығаралым көлемі, млн теңгемен:	35 000,00
Айналымдағы облигациялар саны	18 569 672 дана
Айналымның басталу күні:	28.05.20ж.
Айналымның соңғы күні:	28.05.35ж.
Өтеудің басталу күні:	28.05.35ж.
Айналым мерзімі:	15 жыл
Купондық мөлшерлеме:	индекстелген

2022 жылғы 21 желтоқсанда «KEGOC» АҚ-ның жалпы көлемі 16,1 млрд теңге «жасыл» облигациялары «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында орналастырылды.

Бағалы қағаздар Эмитенттің 35 млрд теңге көлеміндегі екінші облигациялық бағдарламасы облигацияларының екінші шығарылымы шеңберінде, өтеу мерзімі 2037 жылға дейін орналастырылды.

Тартылған қаражат «KEGOC» АҚ филиалдарының 220-500 кВ ӘЖ-сін реконструкциялау», «Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілерді салу» инвестициялық жобаларын қаржыландыруға арналған.

Шығарылған облигациялардың негізгі параметрлері (екінші шығарылым):

Бағалы қағаздардың түрі	купондық облигациялар
ISIN:	KZ2C00007797
Атаулы құны, теңгемен:	1 000,00
Шығаралым көлемі, млн теңгемен:	35 000,00
Айналымдағы облигациялар саны	16 141 100 дана
Айналымның басталу күні:	21.12.22 ж.
Айналымның соңғы күні:	21.12.37 ж.
Өтеудің басталу күні:	21.12.37 ж.
Айналым мерзімі:	15 жыл
Купондық мөлшерлеме:	индекстелген

Қалған қажеттілікке сүйене отырып, Компания 2023 жылғы наурызда көлемі 16,0 млрд теңге облигациялар шығарды.

Бағалы қағаздардың түрі	купондық облигациялар
ISIN:	KZ2C00007797
Атаулы құны, теңгемен:	1 000,00
Шығаралым көлемі, млн теңгемен:	35 000,00
Айналымдағы облигациялар саны	16 000 000 дана
Айналымның басталу күні:	21.12.22 г.
Айналымның соңғы күні:	21.12.37 г.
Өтеудің басталу күні:	21.12.37 г.
Айналым мерзімі:	15 жыл
Купондық мөлшерлеме:	индекстелген

ҚОЛДАНЫСТАҒЫ КРЕДИТТІК КЕЛІСІМДЕР

«Қазақстанның Ұлттық электр торабын жаңғырту» II кезең

2008 жылы «Қазақстанның Ұлттық электр торабын жаңғырту» II кезең жобасын жүзеге асыру үшін мынадай кредиттік желілер ашылды:

ХҚДБ 15 (он бес) жылға берген, олардың алғашқы 4 (төрт) жылы жеңілдік кезеңі болып табылатын, 127 500 мың еуро және 75 000 мың еуро сомаларына екі кредиттік желі. Қарыз бойынша пайыздар ЕВРОБОР банкаралық алты айлық мөлшерлемеге 3,85 % маржаны қоса есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2023 жылғы 30 маусымдағы жай-күй бойынша қарыз бойынша негізгі қарыз толық өтелді (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша: 8.626 мың еуро (теңгедегі баламасы 4.251.360 мың).

«Мойнақ ГЭС қуатын беру схемасы»

2009 жылы «Мойнақ ГЭС қуатын беру схемасы» жобасын жүзеге асыру үшін Топ ХҚДБ 25 (жиырма бес) жылға берген, оның алғашқы 5 (бес) жылы жеңілдік кезеңі болып табылатын, 48 000 мың АҚШ доллары сомасына кредиттік желі ашты. Кредиттік желі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар 2023 жылғы 15 қыркүйектен бастап ай сайынғы СОФР мөлшерлемесі және 1,28% тіркелген спрэд бойынша есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2013 жылғы мамырда ХҚДБ-дан алынған кредиттік желінің 3.274 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі игерілмеген бөлігі аталған жоба барысында жүктелген нақты шығындар сомасы күтілгеннен азырақ соманы құрағандығымен байланысты жойылды. Сондай-ақ, 2023 жылғы 14 қыркүйекте 10 000 мың АҚШ доллары сомасында қарызды ішінара-мерзімінен бұрын өтеу жүргізілді. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыз бойынша берешектің қалдығы тиісінше 14 599 мың АҚШ долларын (теңгедегі баламасы 6 636 284 мың) және 26 836 мың АҚШ долларын (теңгедегі баламасы 12 415 520 мың) құрайды.

КҮРДЕЛІ ҚАРЖЫ ШЫҒЫСТАРЫ

Шаруашылық қызмет капиталды қажет етеді. Ол қолданыстағы өндірісті жаңғыртуға және оны дамытуға айтарлықтай инвестицияларды қажет етеді. Капиталға деген қажеттілік мыналардан тұрады:

- Қазақстанның энергетикалық жүйесінің сенімділігін және бизнестің тұрақтылығын қамтамасыз етуге, активтердің пайдалы қызмет ету мерзімін арттыратын біздің активтеріміздің және соған байланысты ақша ағындарының қолданыстағы тұтастығы мен өндірістік қуатын қолдауға және жаңғыртуға арналған күрделі қаржы шығындары;
- жұмыс істеп тұрған активтердің өндірістік қуатын немесе кірістілігін арттыруға, сондай-ақ құрылыс арқылы жаңа активтерді дамытуға бағытталған өндірісті кеңейтуге арналған күрделі қаржы шығындары.

Компания 2023 және 2022 жылдары тиісінше 28 014,896 млн теңге және 25 364,634 млн теңге сомасына өндірістік активтерді және өндірістік қызмет процесіне тікелей қатысатын өзге де негізгі құралдарды жұмыс жағдайында ұстауға, «ЖЭТ филиалдарында 220-500 кВ ӘЖ-ні реконструкциялау» ірі инвестициялық жобасына инвестицияларды (6 848,006 млн теңге және 11 104,340 млн теңге) қоса алғанда күрделі қаржы шығындарын жұмсады. 2023 жылы «ЖЭТ филиалдарында 220-500 кВ ӘЖ-ні реконструкциялау» жобасының I кезеңі бойынша реконструкциялау үшін таңдалған 24 ӘЖ-де құрылыс-монтаждау жұмыстары аяқталып, «KEGOC» АҚ «Ақтөбе ЖЭТ», «Батыс ЖЭТ» және «Сарыбай ЖЭТ» филиалдарының жұмыс істеп тұрған 220-500 кВ электр жеткізу желілерінің 2023 км ӘЖ-сі реконструкцияланды, соның ішінде 255,9 км ӘЖЖ 2023 жылы реконструкцияланды. Қазақстан ҰЭТ жұмысының сенімділігін арттыруға және Компанияның электр желісінің тозуын азайтуға қол жеткізілді.

2023 жылы Компанияның өндірісті кеңейтуге арналған күрделі қаржы шығындары 2022 жылғы 22 148,234 млн теңгемен салыстырғанда 25 416,615 млн теңгені құрады және негізінен Компанияның негізгі операциялық активтеріне, оның ішінде «Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту» ірі инвестициялық жоба бойынша қаржы салымдары (24 678,557 млн теңге) болып табылады.

2023 жылы «Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту» жобасы бойынша ӘЖ ұзындығы 779,7 км сымды монтаждау толық аяқталды, оның ішінде 2023 жылы — 481,9 км монтажданды. Барлық жоспарланған 4 203 тірек орнатылды, оның ішінде 2023 жылы 1 305 тірек орнатылды. Жалпы ұзындығы 779,7 км 220 кВ «Орал-Правобережная — Индер — Қарабатан — Құлсары — Теңіз» ӘЖ 28.11.2023 жылы ҚР Премьер-министрі Әлихан Смайыловтың қатысуымен телекөпір режимінде жұмысқа қосылды. 220 кВ «Орал», «Правобережная», «Индер», «Құлсары», «Теңіз» 5 ӘЖ кеңейтілді және 220кВ «Қарабатан» ТП салынды. Батыс Қазақстан мен Атырау облыстары арасындағы транзиттің екінші тізбегін қосу нәтижесінде электр желісінің өткізу қабілеті едәуір артты: «Батыс Қазақстан энергия торабы-Атырау» учаскесінде 100 МВт — тан 200 МВт-қа дейін; «Атырау-Маңғыстау» учаскесінде 50 МВт-тан 200 МВт-қа дейін. Бұл Батыс аймақ желісінің сенімділігін екі есе арттырды. Тұтынушыларды ажырату ықтималдығы минимумға дейін азаяды.

Тарифтердің шекті деңгейлерін төмендету, оның ішінде өтемдік тарифті енгізу

Тәуекелді реттеу мақсатында Компания мынадай іс-шараларды жүргізеді:

- Табиғи ресурстар субъектілерінің қызметін реттейтін заңнамалық актілерге өзгерістер енгізу жөніндегі жұмыс топтарына қатысу;
- тарифтік сметалардың және инвестициялық бағдарламаның орындалуына талдау жүргізу және қажет болған жағдайда реттеліп көрсетілетін қызметтерге және инвестициялық бағдарламаға тарифтік сметаларды түзету бойынша ұсыныстарды дайындау және ТМРК-ға енгізу (тарифтердің шекті деңгейлерін өзгертпестен);
- ТМРК-ға реттеліп көрсетілетін қызметтерге және инвестициялық бағдарламаға тарифтік сметалардың орындалуы бойынша есептерді ұсыну.

Қазақстан Республикасында тариф белгілеу саясатының өзгеруі, тарифтерді немесе олардың шекті деңгейлерін бекіту кезінде ескерілген реттеліп көрсетілетін қызметтерге және инвестициялық бағдарламаларға тарифтік сметалардың орындалмауы Компанияның бизнесіне оның қаржылық нәтижелері мен жай-күйіне теріс әсер етуі мүмкін.

Валюталық тәуекел

АҚШ долларының және басқа валюталардың теңгеге қатысты айырбас бағамының ауытқуы Компанияның бизнесіне, оның қаржылық жағдайына және жұмыс нәтижелеріне теріс әсер етуі мүмкін, өйткені Компанияның кірісі теңгемен көрсетіледі.

2023 жылы Компания валюталық міндеттемелер бойынша берешек мөлшерін азайтты. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша валюталық міндеттемелер 6 735 812 мың теңгені құрайды, бұл қаржылық міндеттемелердің үлес салмағындағы 4%-ға сәйкес келеді.

Валюталық тәуекелді реттеу мақсатында 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша депозиттік шоттарда 2,8 млн АҚШ доллары (1 258 408 мың теңге) мөлшерінде сома орналастырылды, жалпы сомасы 8,7 млн АҚШ долларына (3 932 093 мың теңге) бағалы қағаздар сатып алынды, бұл шамамен 4 жыл бойы борышқа қызмет көрсетуді қамтамасыз етеді.

Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі

Компанияның нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупіне ұшырауы, ең алдымен, өзгермелі пайыздық мөлшерлемелері бар Компанияның ұзақ мерзімді несиелерімен байланысты. Компания ықтимал тәуекелдерді азайту үшін хеджирлеу құралдарын қолданбайды, өйткені басшылық пайыздық мөлшерлемелерді мерзімді қайта қарауға байланысты несиелер бойынша пайыздық мөлшерлеменің өзгеру қаупі маңызды емес деп санайды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның теңге және АҚШ долларымен көрсетілген тартылған қарыздары мен шығарылған облигацияларында (163 535 389 мың теңге) өзгермелі пайыздық мөлшерлеме және облигациялардың екінші шығарылымы бойынша тіркелген мөлшерлеме болды. Компания пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуынан туындайтын әділ құнның өзгеруіне ұшырайды.

Компанияның пайыздық кіріс әкелетін активтері теңгемен және АҚШ долларымен көрсетілген қысқа мерзімді депозиттерден тұрады, олардың жалпы сомасы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша тіркелген пайыздық мөлшерлеме бойынша орналастырылған 29 712 451 мың теңгені құрайды; жалпы сомасы 47 161 481 мың теңгені құрайтын бағалы қағаздардан тұрады.

2022 жылдан бастап LIBOR мөлшерлемелерін есептеудің тоқтатылуына байланысты ХҚДБ SOFR-ді АҚШ долларымен несиелер бойынша жаңа базалық мөлшерлемелермен айқындады (АҚШ долларымен ақша нарығындағы «эталондық» пайыздық мөлшерлеме, АҚШ қазынашылығының бағалы қағаздар кепілімен овернайт ақшалай қаражатты қарызға алудың РЕПО құнының бақыланатын мөлшерлемелеріне негізделген).

Акционерлерге төленетін дивидендтер

2023 жылы шамамен 33,4 млрд теңге дивиденд төленді:

- 2022 жылдың 2 жартыжылдығында 13,2 млрд теңге,
- 2023 жылдың 1 жартыжылдығында — 20,2 млрд теңге, бұл бір жай акцияға есептегенде 128,33 теңгені құрайды.

Дивидендтер «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 23-бабының 4-тармағына сәйкес төленді.

Қор биржасында алғашқы орналастырылған сәттен бастап акционерлерге төленген дивидендтердің жалпы сомасы шамамен 238 млрд теңгені құрады, оның ішінде «Самұрық-Қазына» АҚ ірі акционеріне 214,5 млрд теңге және миноритарлық акционерлерге 23,8 млрд теңге төленді.

6-қосымша. Тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп

Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы «KEGOC» Акционерлік қоғамының Директорлар кеңесіне:

Кіріспе

Біз Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы «KEGOC» Акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «Компания») басшылығымен Компанияның 2023 жылдың 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі Біріктірілген Жылдық Есебіне (бұдан әрі – «Жылдық Есебі») енгізілген, сипатталған таңдаулы ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау үшін тартылдық.

Рәсімдер әдісін және қолданылатын өлшем шарттарын сипаттау

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша таңдалған ақпарат (бұдан әрі – «Таңдалған ақпарат») осы есептің 1-қосымшасында көрсетілген.

Таңдалған ақпарат Global Reporting Initiative (GRI) жариялаған GRI тұрақты даму туралы есеп беру стандарттарына (бұдан әрі – «GRI стандарттары») сәйкес дайындалған.

Таңдалған ақпарат Жылдық Есептің Есеп беру шекарасына сәйкес Компанияға және оның таңдалған еншілес ұйымдарына қатысты ақпаратты ашады.

Біздің рәсімдеріміздің көлемі тек 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Таңдалған ақпаратпен шектеледі. Біз алдыңғы кезеңдерге немесе Жылдық Есепке енгізілген кез-келген басқа компоненттерге қатысты қандай да бір рәсімдерді орындамадық, соған орай, оларға қатысты қандай да бір қорытынды жасамаймыз.

Біз Таңдалған ақпаратты GRI стандарттарында қамтылған ашу талаптарын, сондай-ақ Компания әзірлеген және Жылдық Есепте ашылған әдістеме мен нұсқаулықты (бұдан әрі – «Қолданылатын өлшемшарттар») пайдалана отырып бағаладық.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау мақсатында қолданылатын өлшем шарттарды қолдану орынды деп санаймыз.

Компания Басшылығының жауапкершілігі

Компания басшылығы:

- абыройсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан Таңдалған ақпаратты дайындауда бұрмалаушылықтарды қамтымас үшін, ішкі бақылау жүйесінде әзірлендіруді, енгізуді және қолдауды қамтамасыз ету;
- қолданылатын өлшем шарттарға сәйкес Таңдалған ақпаратты дайындау және ашу бойынша ішкі әдістемелер мен нұсқаулықтарды әзірлеу;
- Таңдалған ақпаратты Қолданылатын өлшем шарттарға сәйкес дайындау, есептеу және ашу;

«ПрайсуотерхаусКуперс Такс энд Эдвайзори» ЖШС
 Әл-Фараби даңғылы 34, А ғимараты, 4 қабат, Алматы, Қазақстан, A25D5F6
 Т: +7 (727) 330 32 00, Ф: +7 (727) 244 68 68, www.pwc.kz

- Таңдалған ақпараттың дәлдігі, толықтығы және ұсынылуына жауапты.

Біздің жауапкершілігіміз

Біздің жауапкершілігіміз мыналардан тұрады:

- Таңдалған ақпаратта алаяқтық немесе қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалаулар жоқ екендігіне шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы жоспарлау және орындау;
- біз жүргізген процедуралар мен алынған дәлелдер негізінде Таңдалған ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін қорытынды жасау;
- біздің қорытындымызды Компанияның Директорлар Кеңесіне ұсыну.

Біз бұл шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы Халықаралық аудит стандарттары және ақпаратты растау комитетімен шығарылған сенімділікті қамтамасыз ететін «Аудиттен және өткен кезеңдердегі қаржылық ақпаратты тексеруден ерекшеленетін Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма» Халықаралық тапсырмалар 3000 (ШСҚЕТХТ) стандартына (қайта қаралған) сәйкес орындадық.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманың көлемі ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік алуды қоса алғанда, тәуекелдерді бағалау рәсімдеріне де, бағаланған тәуекелдерге жауап ретінде орындалатын рәсімдерге де қатысты ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманың көлемінен аз. Тапсырманы орындау кезінде жүзеге асырылатын, шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін рәсімдер сипаты мен мерзімі бойынша ерекшеленеді, олардың көлемі ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындағанға қарағанда аз болады. Демек, шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде алынған сенімділік деңгейі ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде алынған сенімділік деңгейінен төмен.

Тәуелсіздік және сапаны бақылау

Біз есепшілерге арналған этиканың халықаралық стандарттары жөніндегі кеңестің адалдық, объективтік, кәсіби құзыреттілік, құпиялылық және кәсіби мінез-құлық принциптеріне негізделген (АҚҚ СМ кодексі) кәсіби есепшілердің этика кодексінің (Халықаралық Тәуелсіздік стандарттарын қамтитын) тәуелсіздік туралы талаптарына және басқа да этикалық талаптарына сәйкес көлемі.

Біздің ұйым 1-ші Халықаралық сапаны бақылау стандартын қолданады және этикалық талаптарға, кәсіби стандарттарға және қолданылатын құқықтық және заңнамалық талаптарға сәйкестікке қатысты құжатталған саясаттар мен рәсімдерді қоса алғанда, сапаны бақылаудың кешенді жүйесін қолдайды.

Атқарылған жұмыс туралы қысқаша шолу

Біз жоспарлаған және орындаған рәсімдер Таңдалған ақпараттың барлық маңызды аспектілері бойынша Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес дайындалғанына шектеулі сенімділік алуға арналған. Ол үшін біз орындаған рәсімдерге:

- тұрақты даму және есептілік мәселелерін басқаруға жауапты тұлғаларды қоса алғанда, Компания басшылығына сұрау салу;
- жылдық Есепті дайындауға және тиісті деректерді жинауға жауапты лауазымды тұлғаларға

Тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп

- сауалнама жүргізу және тиесілі ақпаратты жинау;
- тиісті ішкі әдістемелер мен нұсқаулықтарды талдау, Таңдалған ақпаратты дайындау және ашу саласындағы негізгі жүйелер, процестер мен бақылау құралдары қалай ұйымдастырылғандығы туралы түсінік алу;
- деректер тиісті түрде есептелгенін, есепке алынғанын, салыстырылғанын және ашылғанын тексеру үшін Таңдалған ақпаратқа қатысты мәні бойынша шектеулі тестілеуді өткізу кірді.

Біз алған дәлелдер шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тұжырымға негіз болу үшін жеткілікті және орынды деп есептейміз.

Ішкі шектеулер

GRI стандарттары тұрғысынан әртүрлі, бірақ рауалы есептеу және ақпаратты ашу әдістерінің ауқымы бар. Бұл әдістер қорытындыларда айтарлықтай айырмашылықтарға әкелуі мүмкін, бұл олардың басқа ұйымдардың деректерімен салыстырылуына әсер етуі мүмкін. Демек, Таңдалған ақпарат басшылық Жылдық Есепте сипатталғандай пайдаланған әдістемемен бірге қаралуы тиіс және ол үшін Компания жеке-дара жауапты болады.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін қорытынды

Жүргізілген рәсімдер мен алынған дәлелдемелердің қорытындылары бойынша 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Таңдалған ақпарат Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес барлық елеулі қатынастарда дайындалған жоқ деп тұжырымдауға негіз болатын ешқандай деректер біздің назарымызды аударған жоқ.

Пайдалануға және таратуға шектеулер

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тұжырымды қамтитын осы есеп Компания басшылығына, Компанияның және оның тұрақты даму саласындағы таңдалған еншілес ұйымдарының қызметі және осы қызметтің нәтижелері туралы ақпаратты ашуға жәрдем көрсету мақсатында арамсыздағы келісімге сәйкес Компания Директорлар кеңесі үшін ғана дайындалды.

Біз осы есептің мазмұнын компанияның сайтында жарияланатын Жылдық Есептің құрамында ашуға келісім береміз, осылайша Компания басшылығы Корпоративтік басқару саласындағы өз міндеттерін толық атқару шеңберінде Таңдалған ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп алғанын растай алады.

Компания басшылығы Компанияның веб-сайтының қолдауына және тұтастығына жауап береді; біз жүргізетін жұмыс бұл мәселелерді қарастыруды қамтымайды және сәйкесінше, Компанияның веб-сайтында жарияланған Таңдалған ақпаратқа немесе Қолданылатын өлшемшарттарға қатысты болуы мүмкін кез-келген өзгерістерге жауапты емеспіз.

Қолданыстағы заңнама шеңберінде біз Компанияның және Компанияның Директорлар кеңесінен басқа тұлғалардың алдында орындалған жұмыс және осы есеп үшін, бұған нақты келісілген жазбаша шарттар және біздің жазбаша келісіміміз болған жағдайларды қоспағанда жауапкершілікті қабылдамаймыз.

Pricewaterhousecoopers Tax & Advisory LLP

19 тамыз, 2024 жыл
Алматы, Қазақстан

2024 жылдың 19 тамызындағы шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есепке 1-ші қосымша

Төменде 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға арналған, Жылдық Есебінің 34-104 беттерінде ашылған және Компания өзірлеген GRI стандарттарына, әдістемелеріне және нұсқауларықтарына сәйкес дайындалған және шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін рәсімдерінің нысанасы болып табылатын Таңдалған ақпарат көрсетілген:

GRI стандарты	Жарияларған орындалу (Таңдалған ақпарат)
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну
305-1	Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (қамту аймағы 1)
305-2	Парниктік газдардың жанама энергетикалық шығарындылары (қамту аймағы 2)
305-4	Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы
305-7	Атмосфераға азот оксиді (NOX), күкірт оксиді (SOX) және басқа да маңызды ластаушы заттардың шығарындылары
306-3	Қалдықтардың пайда болуы
306-4	Қалдықтарды кәдеге жарату
306-5	Қалдықтарды жою және орналастыру
403-9	Өндірістік жарақаттанудың түрлері мен деңгейі
403-10	Кәсіби аурулар
405-2	Қызметкерлердің жынысы мен санаттары бойынша бөліністегі мансаптың нәтижелілігі мен дамуына мерзімді бағалау жүргізілетін қызметкерлердің үлес

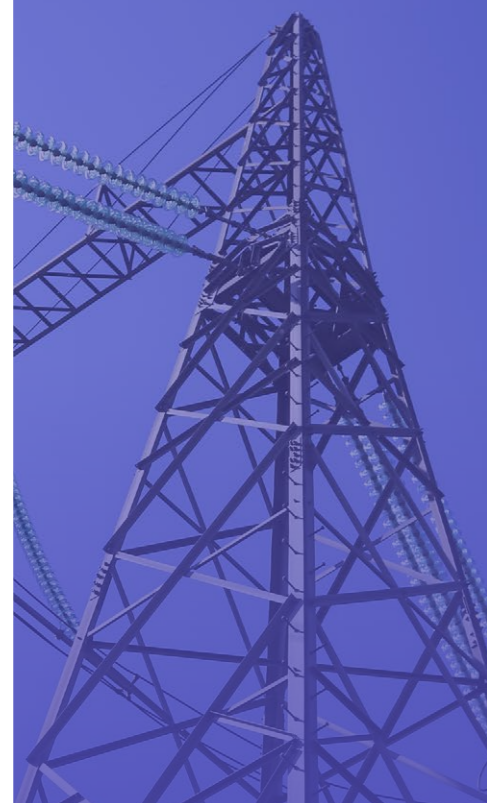
Глоссарий

АҚ	акционерлік қоғам
«Самұрық-Қазына» АҚ	«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы
«KEGOC» АҚ	«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company) «KEGOC» акционерлік қоғамы
АҚҚ	автоматты қайта қосу
ҚАР	қозуды автоматты реттеу
ЖҚАР	Жиілік пен қуатты автоматты реттеу
ӘБП	әкімшілік-басқару персоналы
БГҚ	биогаз қондырғылары
ӘЖ	әуе желілері
ЖЭК	жаңартылатын энергия көздері
ІНҚ	ішкі нормативтік құжаттар
ТОБЖ	талшықты-оптикалық байланыс желісі
ЖЭС	жел электр станциясы
МАЭС	мемлекеттік аудандық электр станциясы
ГТЭС	газ турбины электр станциясы
ГЭС	су электр станциясы
ЕҰ	еншілес ұйымдар
БЭЖ	Біртұтас электр энергетикалық жүйесі
АҚ	ақпараттық қауіпсіздік
АД	«KEGOC» АҚ Атқарушы дирекциясы
БМЖ	біріктірілген менеджмент жүйесі
КА	«KEGOC» АҚ Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитеті
ЕҚЕӨОҚК	«KEGOC» АҚ Директорлар кеңесінің Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті, қоршаған ортаны қорғау комитеті
кВт с	киловатт-сағат
кВ	киловольт
ТСК	«KEGOC» АҚ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеті

Компания	«KEGOC» АҚ
ҚНК	қызметтің негізгі көрсеткіштері
ҚР ТМРК	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті
ТБКЖ	тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі
ЭЖЖ	электр жеткізу желілері
МВА	мегавольт-ампер
МВт	мегаватт
ҚЕХС	қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары
ХҚИ	халықаралық қаржы институттары
ЖЭТ	«KEGOC» АҚ «Жүйеаралық электр тораптары» филиалдары
ҚҚС	қосылған құн салығы
ЖО ҰДО	Жүйелік оператордың Ұлттық диспетчерлік орталығы
ҒЗТКЖ	ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыс
ҰЭТ	Ұлттық электр торабы
ҚОӘБ	қоршаған ортаға әсерді бағалау
ҚҮҚ	қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету
БҰҰ	Біріккен Ұлттар Ұйымы
ЗТБ	заңды тұлғалар бірлестігі
АЖЖ	Аварияларды жою жоспары
ӨП	өндірістік персонал
ҚС	қосалқы станция
ЖСҚ	жобалау-сметалық құжаттама
БЖ	бағдарламалық жасақтама
ПХД	полихлордефинил
АДО	аймақтық диспетчерлік орталық
ЖЭК жөніндегі ҚЕО	жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы
ІАҚ	ішкі аудит қызметі

ІБЖ	ішкі бақылау жүйесі
БАҚ	бұқаралық ақпарат құралдары
ҚМЖ	құрылыс-монтаждау жұмыстары
ТМД	Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы
ТБЖ	тәуекелдерді басқару жүйесі
АҚБЖ	ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесі
КЭС	күн электр станциясы
ЖШС	жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ТЭН	техникалық-экономикалық негіздеме
ЖЭС	жылу электр станциясы
ЖЭО	жылу электр орталығы
Филиалдар	«KEGOC» АҚ ЖЭТ және ЖО ҰДО филиалдары
ААОЖ	аварияға қарсы автоматиканың орталықтандырылған жүйесі
ТЖ	төтенше жағдай
СЕО	Chief Executive Officer — компанияның жоғары лауазымды тұлғасы
СФО	қаржы директоры
СОСО ERM	ұйымның тәуекелдерін басқарудың тұжырымдамалық негіздері
GRI	Жаһандық есеп беру бастамасы
EBITDA	пайыздар, салықтар және амортизацияға дейінгі пайда
IPO	бастапқы орналастыру
ISO	Халықаралық стандарттау ұйымы
KASE	Қазақстан қор биржасы
LTIFR	уақытша еңбекке жарамсыздығы бар жарақаттар жиілігінің коэффициенті
NAV	активтердің таза құны
ROACE	капитал табыстылығының көрсеткіші
SAP	деректерді өңдеудегі жүйелік қосымшалар мен өнімдер
SCADA	диспетчерлік басқару және деректерді жинау
SPO	қайталама орналастыру
WAMS/WACS	синхрофазорлық технологияларға негізделген мониторинг және басқару жүйелері

Байланыс

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company)» «KEGOC» АҚ

Қазақстан Республикасы, Z00T2D0, Астана қ., Тәуелсіздік даңғылы, 59-ғимарат

Тел.: +7 (7172) 69-38-24, 69-02-43

Факс: +7 (7172) 21-11-08

E-mail: kegoc@kegoc.kz

www.kegoc.kz

2-1

«KEGOC» АҚ Жылдық есебі бойынша сұрақтар үшін

2-3

Тұрақты және корпоративтік басқару департаменті

Исабекова Әсел Нұрланқызы

Тел.: +7 (7172) 69-04-61

E-mail: Isabekova@kegoc.kz

Комплаенс-офицер

Тимашев Алмас Үсенұлы

Тел.: +7 (7172) 69-05-19

E-mail: Timashev@kegoc.kz

Инвесторлармен байланыс жөніндегі департамент

Көккөзова Қалила Таңатқызы

Тел.: +7 (7172) 69-02-92

E-mail: kokkozova@kegoc.kz

Аудитор

«RSM Qazaqstan» ЖШС

050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Достық
даңғылы, 43, «D43» Бизнес-орталығы, 302-кеңсе

Тел.: +7 (7273) 39-87-78

E-mail: contact@rsm.kz

Тіркеуші

«Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ

Бас кеңсе:

050040, Алматы қ., Сәтбаев к-сі, 30/8, тұрғын емес үй-жай 163
Тел.: +7 (7272) 62-08-46, 355-47-60

Қосымша кеңселер:

010000, Амангелді қ., «Амангелді» ауданы, Амангелді Иманов к-сі, 13
(«Нұр-сәулет 2» БО), 101-кеңсе
Тел.: +7 (7172) 47-67-50

E-mail: cmail@kacd.kz, of@kacd.kz